

การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของ
ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อารีรัตน์ พัฒนโสภณพงศ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของ
ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

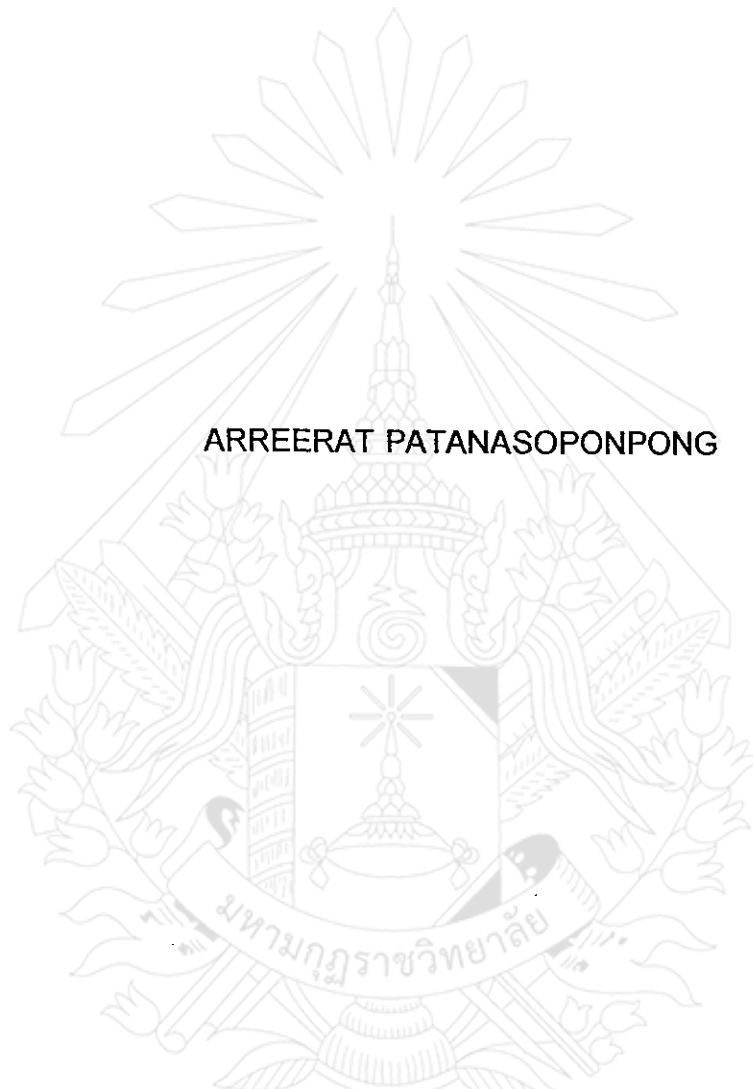

อารีรัตน์ พัฒนไศภนพงศ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2556

B 17021

POLITICAL PARTICIPATION ACCORDING TO CONSTITUTION OF
THE KINGDOM OF THAILAND, B.E.2550 OF THE OFFICIALS IN
SECRETARIAT OFFICE HOUSE OF REPRESENTATIVES

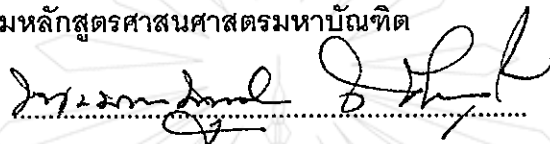

ARREERAT PATANASOPONPONG

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2556 (2013)

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550
ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ชื่อนักศึกษา : อารีรัตน์ พัฒนโศภนพงศ์
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร

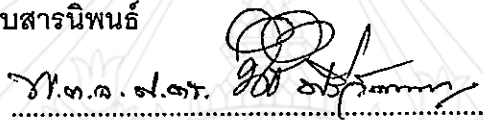
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

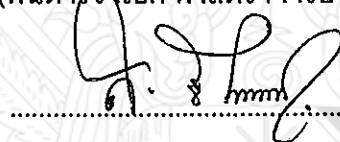
(พระมหากษัตริย์ ภาณุวฑูโฒ (ผศ.ดร.))

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

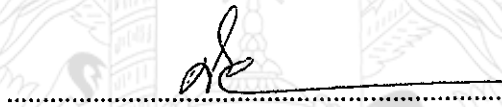
ประธานกรรมการ

(พันตำรวจเอก ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ ศรีวัฒนา)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร)

กรรมการ

(ดร. ขวลิต ไหลรินทร์)

กรรมการ

(ดร. บัญญา คล้ายเดช)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Political Participation According to Constitution of the
Kingdom of Thailand, B.E 2550 of the Officials in Secretariat
Office House of Representatives

Student's Name : Arreerat Patanasoponpong

Department : Government

Advisor : Asst.Prof. (Emeritus) Dr. Sukit Chaimusik

Co-Advisor : Assoc.Prof. Sornchai Taomitr

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nānavuddho
..... Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nānavuddho (Asst.Prof.Dr.))

Thematic Committee

P. Pol. Col. Dr. N. Srivatana
..... Chairman
(Pol.Col.Prof. Dr. Niti Srivatana)

S. Chaimusik
..... Advisor
(Asst.Prof. (Emeritus) Dr. Sukit Chaimusik)

R
..... Co-Advisor
(Assoc.Prof. Sornchai Taomitr)

Chawalit Lairin
..... Member
(Dr. Chawalit Lairin)

P. Klaydes
..... Member
(Dr. Panya Klaydesh)

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550
 ของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
 ชื่อนักศึกษา : อาริรัตน์ พัฒนโสภณพงศ์
 สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร. ศรชัย ท้าวมิตร
 ปีการศึกษา : 2556

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test or One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffé)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ตามลำดับ

2) ข้าราชการที่มี เพศ และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนข้าราชการที่มี ระดับการศึกษา และ รายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

ข้อเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง คือ เบื้องหน้าการรับรู้เกี่ยวกับการเมือง

2) ความสนใจในการร่วมรับฟังการปราศรัย และการร่วมอภิปราย การหาเสียงยังมีน้อย โดยมีแนว

ทางแก้ไข คือ รัฐต้องให้ความรู้แก่ประชาชน และกำหนดบทลงโทษทั้งคนให้และคนรับ ตั้งรางวัลคนจับ และ ชำรษาการทุกหน่วยงานควรเป็นแบบอย่าง ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง คือ ส่วนใหญ่ ไม่ติดตามหลังเลือกตั้ง ว่าเป็นไปตามนโยบายหรือไม่ เมื่อฝ่ายที่เข้าไปเป็นรัฐบาล จะดำเนินงานผิดพลาดอย่างไร ไม่สนใจที่จะเรียกร้อง เช่น ในปัจจุบัน เป็นต้น โดยมีแนวทางแก้ไข คือ รัฐบาลจะต้องให้นโยบายแก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการติดตามผล ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง คือ เปื่อหน่วยการรับรู้เกี่ยวกับการเมือง ความสนใจในการร่วมรับฟังการปราศรัย และการร่วมอภิปราย การหาเสียงยังมี โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้ง ดังนี้คือ รัฐควรควบคุมระบบการเมืองให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และควรอนุญาตให้มีเวทีสำหรับการปราศรัยและอภิปราย โดยเฉพาะ ทุกคนสามารถใช้เวทีได้อย่างเท่าเทียมกัน

Thematic Title : Political Participation According to Constitution of The Kingdom
of Thailand, B.E.2550 of the Officials in Secretariat Office
House of Representatives

Student's Name : Arirat Patthanasoponpong

Department : Government

Advisor : Asst. Prof. (Emeritus) Dr. Sukit Chaimusik

Advisor-Co : Assoc.Prof. Dr.Sornchai Taomitr

Academic Year : B.E. 2556 (2013)

ABSTR3ACT

The objectives of this thematic paper were as follows: 1) to study political participation according to constitution of the Kingdom of Thailand, B.E.2550 of the officials in secretariat office house of representatives, 2) to compare the political participation according to constitution of the Kingdom of Thailand, B.E.2550 of the officials in secretariat office house of representatives based on gender, age, education, and income, and 3) To collect suggestions concerning political participation according to constitution of the Kingdom of Thailand, B.E.2550. The samples used in the study were 331 officials in secretariat office house of representatives. The instrument of this research was the questionnaire. The statistic instruments used in data analysis were frequency, percentile, mean, standard deviation, t-test, F-test or One-way ANOVA and Scheffé's test.

The results of this research were found that:

1) The level of political participation according to constitution of the Kingdom of Thailand, B.E.2550 of the officials in secretariat office house of representatives was moderate in general. When considered by the average of descending, the election was in a high rank and followed by electoral activities, and post-electoral check respectively.

2) The officials in secretariat office house of representatives with different sex and age had different political participations significatly at 0.05, but those with different educational background and income showed no difference.

3) The suggestions were as follows:

In election: They were bored of political perception, had less interest in political campaign and discussion. The public sector should acknowledge people, set the rule in electoral punishing and rewarding. In post electoral checking, mostly there was no post electoral checking to trace if the government follow its policy. It must be a policy for government units to follow up the result of the government policy. In electoral activity; people were bored of politics. The democratic system should be truly implemented for government officials, people and political parties.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้และให้คำแนะนำ แนวทางในการทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ประธานสอบ และขอขอบคุณคณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ได้ชี้แนะข้อบกพร่อง ในงานวิจัย เพื่อแก้ไขให้สารนิพนธ์สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ที่เมตตาให้คำแนะนำและแก้ไข ปรับปรุง เนื้อหา และเพิ่มเติมข้อคิดเห็นต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนตรวจสอบรายละเอียดรูปแบบ สารนิพนธ์และสิ่งที่เป็นประโยชน์หลายประการ ทำให้การศึกษาวิจัยค้นคว้าสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัชัย ท้าวมิตร ดร.สุเทพ สุวีรางกูร และ อาจารย์ ดร. ยุทธนา ปราณิต ที่ให้คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง เนื้อหา และเพิ่มเติมข้อคิดเห็นต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนได้อนุญาตให้ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลในการศึกษาเป็นไปด้วยความสำเร็จอย่างดียิ่งทำให้การ เก็บข้อมูลได้สมบูรณ์และมีความเมตตาให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ มากมาย

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทุกท่านที่อำนวยความสะดวก ในการค้นคว้า รวมทั้ง เพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ทุกท่านที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และเป็นกำลังใจในการทำงานวิจัยสารนิพนธ์ในครั้งนี้ รวมถึงขอขอบคุณอีกหลาย ๆ ท่านที่ไม่ได้เอ่ย นามไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ บิดาและมารดา และครอบครัวที่ให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาเสมอมา ประโยชน์ คุณค่า และความดีของสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตานุชา แต่บิดามารดา ครูอาจารย์ ที่เคารพและมีพระคุณอย่างสูง ที่ได้อบรมสั่งสอน และหากมีข้อผิดพลาดของงานชิ้นนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับ แต่เพียงผู้เดียว

อารีรัตน์ พัฒนโสภณพงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ท
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานในการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	6
2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง	14
2.3 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550	33
2.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ	38
2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	41
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	67
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	70

	๗
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	72
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	72
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	77
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล	78
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	80
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	84
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	104
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
5.1 สรุป	109
5.2 อภิปรายผล	112
5.3 ข้อเสนอแนะ	119
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	119
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	121
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	128
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสำหรับการวิจัย	130
ภาคผนวก ค เครื่องมือตรวจสอบแบบสอบถาม (IOC)	136
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	138
ประวัติผู้วิจัย	144

สารบัญญัตินี้

		หน้า
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	78
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	78
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา	79
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้	79
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม	80
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง	81
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง	82
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง	83
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามเพศ	84
ตารางที่ 4.10	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามเพศ	85

ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ	85
ตารางที่ 4.12	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ	85
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ	86
ตารางที่ 4.14	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ	86
ตารางที่ 4.15	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ	87
ตารางที่ 4.16	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ	87
ตารางที่ 4.17	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามอายุ	88
ตารางที่ 4.18	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามอายุ	88
ตารางที่ 4.19	แสดงการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ Scheffé	89

ตารางที่ 4.20	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ	90
ตารางที่ 4.21	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ	90
ตารางที่ 4.22	แสดงการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ Scheffé	91
ตารางที่ 4.23	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ	92
ตารางที่ 4.24	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ	92
ตารางที่ 4.25	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ	93
ตารางที่ 4.26	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ	93
ตารางที่ 4.27	แสดงการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé	94
ตารางที่ 4.28	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	95

ตารางที่ 4.29	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	95
ตารางที่ 4.30	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	96
ตารางที่ 4.31	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	96
ตารางที่ 4.32	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	97
ตารางที่ 4.33	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	97
ตารางที่ 4.34	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	98
ตารางที่ 4.35	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	98
ตารางที่ 4.36	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามรายได้	99

ตารางที่ 4.37	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามรายได้	99
ตารางที่ 4.38	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้	100
ตารางที่ 4.39	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้	100
ตารางที่ 4.40	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้	101
ตารางที่ 4.41	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้	101
ตารางที่ 4.42	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้	102
ตารางที่ 4.43	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้	102
ตารางที่ 4.44	สรุปผลการทดสอบสมมุติฐาน ข้าราชการรัฐสภาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน	103
ตารางที่ 4.45	แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง	104

- ตารางที่ 4.46 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง 105
- ตารางที่ 4.47 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
เมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตาม
ตรวจสอบหลังเลือกตั้ง 106

สารบัญแผนภูมิ/ภาพ

		หน้า
แผนภูมิที่ 2.1	รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของ Nie, (1969)	27
แผนภูมิที่ 2.2	แสดงแผนผังการแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการ ผู้แทนราษฎร	53
แผนภูมิที่ 2.3	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	66

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.2550 ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญได้มีการเปิดกว้างทั้งด้านรูปแบบ และวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน ดังนั้นการเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน บทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย จึงเป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย จึงถือเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง

จากผลการสำรวจทางการเมืองสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่เบื่อหน่ายการเมือง หากปล่อยให้สถานการณ์ทางการเมืองเป็นเรื้อรังเบื่อหน่าย โดยไม่มีการแก้ไขปัญหาที่ระบบการเมืองไทยให้น่าเชื่อถือและปราศจากปัญหาความขัดแย้งและทุจริต ในอนาคตประเทศไทยอาจต้องเผชิญกับปัญหาการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยกลุ่มนักการเมืองรุ่นเก่าสืบทอดอำนาจกันเป็นทอด ๆ หรือเป็นระบบเครือญาติ ก็จะเป็นปัญหาเรื้อรังและไม่หมดไปจากสังคมไทย เนื่องจากไม่มีนักการเมืองรุ่นใหม่ที่น่าสนใจเข้ามาทำงานด้านการเมือง หากประชาชนเบื่อหน่ายและหันหลังให้กับการเมือง จึงเป็นเรื่องยากที่จะเข้าไปตรวจสอบนักการเมือง และมักจะนิ่งเฉยต่อปัญหาการทุจริตคอรัปชั่น

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ประชาชนจะเลือกผู้แทนทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภา และเจตจำนงของรัฐสภาถือเป็นความต้องการของประชาชน โดยที่ประชาชนยังมีช่องทางในการควบคุมทางการเมืองการปกครองได้บ้าง โดยขอบเขตของการมีตัวแทนของปวงชนนั้น ต้องเป็นไปอย่างกว้างขวาง ประชาชนทั่วไปต้องมีสิทธิที่จะมีตัวแทน สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งจะเป็นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือมีเงื่อนไขกีดกันประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมิได้ และสิทธิพื้นฐานของประชาชนต้องได้รับการรับรอง เช่น สิทธิในการพูด สิทธิในการเขียน สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการนับถือศาสนา ซึ่งต้องเป็นสิทธิที่เท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ เช่น

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การพูดคุยเรื่องการเมือง การช่วยพรรคการเมืองในการรณรงค์หาเสียง การเข้าร่วมประชุมทางการเมือง การเป็นผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง หรือแม้แต่การเดินทางวอนประห้วง หรือสนับสนุนการดำเนินการของรัฐที่ยังผลให้ตนเองได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยแบบตัวแทน คือการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งผู้แทนที่ไม่มีการทุจริตและไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง

ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เป็นผู้มีบทบาทอำนาจหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับราชการทั่วไปของฝ่ายนิติบัญญัติ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.2518 พระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.2518 และ กฎของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา กฎหมายเหล่านี้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมมาโดยตลอด เพื่อให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับกาลสมัยของรูปแบบการปฏิบัติราชการยุคใหม่ ทั้งนี้ให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการฝ่ายรัฐสภา สามารถตอบสนองต่อภารกิจของฝ่ายนิติบัญญัติได้ตามเจตจำนงของการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ภายใต้หลักการแบ่งแยกอำนาจ อันได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ

พระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2538 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 กำหนดให้มีส่วนราชการสังกัดรัฐสภา คือ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ส่วนราชการเหล่านี้มีฐานะเทียบเท่ากรม และเป็นนิติบุคคล สำหรับส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นหากจะจัดตั้งก็ต้องทำเป็นพระราชบัญญัติ จากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวข้างต้น เป็นผลให้ในปี พ.ศ.2545 ได้มีประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2545 และการแบ่งส่วนภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ.2544 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2544 ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ. 2546 ออกเป็น 20 สำนัก และ 4 กลุ่มงาน ดังนี้ 1) กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร 2)กลุ่มงานนโยบายและแผน 3) กลุ่มงานตรวจสอบภายใน และ 4) กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวกนักบริหาร¹

ข้าราชการรัฐสภา มีความใกล้ชิดกับนักการเมืองมากกว่าประชาชนและข้าราชการกลุ่มอื่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกคนในสังคม ซึ่งมีสิทธิเสรีภาพหนึ่งคนหนึ่งเสียงแต่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนา

¹เกียรติคุณ กอณินัย, ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองของข้าราชการฝ่ายรัฐสภา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547), หน้า 27.

ประเทศ ร่วมในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่มี เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ ต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ข้าราชการรัฐสภา ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.3.2 ข้าราชการรัฐสภา ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.3.3 ข้าราชการรัฐสภา ที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.3.4 ข้าราชการรัฐสภา ที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 1,930 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ใน 3 ด้าน ดังนี้คือ 1) ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง 2) ด้านการเลือกตั้ง และ 3) ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.5.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่มี เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ แตกต่างกัน

1.5.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.5.4 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ความคิด ความรู้สึก หรือความเชื่อทางการเมือง ซึ่งทัศนคติทางการเมืองมีผลต่อรูปแบบหรือการแสดงออกของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การเมือง หมายถึง การแสวงหาอำนาจและการได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อจัดการผลประโยชน์ของคนหมู่มากให้บรรลุเป้าหมายแห่งการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมทุกระดับเพื่อให้เกิดผลดีมากที่สุด และเกิดผลเสียหายน้อยที่สุดโดยใช้อำนาจนั้นในรูปแบบของการปกครอง การบริหาร การจัดการ ทั้งในระดับกลุ่ม ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ข้าราชการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ หรือผู้นำรัฐบาล โดยที่การมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ การมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็ควรที่จะเป็นการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด การเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เช่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง การณรงค์หาเสียง ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง หมายถึง การมีบทบาทในการให้คำแนะนำเชิญชวนบุคคลอื่น เรื่องการไปใช้สิทธิ หรือเกี่ยวกับเอกสารการเลือกตั้งและการไปเลือกตั้ง

ด้านการเลือกตั้ง หมายถึง การเข้าร่วมในการจัดเวทีประชาสัมพันธ์ หรือรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง การพูดคุย สนทนา เรื่องเกี่ยวกับการเมือง โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ทางสื่อสารมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ การเชิญชวน ตีป้ายประชาสัมพันธ์ ไปปลิว

ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง หมายถึง การติดตามผลคะแนนหลังเลือกตั้ง การตรวจสอบ ติดตามพฤติกรรมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ติดตามการทำงานของ นักรการเมือง

ข้าราชการรัฐสภา หมายถึง ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ การศึกษา และรายได้

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

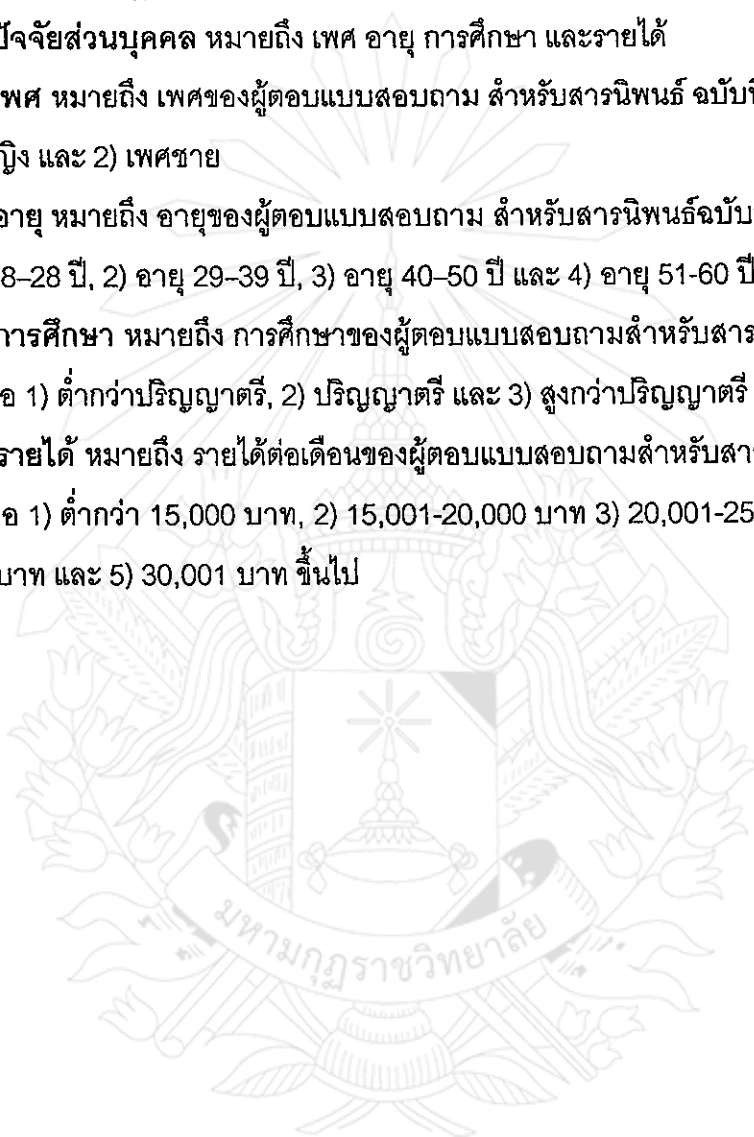
1) เพศหญิง และ 2) เพศชาย

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1) อายุ 18-28 ปี, 2) อายุ 29-39 ปี, 3) อายุ 40-50 ปี และ 4) อายุ 51-60 ปี

การศึกษา หมายถึง การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี, 2) ปริญญาตรี และ 3) สูงกว่าปริญญาตรี

รายได้ หมายถึง รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) ต่ำกว่า 15,000 บาท, 2) 15,001-20,000 บาท 3) 20,001-25,000 บาท 4) 25,001-30,000 บาท และ 5) 30,001 บาท ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.3 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550
- 2.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเอง เป็นต้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า "เป็นการเข้าร่วม กิจกรรมของชาวบ้านตามทีหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนจัดขึ้น และชาวบ้านเป็นผู้เสนอ โดยมีการเข้าร่วมในหลายระดับ เช่น การเข้าร่วมในการฟังเฉย ๆ ฟังและออกความคิดเห็น ตลอดจนร่วมในการวางแผนและมีผู้เข้าร่วมตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และชาวบ้านทั่วไป¹

¹เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การบริหารงานพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์, 2527), หน้า 17.

ประธาน วัฒนวณิชย์ ได้กล่าวถึง หลักการที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน และลดจำนวนอาชญากรรมในสังคมที่สำคัญ ได้แก่ การกระจายอำนาจในการบริหารงานยุติธรรม (Decentralization) พร้อม ๆ กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ประชาชนและชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในความพยายามใด ๆ ที่จะป้องกันอาชญากรรม

1. องค์กรในกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนหรือ โครงการที่เอกชนเป็นผู้ริเริ่มขึ้น
2. จัดให้มีโครงการร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมระหว่างภาครัฐและ เอกชนในระดับต่าง ๆ
3. เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายจะต้องมีหน้าที่ให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ในการป้องกันอาชญากรรม²

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจให้การกระทำการ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย นอกจากความหมายข้างต้นนี้แล้ว และได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ในรูปของสมการว่า

$$\text{การมีส่วนร่วม} = \text{ความร่วมมือร่วมใจ} + \text{การประสานงาน} + \text{ความรับผิดชอบ}$$

$$\text{Participation} = \text{cooperation} + \text{coordination} + \text{responsibility}$$

ได้สรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิดสำคัญ 6 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากการสนใจและความห่วง กังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญสอดคล้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวล ร่วมกันของส่วนรวม
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันจะต้องรุนแรงมากพอ ที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำที่ สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

²ประธาน วัฒนวณิชย์, "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม", วารสารสังคม, 1 (ฉบับพิเศษ 2536), หน้า 24.

4. ความศรัทธา ที่มีความเชื่อถือบุคคลสำคัญ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร

5. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธา หรือความเต็มใจ อย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ

6. อำนาจบังคับ ที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ³

สุเมธ ทรายแก้ว กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมโดยทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจแต่เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไป กับการปฏิบัติการ (Implementation) ด้วย เช่น ในการจัดองค์กร การกำหนดกิจกรรมพัฒนา เป็นต้น การตัดสินใจยังมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) ในกิจกรรมพัฒนาด้วยซึ่งจะเห็นว่า การตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติการ แต่ก็เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วยเหมือนกัน กล่าวคือ ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากการปฏิบัติการ และผลประโยชน์จะมาเป็นตัวกำหนดให้มีการประเมินผล ซึ่งต่างก็ได้รับผลมาจาก ขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้นนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีผลสะท้อนกลับ (Feedback) จากการประเมินผลและการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย ดังนั้นตามแนวคิดนี้สามารถแบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมได้ 4 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล⁴

มีผู้กล่าวถึงลักษณะ และรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนเพื่อให้เห็นแนวทางปฏิบัติที่ทำให้เกิดความร่วมมือ ไว้ดังนี้

³นิรันดร์ จงวุฒิวินัย, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2527), หน้า 182.

⁴สุเมธ ทรายแก้ว, "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดอุดรธานี", วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536), หน้า 15-16.

Cohen and Uphoff ได้จำแนก ขั้นตอน หรือประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็นเรื่องของ การตัดสินใจ (Decision making) การดำเนินการ (Implementation) ผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการการตัดสินใจนั้น ประการแรก คือ การกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบาย และ ประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครทำประโยชน์ได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้าน ทรัพยากร การบริหารงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการ กระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ใน ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสีย ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม ด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่ง ที่สำคัญคือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่ง จะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้⁵

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการร่วมกันในการทำกิจกรรมทางการเมือง ตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้

⁵Cohen and Uphoff, N.T. Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation, Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University, อังโน ชูชาติ พ่วงสมจิตรร์, "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขต ปริมณฑล กรุงเทพมหานคร", ศึกษานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 30.

2.1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

มีหลายทฤษฎีที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง การกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองของรัฐตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

Maslow กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการ เกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้ เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม

โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจาก น้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological needs) เป็นความต้องการ ชั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูก ขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-Esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการ ตำแหน่งนี้ เป็น ความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-Actualization needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูง ตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาัดเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะ เกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งใน ส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3. ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือ เน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ ส่วนรวมของชาติมีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการร่วมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive Leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยายเพราะใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างใดก็ตามผลของ ความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์^๑

^๑ อคิน รัชพัฒน์, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, 2527), หน้า 7-8.

สรุปได้ว่า การจะมีส่วนร่วมมีหลายปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม เช่น การสร้างความรู้สึกร่วมกันให้เกิดขึ้น การกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นสิทธิและหน้าที่พลเมืองของรัฐตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.1.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของข้าราชการในรัฐสภา เป็นเรื่องสำคัญที่รัฐจะต้องให้หลักประกันในสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงออกอย่างเท่าเทียมกัน และภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่สำคัญยิ่งคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบการเมืองตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับลักษณะของระบบการเมือง กล่าวคือ หากเป็นระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญ และจำเป็นมาก ตั้งแต่การคัดเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ เช่น พูดคุยกันทางการเมือง การเขียนบทความหรือจดหมายแสดงความคิดเห็นทางหนังสือพิมพ์ การร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการสนทนากองเมืองทางโทรทัศน์

รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นปัจจัยชี้วัดระดับความเป็นประชาธิปไตยของระบบการเมืองของหน่วยงาน และในประเทศนั้น ๆ อีกด้วย⁷

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่เน้นสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงออกอย่างเท่าเทียมกัน และภายในขอบเขตของกฎหมาย

2.1.3 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอาจมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือหลายขั้นตอนหรือทุกขั้นตอนก็ได้ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ตามประเภท ของกิจกรรมไว้แตกต่างกัน ตามความคิดเห็นของนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

สุเมธ ทราญแก้ว กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมโดยทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจแต่เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการปฏิบัติการ (Implementation) ด้วย เช่น ในการจัดองค์กร การกำหนดกิจกรรมพัฒนา เป็นต้น การตัดสินใจยังมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) ในกิจกรรมพัฒนาด้วยซึ่งจะเห็นว่า การตัดสินใจนั้น

⁷จันทนา สุทธิจारी, การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : สมมติรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน, 2524), หน้า 411.

เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติการ แต่ก็เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วยเหมือนกัน กล่าวคือ ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากการปฏิบัติการ และผลประโยชน์จะมาเป็นตัวกำหนดให้มีการประเมินผล ซึ่งต่างก็ได้รับผลมาจาก ขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้นนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีผลสะท้อนกลับ (Feedback) จากการประเมินผลและการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย ดังนั้น ตามแนวคิดนี้สามารถแบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมได้ 4 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล⁸

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้แยกแยะขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้เป็น 4 ขั้นตอน

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติการ
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล⁹

กล่าวโดยสรุป ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากจะช่วยให้การตัดสินใจของผู้เสนอโครงการหรือรัฐบาลมีความรอบคอบ และสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใส (Transparency) ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน (Responsiveness) และมีความรับผิดชอบหรือสามารถตอบคำถามของประชาชนได้ (Accountability) อีกด้วย ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

⁸สุเมธ ทราญแก้ว, "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดอุดรธานี", อ่างแล้ว, หน้า 15-16.

⁹เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การบริหารงานพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็น สโตร์, 2527), หน้า 272-273.

2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ

2.2.1 ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เมืองเป็นการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในทางการเมืองการปกครองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมือง เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากร อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่สามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ

มีผู้ให้ความหมายและแนวคิดที่หลากหลายแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ความสนใจ ซึ่งพอประมวลประเด็นสำคัญของความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมของประชาชนตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สิทธิที่จะเข้าสมาคมหรือก่อตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อรัฐบาล สิทธิเกี่ยวกับการพูด ชุมชน และการพิมพ์อย่างอิสระ และเป็นกิจกรรมซึ่งมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อรัฐบาลในการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงการเข้ามีส่วนร่วมต่อการปกครองโดยกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการปกครอง
2. เป็นการกระทำด้วยความสมัครใจของสมาชิกในสังคม เพื่อที่จะคัดเลือกผู้ปกครอง และมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ คือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง การติดต่อสัมพันธ์กับผู้แทนราษฎร และยังมีลักษณะของความกระตือรือร้นทางการเมืองที่พิจารณาจากการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ การช่วยรณรงค์หาเสียง การแข่งขันกันเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
3. เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมการเมืองที่จะเลือกกระทำซึ่งมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการดำเนินการของรัฐบาลในระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมทั้งอาจจะเป็นกิจกรรมง่าย ๆ เช่น การ

พูดคุยกเถียงปัญหาการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือการสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นต้น ซึ่งการกระทำอาจจะผิดหรือถูกต้องตามกฎหมาย อาจใช้หรือไม่ใช้ความรุนแรงก็ได้ หรือกระทำโดยสำนักทางการเมืองหรือถูกชักจูงระดมพลังก็ได้¹⁰

Herbert Mc Closky กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำโดยความสมัครใจของสมาชิกในสังคมเพื่อมีส่วนร่วมในทางการเมือง กล่าวคือ การคัดเลือกผู้ปกครอง และการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งโดยตรงหรือทางอ้อม เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การชุมนุมทางการเมือง การติดต่อกับสมาชิกผู้แทนราษฎร การช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านการเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถพิจารณาได้จากการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ การช่วยเหลือการรณรงค์ในการหาเสียง การร่วมฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง¹¹

Huntington & Dominguez ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยการกระทำหรือ ความพยายามนั้นเป็นไปได้ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจรวมถึงการเลือกตั้ง การร่วมในการรณรงค์การหาเสียง การรวมตัวเพื่อให้โน้มน้าวหรือกดดันรัฐบาลการประท้วง การใช้ความรุนแรง¹²

Nie and Verba การมีส่วนร่วมว่าจะต้องเป็นกิจกรรมของประชาชน เฉพาะบุคคลเป็นเรื่องของการกระทำกิจกรรมทางการเมืองตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สิทธิที่จะเข้าสมาคม หรือก่อตั้งพรรคการเมือง หรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการเมืองกลุ่มอื่น ๆ สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อรัฐบาล สิทธิที่เกี่ยวกับการพูดการชุมนุม และการพิมพ์อย่างอิสระ และเป็นกิจกรรมที่มุ่งหมาย เพื่อที่จะสร้างอิทธิพลต่อรัฐบาล ทั้งในการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเลือกกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการปกครอง โดยการกระทำกิจกรรม¹³

¹⁰จันทนา สุทธิจารี, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2544), หน้า 410.

¹¹Herbert Mc Closky, Political Participation, International Encyclopedia of the Social Science, อ้างใน อัศวเมศวร์ ทองนวล, แนวทางการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2541), หน้า 35.

¹²Huntington and Dominguez, Political Development, อ้างในเรื่องเดียวกัน, หน้า 411

¹³Nie and Verba, Political Participation, เรื่องเดียวกัน, หน้า 411.

Milbrath ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างกว้าง ๆ และครอบคลุมว่าหมายถึง กิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละบุคคลที่ต้องการมีอิทธิพลผลักดันให้เกิดผลทางการเมืองตามต้องการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกิจกรรมที่เป็นการยอมรับสนับสนุนในเชิงพิธีการด้วยผู้ที่ยอมรับรัฐบาลที่แสดงออก โดยการปรับพฤติกรรมตนเองตามคำสั่งหรือ ข้อเรียกร้องของรัฐบาล แต่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็จะพยายามก่ออิทธิพลผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขใหม่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงมีทั้งที่เป็นการต่อต้าน เช่น เดินขบวนประท้วงการก่อจลาจล และทั้งที่เป็นการสนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือทางการเมืองในการเสียภาษีเกณฑ์ทหาร เป็นต้น¹⁴

จันทนา สุทธิจารี กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าหมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมือง การปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ กล่าวคือ เป็นการมีส่วนร่วมที่แสดงพฤติกรรมในทางการเมืองการปกครองของประชาชนเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนให้มากที่สุด เป็นไปตามสิทธิที่มีระบบการเมืองและกฎหมายรองรับ แต่ลักษณะของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมตามสิทธิของประชาชนอาจขยายผลเป็นความรุนแรงทางการเมือง ซึ่งผิดกฎหมายได้ เป็นไปตามความสมัครใจของประชาชน แต่ความสมัครใจอาจเกิดจากความไม่รู้ไม่เข้าใจหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงของสถานการณ์ทางการเมือง เนื่องจากถูกชักจูงด้วยวิธีการต่าง ๆ จากผู้หวังผลประโยชน์¹⁵

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะต้องเกิดขึ้นจากคนหรือประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมือง มีความกระตือรือร้น มีความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะเกิดขึ้นในสังคม หรือคนที่ค่อนข้างจะมีการศึกษา มีฐานะ หรือมีผลประโยชน์ รู้จักการปกป้องรักษาผลประโยชน์ และเห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมและสามารถพึ่งตนเองได้ โดยทั่วไปแล้วคนเหล่านี้จะอยู่ในระดับคนชั้นกลางของประเทศ ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักธุรกิจ ครูอาจารย์ ปัญญาชน เป็นต้น

2.2.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ คือ ลักษณะของระบบการเมือง กล่าวคือ หากเป็นระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งระดับชาติและระดับ

¹⁴Milbrath, Political Participation, เรื่องเดียวกัน, หน้า 411.

¹⁵จันทนา สุทธิจารี, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : วี.เจ. พรีนติ้ง, 2544), 410.

ท้องถิ่นจะมีความสำคัญและจำเป็นมาก ตั้งแต่การคัดเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ บริหารกิจการสาธารณะของท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะต่างๆ เช่น พูดคุยกันทางการเมือง การเขียนบทความหรือจดหมายแสดงความคิดเห็นทางหนังสือพิมพ์ การร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการสนทนาการเมืองทางโทรทัศน์ เป็นต้น แต่ในระบบการเมืองแบบเผด็จการ อำนาจอธิปไตยของประเทศผูกขาดอยู่กับผู้มีอิทธิพลทางการเมืองไม่กี่คนที่ใช้อำนาจและอิทธิพลปกครองประเทศ เพื่อสนองประโยชน์ของตนเท่านั้น ลักษณะระบบการเมืองแบบนี้ นอกจากการมีส่วนร่วมของประชาชนจะไม่มีมีความสำคัญและจำเป็นแล้วยังไม่เป็นที่พึงปรารถนา ผู้ปกครองจึงมักออกกฎหมายห้ามประชาชนรวมตัวกันทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เพราะเกรงว่าจะทำลายความมั่นคงของอำนาจทางการเมืองของตน ทำให้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนแทบไม่มี หรือหากมีก็น้อยมากนอกจากนี้ข้อพิจารณาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ยังเป็นปัจจัยชี้วัดระดับความเป็นประชาธิปไตยของระบบการเมืองนั้น ๆ อีกด้วย¹⁶

2.2.3 ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมยึดหลักพื้นฐานว่า "ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ประชาชนสามารถใช้อำนาจอธิปไตยได้เสมอ แม้ว่าได้มอบอำนาจให้กับผู้แทนของประชาชนไปใช้ในสถานะที่เป็นตัวแทนก็ตาม แต่ประชาชนก็สามารถเฝ้าดู ตรวจสอบ และแทรกแซงการทำหน้าที่ของตัวแทนของประชาชนได้เสมอ" ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การเรียกอำนาจคืนโดยการถอดถอน/ปลดออกจากตำแหน่ง เป็นการควบคุมการใช้ อำนาจของผู้แทนของประชาชนในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองแทนประชาชน ถ้าหากผู้แทนของประชาชนใช้อำนาจในฐานะ "ตัวแทน" มิใช่เป็นไปเพื่อหลักการที่ถูกต้องหรือเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมที่แท้จริง กลับเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ มีการทุจริตหรือกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย สามารถเรียกร้องอำนาจที่ได้มอบไปนั้นคืนกลับมาโดยการถอดถอน/ปลดออกจากตำแหน่งได้

2. การริเริ่มเสนอนโยบาย เป็นการทดแทนการทำหน้าที่ของผู้แทนของประชาชนหรือเป็นการเสริมการทำหน้าที่ของตัวแทนประชาชน ประชาชนสามารถเสนอนโยบาย ร่างกฎหมาย รวมทั้งมาตรการใหม่ ๆ เองได้ หากว่าตัวแทนของประชาชนไม่เสนอหรือเสนอแล้วไม่ตรงกับกับความต้องการของประชาชน

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 413.

3. การประชาสัมพันธ์ เป็นการแสดงออกของประชาชนในการเฝ้าดู รวมทั้งตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตัวแทนประชาชน ในกรณีที่มีฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารเตรียมออกกฎหมายหรือกำหนดนโยบายหรือมาตรการใด ๆ ก็ตาม อันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่หรือสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่สามารถที่จะเรียกร้องให้มีการชี้แจงข้อเท็จจริงและผลดีผลเสีย ก่อนออกหรือบังคับใช้กฎหมาย นโยบายหรือมาตรการนั้น ๆ

4. การแสดงประชามติ ประชาชนสามารถแสดงประชามติได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายสำคัญหรือการออกกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก เช่น การรับร่างรัฐธรรมนูญ การขึ้นภาษี การสร้างเขื่อนหรือโรงไฟฟ้า เป็นต้น ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย สามารถเรียกร้องให้รัฐรับฟังมติของประชาชนเสียก่อนที่จะตรากฎหมาย หรือดำเนินการสำคัญ ๆ โดยการจัดให้มีการลงประชามติเพื่อถามความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ อันจะเป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้าย¹⁷

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ กิจกรรมที่กระทำตามสิทธิ หน้าที่ทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญการปกครองด้วยความสมัครใจ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ

2.2.4 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย แบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ เป็นวิธีการที่ยอมรับปฏิบัติใช้กันทั่วไปในระบบประชาธิปไตย มีกฎหมายรองรับให้ทำได้ ได้แก่

1) การเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นการเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มองเห็นชัดเจนเป็นรูปธรรมที่สุด ซึ่งสามารถวัดระดับและประเมินการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ชัดเจนกว่ารูปแบบอื่น ๆ

2) การใช้สิทธิเสรีภาพแสดงความคิดเห็นทางการเมืองการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะ อาจแสดงออกมาในรูปแบบ การพูด การอภิปราย การเขียน การตีพิมพ์ ก็ได้ ซึ่งในระบบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมโดยการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการต่าง ๆ มีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล คือ รัฐบาลสามารถรับรู้ความคิดเห็น การวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลจากประชาชน

¹⁷จันทนา สุทธิจารี, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, อ่างแล้ว, หน้า 410.

3) การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเห็นทางการเมืองตรงกัน และมีความมุ่งหมายที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของพรรค

4) การรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์การรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ เป็นการรวมกันในอาชีพการงาน มีผลประโยชน์หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ เพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตน ซึ่งถือว่าเป็นการรวมตัวของกลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญ เพราะสามารถสร้างเครือข่ายขนาดใหญ่ ในการรวมกลุ่มกัน มีอำนาจการต่อรอง สามารถเรียกร้องต่อรัฐบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม และการรวมกลุ่มดังกล่าว มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองเพื่อบริหารประเทศโดยตรง เพียงแต่ต้องการใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลหรือต่อรองกับรัฐบาลในการกำหนดนโยบายให้ตรงกับผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้น อย่างไรก็ตามอาจมีการพัฒนากลุ่มเป็นพรรคการเมืองเพื่อมุ่งที่จะเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศก็ได้ ซึ่งสามารถกำหนดนโยบายตามความต้องการของตนโดยตรง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะที่ไม่เป็นทางการนี้ ในระบบการเมืองแบบเผด็จการ หรือประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยก็ไม่ยอมรับและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม โดยจะมีกฎหมายห้ามไว้ชัดเจน หรือไม่มีกฎหมายรองรับว่าให้กระทำการกิจกรรมต่อไปนี้ได้

1) การเดินขบวน หรือชุมนุมประท้วงการเดินขบวน หรือชุมนุมประท้วง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง โดยประชาชนรวมตัวกันเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือการดำเนินการของรัฐบาล ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเป็นการรวมตัวเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลในการกำหนดนโยบาย หรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามความต้องการของประชาชนผู้ชุมนุม ซึ่งอาจทำไปเพราะต้องการสนับสนุนนโยบายหรือโครงการของรัฐบาลก็ได้ ไม่ใช่เพียงเพื่อการต่อต้านคัดค้านอย่างเดียว

2) การก่อความวุ่นวายทางการเมืองการก่อความวุ่นวายทางการเมือง เป็นวิธีแสดงออกของประชาชนโดยการไม่เชื่อฟังอำนาจรัฐ หรือปฏิบัติการที่ละเมิดกฎหมาย โดยอ้างความบกพร่องของรัฐบาล เช่น การนัดหยุดงาน การไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ถ้าหากรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขเหตุการณ์ได้ เหตุการณ์อาจยืดเยื้อลุกลามเป็นความวุ่นวายทางการเมือง เกิดความ

ไม่สงบในบ้านเมืองได้ อาจมีการใช้ความรุนแรง ทำร้ายร่างกาย และทรัพย์สินซึ่งเป็นการกระทำผิดกฎหมาย¹⁸

2.2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Milbrath พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองประกอบด้วยฐานคติ (Assumption) สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางการเมืองอย่างใด อย่างหนึ่ง มีแนวโน้มที่จะเกี่ยวข้องกับกระทำอื่น ๆ ทางการเมืองด้วย

2. ความเกี่ยวพันทางการเมือง มีลักษณะเป็นลำดับขั้น กล่าวคือบุคคลที่อยู่ในลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีกิจกรรมทางการเมืองเหมือนกัน ผู้ที่มีลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองในลำดับสูงจะครอบคลุมกิจกรรมทางการเมืองในลำดับที่ต่ำด้วย ดังที่ Milbrath เสนอไว้ 14 ระดับ

1. การแสดงความสนใจทางการเมือง
2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง
4. การชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน
5. การติดกระดุม หรือสติ๊กเกอร์ เพื่อแสดงการสนับสนุน
6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
7. การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง
8. การร่วมประชุม หรือชุมนุมทางการเมือง
9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง
10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง
11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค
12. การร่วมระดมทุน
13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง
14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง¹⁹

¹⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 412-417.

¹⁹Milbrath, Political Participation, อ้างใน สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 4. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2548), หน้า 384.

สมบัติ อารงณัญวงศ์ เสนอว่าคุณลักษณะของการกระทำทางการเมือง(Characteristics of specific political acts) จากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้ ดังนี้

1. การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง การที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองจากสิ่งแวดล้อมมากพอสมควรจนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง บุคคลที่คาดหวังว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีความพยายามเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองของตน กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นรากฐานเบื้องต้นที่จำเป็นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ แม้ว่าโดยทั่วไปปัจจัยกระตุ้นจะถูกส่งผ่านสื่อต่าง ๆ มากมาย แต่บางคนอาจจะให้ความสนใจเพียงเล็กน้อย หรือไม่ให้ความสนใจเลย การที่บุคคลจะตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ทางการเมืองอย่างไร ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขเฉพาะบุคคล โดยทั่วไปการที่บุคคลได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองยิ่งมาก จะยิ่งทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยทั่วไปการที่ประชาชนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทำให้คู่แข่งทางการเมืองจะต้องแสดงความรู้ความสามารถ และการเป็นคนมีคุณธรรม เพื่อขอรับความไว้วางใจหรือขอฉันทานุมัติจากประชาชนให้เข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น การสิทธิเลือกตั้งแม้จะเป็นการแสดงออกในลำดับพื้นฐานของการเกี่ยวพันทางการเมือง แต่การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นการแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นับว่าสำคัญมาก

3. การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง โดยธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตน ดังนั้นบุคคลที่คิดว่าตนไม่ได้รับประโยชน์อย่างใดจากระบบการเมืองก็จะไม่สนใจการเมือง แม้กระทั่งการพูดคุยทางการเมือง แต่บุคคลที่รู้และเข้าใจว่าระบบการเมืองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อตนอย่างไร จะให้ความสนใจทางการเมืองมาก โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่จะมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นระดับความสนใจเกี่ยวกับการริเริ่มพูดคุยทางการเมืองจึงแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

4. การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน การแสดงออกในการชักจูงให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลที่ตนสนับสนุนคล้ายกับการเป็น "หัวคะแนน" ของผู้แข่งขันทางการเมือง เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันทางการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพูดคุย

ทางการเมือง ทั้งนี้เพราะได้แสดงความคิดเห็นด้วยและเชื่อว่าผู้ที่ตนสนับสนุนจะเป็นผู้นำทางการเมืองที่ดี

5. การติดกระดุมหรือติดสติ๊กเกอร์ เป็นการแสดงออกอย่างเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปรู้ว่าตนให้การสนับสนุนพรรคการเมืองใด เพราะการติดกระดุมเป็นสัญลักษณ์ของพรรคยอมเป็นการประกาศตนในฐานะผู้สนับสนุน การกระทำนี้อาจมีผลในการโน้มน้าวผู้ใกล้ชิดที่ยังไม่ได้ตัดสินใจให้เข้าร่วมสนับสนุนเช่นเดียวกับตนได้

6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง การกระทำทางการเมืองในลำดับนี้ แสดงว่าบุคคลได้เพิ่มระดับความสนใจทางการเมืองขึ้น จนถึงอยากจะสัมผัส พูดคุย โดยอาจจะเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหรือให้กำลังใจกับนักการเมืองให้มีขวัญกำลังใจในการต่อสู้ต่อไป โดยทั่วไปมีประชาชนเพียงส่วนน้อยที่ติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองโดยตรง การติดต่อกับผู้นำทางการเมืองอาจกระทำได้โดยการส่งจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ หรือการพูดคุยโดยตรง การได้ติดต่อกับผู้นำโดยตรงอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจทางการเมือง จนเปลี่ยนฐานะจากผู้สนใจให้การสนับสนุนไปสู่การเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง

7. การบริจาคเงิน แสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการสนับสนุนอย่างจริงจังและอาจพัฒนาไปสู่การเป็นผู้เข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรงในฐานะสมาชิกพรรค

8. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง เป็นการแสดงออกถึงความเห็นพ้องและความผูกพันที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เป็นการแสดงออกถึงการสังกัดกลุ่มอย่างชัดเจน

9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง เป็นกิจกรรมสำคัญในการขยายความสนับสนุนจากประชาชนให้มีความกว้างขวางและทั่วถึง ซึ่งมีหลายกรณี อาทิเช่น การพิมพ์จดหมาย การส่งจดหมาย การติดโปสเตอร์หรือการเคาะประตูบ้านเพื่อชักจูงประชาชนให้ช่วยสนับสนุนหรือการร่วมโฆษณาชักจูงประชาชนด้วยการให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ประชาชน

10. การเป็นสมาชิกสำคัญขงพรรคการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่างชัดเจนว่าตนเองสังกัดพรรคใด ซึ่งลักษณะสำคัญของการเป็นสมาชิก คือ การจ่ายเงินบำรุงพรรค การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรค

11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค เพื่อประชุมวางแผนกลยุทธ์ของพรรค โดยทั่วไปต้องผ่านการเป็นสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญขงพรรค จนพรรคไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าจะสามารถสร้างความแข็งแกร่ง จนสามารถเอาชนะคู่แข่งทางการเมืองได้

12. การร่วมระดมทุน ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี สามารถบริจาคทรัพย์เพื่อร่วมสนับสนุนการแข่งขันทางการเมืองได้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักการเมือง

13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง บุคคลในระดับนี้ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างความประทับใจและความเชื่อมั่นต่อประชาชนได้

14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองในระดับสูงสุด ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความสามารถในการพัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีและมีความสุข จะทำให้พรรคได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ส่งผลต่อการเลือกตั้งครั้งต่อไปด้วย ดังนั้นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงเป็นบทบาทสำคัญสูงสุดของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง²⁰

Milbrath ได้แบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลออกเป็น 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม หมายถึง ลักษณะของระบบสังคม และสภาพการณ์ทางการเมือง ซึ่งไม่เพียงจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับขอบเขตของปทัสถานและทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละบุคคลแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมได้ไม่เท่ากันเพราะบุคคลจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล มี 5 ประการด้วยกัน คือ

2.1 พันธุกรรม

2.2 แรงขับ

2.3 ความต้องการทางบุคลิกภาพ

2.4 ความต้องการทางจิตใจและร่างกาย

2.5 ความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน²¹

สมบัติ อารงธัญวงศ์ ได้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล ได้ดังนี้

²⁰ สมบัติ อารงธัญวงศ์, การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา, อ่างแล้ว, หน้า 387-394.

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 395.

1. ปัจจัยด้านความสนใจ หรือความผูกพันกับการเลือกตั้ง หรือการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. ปัจจัยการประกาศตัวสังกัดพรรคการเมือง โดยผู้ที่ประกาศตัวว่าสังกัดพรรคการเมือง จะมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้ประกาศตัว

3. ปัจจัยด้านอายุ คือ ผู้ที่มีอายุมาก หรือผู้อาวุโส มีแนวโน้มจะเข้าสังกัดพรรคการเมืองมากกว่าผู้มีอายุน้อยหรือคนหนุ่มสาว

4. ปัจจัยความนิยมตัวบุคคลในการแข่งขันทางการเมือง ถ้าบุคคลใดมีความนิยมในตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการแข่งขันทางการเมือง ย่อมต้องการที่จะให้ผู้ที่ตนพอใจได้รับการเลือกตั้ง ดังนั้น จึงมีการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่ไม่ได้นิยมในตัวบุคคลใดเป็นพิเศษ

5. ปัจจัยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับความผูกพันทางการเมือง

6. ปัจจัยด้านเพศ โดยเฉพาะเพศชายจะมีจิตใจเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ที่ทำให้เพศชายเป็นเพศที่เป็นผู้นำในทุก ๆ ด้านส่วนเพศหญิงถูกอบรมขัดเกลาให้เป็นผู้ตาม

นอกจากนี้ค่านิยมของคนไทยในสังคม ก็มีความสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกันด้วย ซึ่งอาจมีผลมาจากบทบาทของสื่อมวลชนที่กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรู้สึกร่วมด้วยในด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกประการหนึ่ง ซึ่งพิจารณาได้จาก

(1) สถาบันทางการเมืองที่มีความชอบธรรม ถือว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการปกครอง คือ จะต้องมีการจัดระเบียบปฏิบัติ การกระทำการตัดสินใจในนโยบาย ประชาชน เจ้าหน้าที่ และผู้นำรัฐบาล ให้การยอมรับ ซึ่งสถาบันทางการเมืองจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ นับว่าเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

(2) การพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบด้วยความมั่งคั่ง การพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาชนบทให้เป็นเมือง และการพัฒนาเปลี่ยนแปลงระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น

(3) สภาพการเลือกตั้ง ได้แก่ การกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางการเมือง เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้เลือกตั้ง อายุ การศึกษา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นการจำกัดการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และยังรวมถึงการบริหารงานเลือกตั้งที่จะดึงดูดใจให้ประชาชนมาเลือกตั้ง เช่น การ

กำหนดหน่วยการเลือกตั้ง ว่าอำนาจความสะดวกให้กับประชาชนหรือไม่ การประชาสัมพันธ์ชี้ให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการเลือกตั้ง

(4) อิทธิพลของวัฒนธรรม ประชาชนได้รับการถ่ายทอดแบบแผนทางวัฒนธรรมมาเป็นเวลานานเกี่ยวกับการปฏิบัติ คุณค่าความเชื่อ ได้ทำการหล่อหลอมบุคคลในชาติให้มีพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมือง

(5) อิทธิพลกลุ่ม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของคนในสังคม เนื่องจากต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม ซึ่งมีการถ่ายทอดความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติที่คล้ายคลึงกันให้สมาชิกภายในกลุ่ม

(6) อิทธิพลของสื่อมวลชน มีบทบาทในการถ่ายทอดข่าวสารความเคลื่อนไหว และค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมือง ช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การปรับวิถีชีวิต ค่านิยมของประชาชน เพื่อการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย ถือเป็นตัวสำคัญในการให้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ค่านิยม ข้อเท็จจริง ทัศนคติ แบบแผน ในการการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน²²

กล่าวโดยสรุป ในเรื่องของ การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ องค์ประกอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทสำคัญ คือ ปัจจัยของปัจเจกบุคคล และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ประเทศไทยมีรูปแบบการขัดเกลาทางสังคมนับแต่สมัยอดีตเข้ามาหล่อหลอมและมีอิทธิพลอย่างมาก ยกตัวอย่างเช่น ในเรื่องเพศ เพศชายจะถูกยกยอมรับมากกว่าหญิงในด้านการเป็นผู้นำฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยหลักของการจะเข้ามาสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง และในปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรที่มีการพัฒนาตัวเองและถูกให้ความสำคัญในอันดับต้น ๆ ที่คอยปรับความคิดด้านต่าง ๆ ไม่ใช่ด้านการเมืองเพียงด้านเดียวด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการนำเสนอ ทั้งนี้สื่อมวลชนไทยก็มีการบังคับให้มีการนำเสนอที่เป็นกลางไม่เข้าข้างพรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่ง ในปัจจุบันนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องที่นำมาให้ความสำคัญมากที่สุดในการปกครองแบบประชาธิปไตยของไทย ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและความต้องการในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนก็มีเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งจะเห็นได้ จากการบัญญัติให้ประชาชนมีอำนาจในการออกร่างกฎหมาย การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ไร้ความสามารถตามรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ทั้งนี้ต้องอาศัยปัจจัยทั้งสองประกอบกันขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้

สิทธิพันธ์ พุทธนุ ได้สรุปสาเหตุให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดังต่อไปนี้

²² สมบัติ อารังญวงศ์, การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา, อ่างแล้ว, หน้า 335.

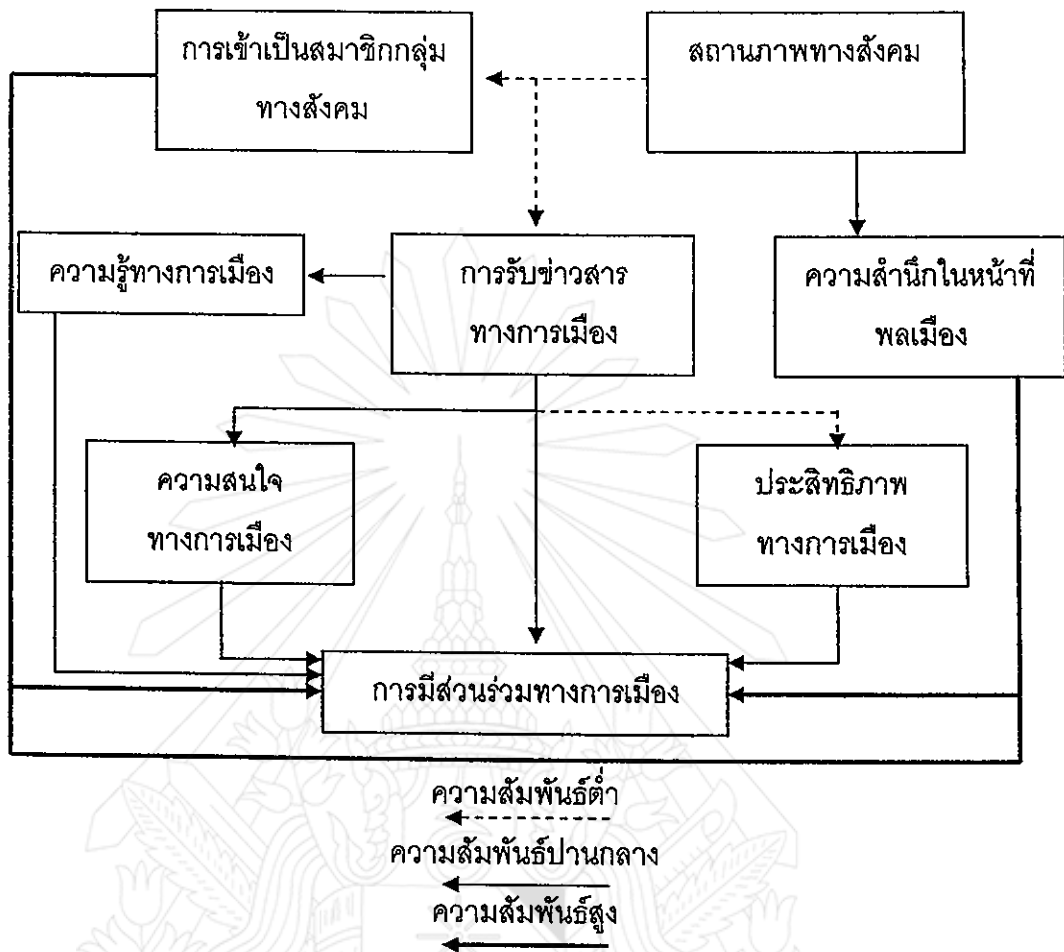
1. กระบวนการสร้างความทันสมัย (Modernization) เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างสังคมดั้งเดิมกับสังคมทันสมัย กระบวนการนี้จะเป็นผลให้สังคมดั้งเดิมแปรเปลี่ยนไปมี Urbanization ระดับการศึกษาสูงขึ้น ความคาดหวัง ความทะเยอทะยานของคนเพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลมาจาก Social Mobilization ในขณะที่เดียวกันในสังคมที่ระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่ากระบวนการ Social Mobilization แล้ว ความคับข้องใจก็จะเกิดขึ้น และถ้าความคับข้องใจเหล่านี้ไม่สามารถถูกขจัดไปได้แล้ว ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างชนชั้นทางสังคม การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลโดยตรงจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และมีส่วนเชื่อมโยงให้ประชาชนไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นอีกด้วย ดังนั้นเมื่อโครงสร้างชนชั้นของคนเปลี่ยนไปจะเป็นผลให้ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของคนเปลี่ยนไปด้วย กล่าวคือ

- 1) มีความสำนึกในหน้าที่ของราษฎรมากขึ้น
- 2) ได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น
- 3) ตระหนักในผลกระทบที่นโยบายของรัฐพึงมีต่อตนเองยิ่งขึ้น
- 4) มีความสำนึกในฐานะที่เป็นสัตว์ทางการเมือง²³

จากพฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นผลให้คนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น การศึกษาของ Nie and Prewit ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสามารถเสนอเป็นแผนตามแผนภาพที่ 2.1 ดังนี้

²³ ลีทิพันธ์ พุทธทูน, ทางเลือกที่ไม่ง่ายนัก : การมีส่วนร่วมในการเมืองในประเทศกำลังพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529), หน้า 30.

แผนภาพ 2.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของ Nie (1969)

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะมีทั้งที่เป็นปัจจัยในทางอ้อม เช่น สถานภาพทางสังคม ปัจจัยทางตรง เช่น การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และในบางกรณีทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นการรับข่าวสารทางการเมือง

3. อิทธิพลของปัญญาชนและการคมนาคมสื่อสารแบบใหม่ ในสังคมที่เกิดใหม่ หลายประเทศที่นักศึกษา ปัญญาชนได้เข้าไปมีบทบาทที่สำคัญในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น ตุรกี เกาหลีใต้ และประเทศไทย ในช่วง 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้น พวกนี้ยังมีส่วนกระตุ้นให้ประชาชนได้รู้ถึงสิทธิหน้าที่ในฐานะราษฎร เช่น โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยของศูนย์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย โดยการสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ในปี 2517 เป็นต้น นอกจากนี้อิทธิพลจากวิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ยังมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างยิ่ง ในบางสังคมจะใช้สื่อมวลชนเหล่านี้เพื่อการโฆษณาชวนเชื่อบ้าง

เพื่อให้ให้การอบรมทางการเมืองแก่สมาชิกของสังคม ที่สำคัญก็คือสื่อมวลชนเหล่านี้เป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ปกครองและ ผู้ถูกปกครอง ถ้าผู้ปกครองไร้ประสิทธิภาพ ไม่สนองตอบต่อความต้องการของสมาชิกก็จะเป็นผลให้ข้อเรียกร้องเพิ่มมากขึ้นด้วย

4. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำทางการเมือง ก็ถือเป็นสาเหตุสำคัญที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา การขัดแย้งนี้มักจะเป็นความขัดแย้งระหว่างผู้นำที่อยู่ในอำนาจ ซึ่งไม่ต้องการที่จะให้ผู้นำใหม่ที่มีหัวคิดก้าวหน้าเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเหตุให้กลุ่มผู้นำใหม่จำเป็นต้องหาทางปลุกกระดมประชาชนให้ประชาชนเกลียดชังระบบการเมืองที่เป็นอยู่ สร้างความชอบธรรมให้กับระบบการเมืองแบบใหม่ที่อ้างว่าสามารถให้ความยุติธรรมกว่าเดิม การขัดแย้งกันนี้มักจะนำไปสู่การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการใช้กำลังรุนแรง

5. รัฐบาลเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของสังคม มากยิ่งขึ้น ก็นับว่าเป็นสาเหตุสำคัญอันจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ในระบบสังคมแบบดั้งเดิมนั้นเรื่องราวในสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกระบวนการ ประเพณี และความเชื่อมลาย เช่น เชื่อว่าฐานะความเป็นอยู่ของ คนนั้นมาจากผลกรรมในอดีต ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมักจะได้รับแก้ไขกันเอง และมองว่า รัฐบาลเป็นเรื่องของคนชั้นสูงใน ต่อมาระบบการเมืองทันสมัยมากขึ้น ความจำเป็นที่รัฐบาลจะต้อง มาออกกฎระเบียบต่าง ๆ ก็ยิ่งมากขึ้น อำนาจของรัฐบาลกลางจะแผ่ขยายออกไปครอบคลุมใน ส่วนลัดต่าง ๆ ของภูมิภาคกว้างขวางยิ่งขึ้น หมู่บ้านในชนบทสามารถติดต่อกับตัวเมืองสะดวก ยิ่งขึ้นโดยผ่านถนน การบริการของรัฐในด้านสาธารณูปโภคอื่น ๆ เช่น ไฟฟ้า การศึกษาได้เข้าไป เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนชนบทมากขึ้น ในที่สุดชนบทจะเกิดความสำนึกในบทบาทหน้าที่ ของตนเอง และจะพยายามเรียกร้อง หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่พวกเขาต้องการมากยิ่งขึ้น²⁴

สรุปได้ว่า ว่าปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองเป็นสาเหตุก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้สึกทางบวกหรือความรู้สึกที่ดีต่อระบบ การเมือง มีแนวโน้มที่จะสนองตอบต่อปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

²⁴ สมบัติ อารังชญวงศ์, การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา, อ่างแก้ว, หน้า 34-35.

2.2.6 กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สิทธิพันธ์ พุทธนุ ได้กล่าวถึงการแบ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความนิยมสนับสนุนของประชาชน หรือ หรืออาจจะเป็นแรงกดดันเพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตน ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนต่อไป

2. การรณรงค์การเสียง (Campaign activity) เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเนื่องจากกิจกรรมการรณรงค์ทำให้ประชาชนสามารถเพิ่มอิทธิพลทางการเมืองต่อผู้นำได้อย่างไรก็ตามกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความริเริ่มมาก่อนการลงคะแนนนอกจากนั้นการรณรงค์หาเสียงยังเป็นวิธีการสื่อสารหรือบ่งบอกเกี่ยวกับความชื่นชอบของประชาชนได้มากกว่า ด้วยเหตุที่ประชาชนที่ร่วมรณรงค์หาเสียงจะสามารถมีความสัมพันธ์ติดต่อกันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ใกล้ชิดมากขึ้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ได้แก่การชักชวนผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงการทำงานอย่างแข็งขันเพื่อพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้พรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง

3. การติดต่องานของประชาชน (Citizen Initiated Contacts) คือ การติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลโดยลำพังตัวเอง และเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาเป้าหมายและเนื้อหาสาระการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลได้เอง จึงสามารถคาดหวังเป็นการกระทำจำนวนน้อยของคนกิจกรรมในรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหรือปัญหาส่วนรวม ทั้งนี้เพื่อร้องเรียนให้มีการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐบาล

4. การร่วมในกิจกรรมบางอย่างขององค์กร หรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคม (Cooperative Activity) เป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับผู้อื่น ซึ่งอาจจะกระทำร่วมกับภายในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ อาจเกิดขึ้นเวลาใดเวลาหนึ่งและจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มใดก็ได้การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบมีอิทธิพลต่อรัฐบาลมาก เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการความริเริ่มบ้าง

สำหรับสภาพทั่วไปในทางการเมืองของประเทศไทย การมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนอาจจำแนกได้ 2 รูปแบบสำคัญ คือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ รูปแบบที่ยอมรับและนำมาใช้ในประเทศต่าง ๆ ที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชน อาจจะเป็นการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของชุมชนสังคมประเทศชาติโดยการพูด อภิปราย การเขียน และการพิมพ์ สิ่งเหล่านี้ถือว่าการมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการที่สำคัญไม่น้อย เพราะจะส่งผลให้รัฐบาลต้องรับฟังและนำไปปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม

การรวมกลุ่ม เป็นการรวมกลุ่มของผู้ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อรักษาและปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มบางกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของสาธารณชนทั่วไป โดยต่างก็ถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นกัน

การจัดตั้งและการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกัน และมีความมุ่งหมายที่จะจัดการบริหารประเทศให้เป็นไปตามอุดมการณ์และแนวทางปฏิบัติที่วางเอาไว้ ระบบพรรคการเมืองถือเป็นองค์กรทางการเมืองที่มีความสำคัญ เพราะเป็นองค์กรที่จัดตั้งเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะและเป็นองค์กรที่ประชาชนสามารถร่วมจัดตั้งขึ้นได้โดยตรง

การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประชาชนในฐานะเป็นเจ้าของอธิปไตยตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึงประชาชนต้องการจะให้ผู้ใดเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทน หรือทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการรักษาผลประโยชน์ของตน การไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงเป็นการแสดงถึงความเป็นผู้มีสำนึกทางการเมืองสูงมีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การช่วยรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้มักดำเนินเฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้ง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ บางสังคมอาจจะไม่ยอมรับและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมได้โดยตรง แต่ก็มีมีความสำคัญไม่น้อย ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้จำแนกได้ดังนี้

การเดินขบวนประท้วงเป็นการร่วมตัวกันของประชาชนเพื่อแสดงออกกับการไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของรัฐบาล การดำเนินการประท้วงแต่ละครั้งจะมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ แตกต่างกันไป เป็นการแสดงออกซึ่งพลังของประชาชนส่วนใหญ่กว่าพวกเขาต้องการสิ่งใด และอยากให้รัฐบาลสนองตอบอย่างไร

การก่อความวุ่นวายทางการเมือง สว่นมากมักจะเกิดจากการปลุกระดมโดยกลุ่มพลังต่าง ๆ โดยจะหยิบยกข้อบกพร่องต่าง ๆ ของรัฐบาลมาเป็นสาเหตุ เมื่อมีการปลุกระดมก็ต้องมีพฤติกรรม

ต่าง ๆ ที่แสดงถึงการต่อต้านการกระทำของรัฐบาลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนัดหยุดงาน ซึ่งจะมีผลเสียหายทั้งด้านเศรษฐกิจและอื่น ๆ

การใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกายและทรัพย์สิน เป็นการก่อวินาศกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เป็นวิธีการที่คนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยแต่เป็นผลกระทบต่อรัฐบาลที่ต้องดำเนินการเรื่องนั้น ๆ

การปฏิบัติเป็นการใช้วิธีรุนแรงและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองและโครงสร้างทางสังคมอย่างฉับพลัน อันมีสาเหตุหลาย ๆ ประการ เช่น สาเหตุทางเศรษฐกิจ การเมืองหรือการเรียกร้องของประชาชนที่หมดความอดทน และเกิดความกดดันจึงต้องจลาจลสร้างความวุ่นวายเป็นเหตุให้มีการนองเลือดนำไปสู่การปฏิวัติ²⁵

รัฐวิทยาธรณะ ได้สรุปรูปแบบการประเภทของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักรัฐศาสตร์หลายท่านไว้ ดังนี้

1. แบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ Verb แบ่งเป็น มิติ ได้แก่ แบบของอิทธิพลของขอบเขตของผลผลิต มิติความขัดแย้ง และความต้องการความริเริ่ม โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การลงคะแนนเสียง (Voting) เป็นกิจกรรมของพลเมืองที่มีบ่อยมากที่สุด และมีอิทธิพล มิติความขัดแย้ง และความต้องการความริเริ่ม โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.2 กิจกรรมรณรงค์หาเสียง (Comparing activity) การเข้ามีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการเลือกตั้งนั้น พลเมืองสามารถเพิ่มอิทธิพลต่อผู้นำเหมือนการลงคะแนนเสียง แต่สามารถสื่อสารข่าวสารเกี่ยวกับการขึ้นขอบของผู้เข้ามีส่วนร่วมได้มากกว่า

1.3 การติดต่อขึ้นต้นของพลเมือง (Cooperative Activity) เป็นกิจกรรมขององค์กรหรือกลุ่มที่เกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง และสังคม ในกรณีเช่นนี้ แต่ละคนจะต้องไม่กระทำตามลำพังแต่การกระทำจะร่วมมือกับคนอื่น เพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือการดำเนินงานของรัฐบาลมากกว่า อย่างไรก็ตามกิจกรรมอาจเริ่มต้นขึ้นในเวลาใดก็ได้ และจะเกี่ยวเนื่องกับเรื่องปัญหาของกลุ่มใดก็ได้ นอกจากนี้อาจร่วมกิจกรรมภายในองค์กร ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการได้เช่นเดียวกัน

2. แบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของมิลแบรท และโกเอล แบ่งเป็น 6 รูปแบบ คือ

²⁵ ลีทิพันธ์ พุทธหุน, ทางเลือกที่ไม่ง่ายนัก : การมีส่วนร่วมในการเมืองในประเทศไทยกำลังพัฒนา, อ่างแล้ว, หน้า 5-7.

2.1 การเลือกตั้ง (Voting) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ที่แยกจากกิจกรรมรณรงค์หาเสียง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรค การเมืองแต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งแสดงออกโดยการเคารพธงชาติ การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย และสนับสนุนประเทศไทยให้ต่อต้านสงคราม

2.2 เป็นเจ้าหน้าที่พรรค และเจ้าหน้าที่รณรงค์ในการหาเสียง (Party and Comparing workers) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในรูปแบบนี้ หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่าง การเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยเหลือพรรคและผู้สมัคร ชักชวนให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงให้แก่พรรคที่ตนเองชื่นชอบ การลงสมัครเลือกตั้ง และการร่วมมือกับส่วนต่าง ๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่

2.3 เป็นผู้มืบทบาทในชุมชน (Community activity) โดยมีขอบเขตในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ได้แก่ การรวมตัวกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกันกับกลุ่ม ที่ทำงานเกี่ยวกับสังคมการเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์การที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะอื่น ๆ และติดต่อราชการในเรื่องปัญหาสังคม

2.4 มีการติดต่อกับราชการ (Contaction Officials) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้เป็นเรื่องเฉพาะเช่น การติดต่อราชการในเรื่องภาษีโรงเรียน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม

2.5 เป็นผู้ประท้วง (Protestor) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนน หรือก่อให้เกิดจลาจล เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขปัญหบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง

2.6 เป็นผู้สื่อข่าว (Communicator) รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะผู้สื่อข่าวมีขอบเขตของกิจกรรมดังนี้ คือ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำดี การเข้าร่วมถกปัญหาทางการเมืองให้ข้อมูลความรู้ เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่หรือการให้ความสนใจกับราชการ และการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ผู้สื่อข่าวนี้มักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูงมีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีข้อมูลทางการเมืองมากด้วย²⁶

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีหลายกิจกรรมและหลายรูปแบบ ในการปฏิบัติ สำหรับคนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน และในฐานะพลเมืองของรัฐ ซึ่งอาจจะมีทั้งความขัดแย้งและเห็นด้วยตามสิทธิ หน้าที่ของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

²⁶ วุฒิ วิทยาสรรณะ, การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิษุทธพานิช, 2538), หน้า 112-113.

2.3 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ที่ได้กำหนด สิทธิ หน้าที่ ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ ดังนี้

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบขององค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่
5. ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

หมวด 7 ให้อำนาจแก่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ (การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย)
2. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 20,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภาถอดถอนบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง (นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครอง หรืออัยการสูงสุด รวมถึง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการหรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง) ด้วยเหตุมีพฤติการณ์ร้ายผิดปกติ

- ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่
- ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
- ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม
- ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่า

ฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างรุนแรง

3. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการตามที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ แบ่งเป็นกรณีดังต่อไปนี้

- กรณีที่อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชน
- กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการออกเสียงประชามติ²⁷

2.3.1 การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน ที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เพื่อไปทำหน้าที่คัดเลือกตัวแทนของตนเข้าไปออกกฎหมายและเข้าไปบริหารประเทศ ดังนั้นประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และทำให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งได้ดังนี้

1. สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
2. สอดส่องดูแลการเลือกตั้ง แจ้งเหตุหรือเบาะแสการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง
3. ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยพร้อมเพรียง
4. ร่วมตรวจสอบการเลือกตั้งโดยเป็นสมาชิกหรืออาสาสมัครขององค์การเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง รับรองให้ตรวจสอบการเลือกตั้ง
5. ร่วมเป็นเจ้าหน้าที่จัดการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ เช่น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนน กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เป็นต้น²⁸

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง สามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

กิจกรรมการมีส่วนร่วมก่อนการเลือกตั้ง

1. ตรวจสอบบัญชีรายชื่อว่าตนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่
2. ตรวจสอบพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง

²⁷ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, (กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2551), หน้า 59.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 131.

3. ร่วมรณรงค์เลือกตั้ง
4. พึงการปราศรัยนโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง
5. สอดส่องดูแลพฤติกรรมที่มีชอบ
6. ศึกษาประวัติผู้สมัคร
7. ให้การศึกษาแก่ประชาชน
8. การต่อรองนโยบายของพรรคการเมือง

กิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างกาเลือกตั้ง

1. สังเกตการณ์การซื้อเสียง
2. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
3. ติดตามการนับคะแนน
4. ร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
5. แจ้งเหตุหากพบเหตุการณ์ผิดปกติ
6. ชักชวนประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
7. ไม่รับเงินซื้อเสียง
8. ตรวจสอบดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกติกา

กิจกรรมการมีส่วนร่วมหลังการเลือกตั้ง

1. ติดตามผลการเลือกตั้ง
2. ติดตามผลการใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. ติดตามการจัดตั้งรัฐบาล
4. ติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้แทนที่เราเลือก
5. แสดงพลังกลุ่มถอดถอนนักการเมือง ถ้าพบว่ามีกรกระทำโดยมิชอบ

2.3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มบุคคล หรือองค์กรในสังคม มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศแต่อย่างใด สำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามสิ่งที่กลุ่มตนต้องการ เช่น การเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน ราคาพืชผลการเกษตร หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตน หรืออาจเรียกร้องให้รัฐบาลจัดทำนโยบายหรือโครงการที่กลุ่มตนจะได้เป็นโยชน์ เป็นต้น

1. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของพรรคการเมือง

การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ทั้ง ฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ อย่างไรก็ตามการเข้ามา รวมตัวกันในรูปแบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่นอีก เช่น การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ ประชาชน การดูแลและรักษาผลประโยชน์ของส่วนร่วม การสร้างผู้นำทางการเมือง การควบคุม และติดตามตรวจสอบทางการเมือง ฯลฯ ในส่วนของประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในพรรค การเมืองได้ เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมของพรรค การเมือง การช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญของการบริหารประเทศ ภายใต้ระบอบ ประชาธิปไตย แต่สิ่งที่ควรตระหนักคือ จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากไม่ได้ หมายความว่าถึงความเป็นประชาธิปไตย ของประเทศ หากแต่การใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบ ประชาธิปไตยที่แท้จริง ต้องมีลักษณะดังนี้

การใช้สิทธิโดยอิสระ คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิดมา จากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง

การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง โดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย หรือสามารถล่วงรู้ได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้สมัครคนใดหรือออกเสียงอย่างไร การออกเสียงเลือกตั้งของ บุคคล ไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้

ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนหนึ่งเสียง เท่านั้น

ความเป็นกลาง บุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ อย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงเข้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

3. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการแสดงออก

บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การพูด การโฆษณา การพิมพ์ซึ่งการ แสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์ วิจารณ์ตามสื่อต่าง ๆ รัฐบาลต้องไม่ขัดขวาง หรือห้ามปรามการแสดงออกของประชาชน รัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ก่อนลงมือดำเนินการทำกิจการใด ที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชน รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

การมีส่วนร่วมถือเป็นหัวใจสำคัญของการ บริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องตระหนักว่า ตนเป็นเจ้าของประเทศและต้องเข้าไปรับผิดชอบในกิจการของบ้านเมือง

ในทุกโอกาส ที่สามารถกระทำได้ ต้องไม่ละเลยหรือเพิกเฉย และควรส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหาร บ้านเมือง

แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

1. สนใจ ติดตามข่าวสารด้านการเมือง
 2. ติดตามตรวจสอบการทำงานของนักรการเมือง
 3. สนับสนุนผู้สมัครและนักรการเมืองที่ดี
 4. ต่อต้านนักรการเมืองที่ไม่ดี
 5. ให้ความร่วมมือกับทางราชการ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี
 6. คัดค้านนโยบายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ส่วนรวม
 7. ศึกษาข้อเท็จจริงให้ถี่ถ้วน
 8. เสนอปัญหาให้หน่วยงานแก้ไข
 9. ชุมนุมคัดค้านโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
 10. ปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนมิให้ถูกละเมิด
 11. เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้อง
- ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

1. การติดตามข่าวสารบ้านเมือง
2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. ริเริ่มพูดคุยประเด็นการเมือง
4. ชักจูง รณรงค์ให้ผู้อื่นสนับสนุนบุคคลและพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน
5. เสนอแนวคิด นโยบายต่อนักรการเมืองและผู้นำทางการเมือง
6. บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง
7. ร่วมประชุมรณรงค์ในการเคลื่อนไหวทางการเมือง
8. เป็นสมาชิกระดับแกนนำพรรคการเมือง
9. ร่วมระดมทุน
10. เสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
11. ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

บันไดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

- บันไดขั้นที่ 1 สนใจติดตามข่าวสารและกิจกรรมทางการเมือง
- บันไดขั้นที่ 2 เริ่มพูดคุยประเด็นทางการเมือง
- บันไดขั้นที่ 3 ศึกษานโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง

- บันไดขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องทางการเมืองและการเลือกตั้งร่วมกับผู้อื่น
 บันไดขั้นที่ 5 เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งในชุมชน
 บันไดขั้นที่ 6 จัดกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งในชุมชน
 บันไดขั้นที่ 7 ผนวกรงศ์สนับสนุนบุคคลและพรรคที่ตนนิยม
 บันไดขั้นที่ 8 เป็นอาสาสมัครสอดส่องและช่วยเหลือการเลือกตั้ง
 บันไดขั้นที่ 9 ตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนอย่างรู้เท่าทัน
 บันไดขั้นที่ 10 ติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง พรรคการเมือง และ
 เจ้าหน้าที่ของรัฐ²⁹

เนื่องจากปัจจุบันประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วม
 ของประชาชนเป็นสำคัญโดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มี
 ส่วนได้ส่วนเสียได้โอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของ
 ประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาเป็นนโยบายและการ
 ตัดสินใจของรัฐ

2.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ

ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เป็นผู้มีบทบาทอำนาจหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับราชการทั่วไปของฝ่าย
 นิติบัญญัติ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.2518 พระราชบัญญัติจัด
 ระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.2518 และ กฎของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
 กฎหมายเหล่านี้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมมาโดยตลอด เพื่อให้มีความสอดคล้องและเหมาะสม
 กับกาลสมัยของรูปแบบการปฏิบัติราชการยุคใหม่ ทั้งนี้ให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการ
 ฝ่ายรัฐสภา สามารถตอบสนองต่อภารกิจของฝ่ายนิติบัญญัติได้ตามเจตจำนงของการปกครอง
 ด้วยระบอบประชาธิปไตย ภายใต้หลักการแบ่งแยกอำนาจ อันได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจ
 บริหาร และอำนาจตุลาการ

พระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2538 และ
 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2535 กำหนดให้มีส่วนราชการ
 สังกัดรัฐสภา คือ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่วน

²⁹สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, "บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมือง", บทความ,
 (23 ธันวาคม 2555)

ราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ส่วนราชการเหล่านี้มีฐานะเทียบเท่ากรม และเป็นนิติบุคคล สำหรับส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นหากจะจัดตั้งก็ต้องทำเป็นพระราชบัญญัติ จากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวข้างต้น เป็นผลให้ในปี พ.ศ.2545 ได้มีประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2545 และการแบ่งส่วนภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ.2544 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2544 ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ. 2546 ออกเป็น 20 สำนัก และ 4 กลุ่มงาน ดังนี้ 1) กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร 2) กลุ่มงานนโยบายและแผน 3) กลุ่มงานตรวจสอบภายใน และ 4) กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวกนักบริหาร³⁰

หลักข้าราชการวางตนเป็นกลางทางการเมือง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 3 บัญญัติว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมาตรา 63 วรรคหนึ่งระบุว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ได้กำหนดเรื่องการรวมกลุ่มและแนวทางประพฤติปฏิบัติในการวางตน ทางการเมืองไว้ในมาตรา 43 ความว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญ มีเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน และความต่อเนื่อง ในการจัดทำบริการสาธารณะ และต้องไม่มี วัตถุประสงค์ทางการเมือง (อ่านประกอบ : มาตรา 64 รัฐธรรมนูญ เรื่องการรวมกลุ่มของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ) ทั้งนี้ มาตรา 82 (9) ยังได้กำหนดถึงบทบาทข้าราชการพลเรือนสามัญในการวางตน ทางการเมืองเอาไว้ด้วยว่า ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการปฏิบัติกรอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนกับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาท ทางการเมืองของข้าราชการด้วยข้อกำหนดวินัยมาตรานี้ บัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์ ให้ข้าราชการประจำมีความเป็นกลางในทางการเมือง แต่ก็ไม่ตัดสิทธิ ข้าราชการประจำในการที่จะเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง อย่างไรก็ตาม ข้าราชการนั้นยังมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการพลเรือน ฉบับลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2499 ซึ่งกำหนดไว้ในข้อ 2 ว่า ข้าราชการพลเรือนจะนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใด ๆ ที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย และจะไปประชุมอันเป็นการประชุมของพรรคการเมืองนั้นเป็นการส่วนตัวก็ได้ แต่ในทางที่เกี่ยวกับประชาชน และหน้าที่ราชการต้องกระทำตนเป็นกลาง ปฏิบัติตาม

³⁰ เกียรติคุณ กอณินัย, ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองของข้าราชการฝ่ายรัฐสภา , (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547), หน้า 27.

นโยบายของรัฐบาล โดยไม่คำนึงถึงพรรคการเมือง และไม่กระทำการให้เป็นการฝ่าฝืนวินัยที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการพลเรือนกับต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามดังต่อไปนี้ด้วย คือ

- 1) ไม่ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองใดๆ เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภท 2 หรือข้าราชการการเมือง
 - 2) ไม่ใช้สถานที่ราชการในกิจการทางการเมือง
 - 3) ไม่วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลให้ปรากฏแก่ประชาชน
 - 4) ไม่แต่งเครื่องแบบราชการไปร่วมประชุมพรรคการเมืองหรือไปร่วมประชุมในที่สาธารณะสถานใด ๆ อันเป็นการประชุมที่มีลักษณะทางการเมือง
 - 5) ไม่ประดับเครื่องหมายพรรคการเมืองในเวลาสวมเครื่องแบบราชการในเวลาราชการหรือในสถานที่ราชการ
 - 6) ไม่แต่งเครื่องแบบของพรรคการเมืองเข้าไปในสถานที่ราชการ
 - 7) ไม่บังคับให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใด และไม่กระทำการในทางให้คุณให้โทษเพราะเหตุที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใดที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย
 - 8) ไม่ทำการขอร้องให้บุคคลใดอุทิศเงินหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง
 - 9) ไม่โฆษณาหาเสียงเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง หรือแสดงการสนับสนุนพรรคการเมืองใด ๆ ให้เป็นการเปิดเผยในที่ประชุมพรรคการเมือง และในที่ที่ปรากฏแก่ประชาชน หรือเขียนจดหมาย หรือบทความไปลงหนังสือพิมพ์หรือพิมพ์หนังสือหรือใบปลิวซึ่งจะจำหน่ายแจกจ่ายไปยังประชาชน อันเป็นข้อความที่มีลักษณะของการเมือง
 - 10) ไม่ปฏิบัติหน้าที่แทรกแซงในทางการเมืองหรือใช้การเมืองเป็นเครื่องมือเพื่อกระทำกิจการต่าง ๆ อาทิ วิ่งเต้นติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพรรคการเมือง เพื่อให้ นำร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติเสนอสภาฯ หรือตั้งกระทู้ถามรัฐบาล เป็นต้น
 - 11) ในระยะเวลาที่มีการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่แสดงออกโดยตรงหรือโดยปริยายที่จะเป็นการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง และในทางกลับกันไม่กีดกัน ต่ำหนิติเตียน ทับบม หรือให้ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้ง³¹
- สำหรับบทลงโทษกรณีข้าราชการผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนระเบียบนี้ ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการข้อมูลระเบียบตามกฎหมาย ข้าราชการทุกคน และสิ่งที่พึงระวังคือ ไม่ทำผิดวินัยข้าราชการฐานไม่วางตนเป็นกลางทางการเมือง

³¹หลักข้าราชการวางตนเป็นกลางทางการเมือง, บทความ, วารสารยุติธรรม, หน้า 62-63.

สำหรับบทลงโทษกรณีข้าราชการผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนระเบียบนี้ ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการข้อมูลระเบียบตามกฎหมาย ข้าราชการทุกคน และสิ่งที่พึงระวังคือ ไม่ทำผิดวินัยข้าราชการฐานไม่วางตนเป็นกลางทางการเมือง

สรุปได้ว่า ข้าราชการสามารถแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมได้ แต่ต้องอยู่ในกรอบของการเป็นกลางทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 43 และปฏิบัติตามระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการพลเรือน ฉบับลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2499 ซึ่งกำหนดไว้ในข้อ 2 ว่า ข้าราชการพลเรือนจะนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใด ๆ ที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย และจะไปประชุมอันเป็นการประชุมของพรรคการเมืองนั้นเป็นการส่วนตัวก็ได้ แต่ในทางที่เกี่ยวกับประชาชน และหน้าที่ราชการต้องกระทำตนเป็นกลาง ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล โดยไม่คำนึงถึงพรรคการเมือง และไม่กระทำการให้เป็นการฝ่าฝืนวินัยที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการพลเรือนกับต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้าม

2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.5.1 ประวัติความเป็นมา

นับจากการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของการเมืองการปกครองของประเทศไทย จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มีผู้แทนราษฎรชั่วคราวชุดแรกจำนวน 70 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะราษฎร ได้ทำการประชุมกันเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2475 ณ ห้องโถงชั้นบนของพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นที่ประชุมชั่วคราว ในการประชุมครั้งนี้ มีมหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร และ นายพลตรี พระยาอินทวิจิต เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้ขออนุมัติต่อที่ประชุมให้หลวงประดิษฐมนูธรรม ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อปฏิบัติงานราชการประจำของสภาผู้แทนราษฎร จึงถือว่าสำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสถาปนาขึ้นในวันที่ 28 มิถุนายน 2475

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ระยะเวลาเริ่มแรกนั้นยังไม่มีกฎหมายจัดตั้งมารองรับ ไม่มีงบประมาณและสถานที่ทำการเป็นของตนเอง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานในขณะนั้นมีอยู่ทั้งหมด 7 คนด้วยกัน คือ หลวงคหกรรมบดี นายป๋าวพ บุญ – หลง นายสนิท ผิวนวนล นายจ๋า จำรัสเนตร นายสุริยา กุณทลจินดา นายน้อย สอนกล้าหาญ และนายประเสริฐ บัทมสุคนธ์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทั้ง 7 คนนี้ ได้อาศัยวังปารุสกวันใช้เป็นสถานที่ทำงาน โดยไม่ได้รับเงินเดือน เพราะสำนักงานฯ ไม่มีงบประมาณ นอกจากทางการได้จัดเลี้ยงอาหารแก่เจ้าหน้าที่ทุกมือเท่านั้น

ต่อมาเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2476 รัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งกระทรวง และกรมแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้กิจการฝ่ายธุรการของสภาผู้แทนราษฎรดำเนินไปโดยสมบูรณ์ โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำชั้นหน่วยหนึ่งมีฐานะเป็นกรมขึ้นต่อสภาผู้แทนราษฎร เรียกว่า “กรม เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบและให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ เป็นอันว่า กรมเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้จัดตั้งโดยกฎหมายตั้งแต่บัดนั้น (13 พฤศจิกายน 2476) และ ในปีเดียวกันนี้ สภาผู้แทนราษฎรได้ประกาศพระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหาร และ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมใหม่ ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้แก้ไข เปลี่ยนแปลงชื่อของ “กรมเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” เป็น “สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร”

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้จัดวางระเบียบราชการภายในสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรขึ้นตามกฎหมายฉบับใหม่โดยประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วน ราชการออกเป็น 3 กอง คือ สำนักงานเลขานุการ กองปฏิคม และกองบรรณารักษ์และกรมมาธิการ

เมื่อใกล้กำหนดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดแรก พระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาเห็นว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรจะได้มีที่ทำการถาวร ขึ้นเพื่อเป็นที่ติดต่อกับสมาชิกสภา จึงได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระตำหนักราชฤทธิ รุ่งโรจน์ให้เป็นที่ทำการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ตามที่กราบบังคมทูลแต่ในขณะเตรียมจะย้ายที่ทำการนั้น เจ้าพระยาวรวงศ์ไพบูลย์ ผู้สำเร็จ ราชการพระราชวัง ได้ทำความตกลงกับเจ้าพระยาพิชัยญาติ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้ใช้ อาคารสำนักงานราชเลขาธิการ ในพระองค์ เป็นสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแทนพระ ตำหนักราชฤทธิรุ่งโรจน์ที่ได้ตกลงไว้แต่เดิม เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้ ย้ายที่ทำการจากวังปารุสกวันมาประจำอยู่ที่อาคารสำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์ตั้งแต่ บัดนั้นมา

ในปี พ.ศ.2484 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมขึ้นใหม่ โดยได้ยกฐานะ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรขึ้นเป็นทบวงการเมือง และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการ ฝ่ายธุรการของสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและเพื่อให้การปฏิบัติราชการ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 กอง คือ สำนักงาน เลขานุการ และกองกรมมาธิการ

ต่อมาเมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2489 ขึ้นใช้ ด้วยเหตุผลที่ว่ารัฐธรรมนูญฯ พ.ศ.2475 นั้น ประกาศใช้มาเป็นเวลานานถึง 14 ปีแล้ว และเหตุการณ์บ้านเมืองก็ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก ประกอบกับประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจระบบการปกครองนี้ดีขึ้นจึงควรที่จะยกเลิกบทเฉพาะกาล และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2475 ดังนั้น รัฐสภาไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 ฉบับนี้ได้นำเอาระบบสภาคู่มาใช้เป็นครั้งแรก กล่าวคือ รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภา (สภาสูง) และสภาผู้แทน ซึ่งวุฒิสภานั้นประกอบด้วยสมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้งทางอ้อม ขณะที่สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง จึงทำให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเดิมแยกออกเป็น 2 สำนักงาน คือ "สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา" และ "สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน" การดำเนินงานฝ่ายธุรการของสำนักงานทั้งสองแยกออกต่างหาก จากกันตามแบบอย่างเดียวกับรัฐสภาของประเทศที่ใช้ระบบสองสภา

สำหรับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (นายไพโรจน์ ชัยงาม) เป็นผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติราชการประจำ และ ขึ้นตรงต่อประธานวุฒิสภา สถานที่ทำการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ใช้ตึกราชเลขาณุกการในพระองค์เป็นที่ทำการ ส่วนสถานที่ทำการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนนั้นได้ย้ายได้ไปอยู่ชั้นล่างของพระที่นั่งอนันตสมาคม การประชุมของวุฒิสภาได้ใช้พระที่นั่ง อภิเษกดุสิต เป็นที่ประชุม ส่วนการประชุมสภาผู้แทนและการประชุมร่วมกันของทั้งสองสภา (วุฒิสภาและสภาผู้แทน) นั้นคงใช้พระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นที่ประชุมในกรณีที่มีการประชุมร่วมกันระหว่างวุฒิสภาและสภาผู้แทนหรือที่เรียกว่า ประชุมรัฐสภานั้น งานฝ่ายธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประชุมรัฐสภา เช่น การจัดระเบียบวาระ การแจกระเบียบวาระ การจดรายงานการประชุม ตลอดจนการยืนยันมติ และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประชุมรัฐสภาเป็นหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนทั้งสิ้น และการทำหน้าที่ในที่ประชุมรัฐสภาเลขาธิการสภาของทั้งสองสภาต้องทำหน้าที่ในที่ประชุมร่วมกัน

ต่อมาในปี พ.ศ.2490 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ครั้งที่ 10) แก้ไขเพิ่มเติม จัดตั้งสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาขึ้นให้มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการฝ่ายธุรการของวุฒิสภาและสภาผู้แทน โดยให้อธิบดีราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนไปเป็นของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา เพื่อจะทำให้งานธุรการของ ทั้งสองสภาดำเนินไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีเอกภาพยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้มีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการในสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาขึ้นใหม่ โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 กอง คือ กองกลาง กองการประชุม และกองกรรมาธิการ ซึ่งในแต่ละกองได้แบ่งเป็น

แผนก กองกลางมี 5 แผนก กองการประชุมแบ่งเป็น 3 แผนก และกองกรรมาธิการแบ่งเป็น 2 แผนก

ภายหลังรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญ 2489 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ.2490 ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2491 ซึ่งพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ บัญญัติให้สำนักงานเลขาธิการรัฐสภามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการฝ่ายธุรการวุฒิสภาและสภาผู้แทน ขึ้นต่อวุฒิสภาและสภาผู้แทน อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนโดยตรง พร้อมกันนี้ก็ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา พ.ศ.2491 ซึ่งสาระสำคัญของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้เปลี่ยนชื่อแผนกตำรวจสภาเป็นแผนกตรวจรัฐสภาเท่านั้น

ในปี 2494 ได้มีการปรับปรุงหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาอีกครั้ง โดยพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา พ.ศ.2494 มีประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้ โดยการปรับปรุงหน่วยงานครั้งนี้ มีการเพิ่มหน่วยงานขึ้นใหม่หลายหน่วยงาน คือ กองกลางแบ่งเป็น 6 แผนก กองการประชุม 4 แผนก และกองกรรมาธิการแบ่งเป็น 3 แผนก

เมื่อเกิดการรัฐประหารขึ้นอีกครั้ง เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 คณะรัฐประหารได้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2475 กลับมาใช้ใหม่ รัฐสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นระบบสภาเดียว คือ สภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ชื่อของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาจึงเปลี่ยนมาเป็น "สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" อีกครั้งหนึ่ง โดยบทบัญญัติของพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2494 และมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการฝ่ายธุรการของสภาผู้แทนราษฎร โดยมีประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีการปรับปรุงส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้ง โดยพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2496 ซึ่งสาระสำคัญของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ก็คือ เพียงเปลี่ยนชื่อแผนกตำรวจรัฐสภา เป็นแผนกตำรวจสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น

ครั้นพอถึง พ.ศ.2501 เกิดเหตุการณ์รัฐประหาร โดยมีจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นหัวหน้า ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 ได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม 2495 และประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ.2501 ตามธรรมนูญฉบับนี้ รัฐสภา คือ สภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ยังทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติอีกด้วย ฉะนั้น เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการให้กับสภาร่างรัฐธรรมนูญ และรัฐสภาที่ ทำ

หน้าที่นิติบัญญัติด้วย ทำให้ปริมาณงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น และเกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงานของส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น จึงมีการปรับปรุงส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้ง โดยมีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2503 ให้มีกองกลาง แบ่งเป็น 5 แผนก กองการประชุม แบ่งเป็น 4 แผนก กองกรรมาธิการ แบ่งเป็น 2 แผนก และกองปฏิคมและสถานที่ แบ่งเป็น 4 แผนก

ต่อมา ในปี พ.ศ.2511 สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จและประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2511 รัฐสภาตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกันคือ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 5) พระราชบัญญัติโอนกิจการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ไปเป็นของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 8) เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และในวันที่ 30 กันยายน 2512 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โดยกองกลางแบ่งเป็น 5 แผนก กองการประชุมแบ่งเป็น 4 แผนก กองกรรมาธิการและกองปฏิคมและสถานที่แบ่งเป็น 4 แผนก

ในปี 2512 นายประเสริฐ ปัทมสุคนธ์ เลขาธิการรัฐสภา ได้เสนอความเห็นต่อประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทน ถึงความจำเป็นที่ต้องมีที่ประชุมสภาที่ประชุมกรรมาธิการและสำนักงานของเจ้าหน้าที่ของสภา เพราะสถานที่ที่ใช้สอยแยกกันอยู่ ไม่พอแก่การปฏิบัติงาน ซึ่งประธานสภา ทั้งสอง ได้เห็นชอบด้วย จึงได้อนุมัติให้เร่งรัดไปทางคณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณาอนุมัติให้จัดสร้างสถานที่ที่ขออนุมัติไปโดยด่วน คณะรัฐมนตรีอันมีจอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2512 อนุมัติให้ดำเนินการก่อสร้างได้ตามเสนอภายในวงเงิน 78,112,628 บาท กำหนดแล้วเสร็จประมาณ 3 ปี โดยอนุมัติให้สร้างอาคาร 3 หลัง คือ อาคารหลังที่ 1 เป็นสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา แบ่งออกเป็น 3 ชั้น อาคารหลังที่ 2 เป็นอาคาร 7 ชั้น อาคารหลังที่ 3 เป็นสโมสรรัฐสภาสูง 2 ชั้น

นอกจากสร้างอาคารทั้ง 3 หลังแล้ว ยังได้ก่อสร้างอาคารอื่น ๆ อีก 3 หลัง คืออาคารหลังที่ 4 ซึ่งเป็นที่รับรองแขกของสมาชิกรัฐสภาเป็นครั้งคราว อาคารหลังที่ 5 เป็นที่เก็บยานพาหนะของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และอาคารหลังที่ 6 เป็นกองรักษาการณ์เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ตีกรัฐสภาใหม่เริ่มดำเนินการก่อสร้างเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2513 ได้แล้วเสร็จให้เป็นที่ประชุมได้เมื่อ วันที่ 19 กันยายน 2517 ราคาก่อสร้างอาคารทั้งหมดและครุภัณฑ์ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการตกแต่งบริเวณโดยรอบอาคารคิดเป็นเงินประมาณ 100 ล้านบาท

หลังจากได้มีการก่อสร้างอาคารที่ทำการของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาแล้ว ในปี พ.ศ. 2518 จึงได้มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา ขึ้นบังคับใช้เป็นการเฉพาะสำหรับข้าราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา อันเป็นผลให้ข้าราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ซึ่งแต่เดิมเป็นข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน มีฐานะเปลี่ยนไปเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ โดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ.2518 ซึ่งได้ตราขึ้นใหม่นี้ ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาไว้ ให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของรัฐสภา และรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณของรัฐสภา โดยมีเลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อประธานรัฐสภา

ต่อมาในปี พ.ศ.2535 ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และพระราชบัญญัติจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยสาระสำคัญของกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา ที่ได้มีการปรับปรุงใหม่นั้น ได้กำหนดให้มีส่วนราชการสังกัดรัฐสภา คือ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยมีฐานะเทียบเท่ากรม และเป็นนิติบุคคล สำหรับส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น หากจะจัดตั้งขึ้น ต้องทำเป็นพระราชบัญญัติ สำหรับการแบ่งส่วนราชการภายในเป็นกอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากองในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้ทำเป็นประกาศรัฐสภา

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 เป็นต้นมา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในขึ้นหลายครั้ง เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัว สามารถรองรับการปฏิบัติงานของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ปี พ.ศ.2535 ได้มีประกาศรัฐสภา ลงวันที่ 11 กันยายน 2535 แบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรออกเป็น 11 หน่วยงาน คือ สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร กองกลาง กองคลังและพัสดุ กองสถานที่ กองการพิมพ์ กองการประชาสัมพันธ์ กองวิเทศสัมพันธ์ กองการประชุม กองกรรมาธิการ ศูนย์ขบวนการและพิมพ์ดีด สำนักบริการข้อมูลและกฎหมาย

(ภายในสำนักบริการข้อมูลและกฎหมาย แบ่งเป็นหอสมุดรัฐสภา ศูนย์บริการทางข้อมูลและกฎหมาย และศูนย์คอมพิวเตอร์) โดยประกาศในกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 93 ก วันที่ 11 กันยายน 2535

ปี พ.ศ.2536 ได้มีประกาศรัฐสภา เรื่อง แบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2536 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2536 ให้เพิ่มหน่วยงานในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรขึ้นอีก 1 หน่วยงาน คือ สำนักงานเลขานุการ ก.ร. โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอนพิเศษ 1 ง วันที่ 7 มกราคม 2537

ในปี พ.ศ.2537 ได้มีประกาศรัฐสภาแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ขึ้น 2 ฉบับ คือ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2537 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2537 ให้ยุบสำนักบริการข้อมูลและกฎหมาย และให้คงส่วนราชการในสำนักบริการข้อมูลและกฎหมายไว้ตามเดิม คือ หอสมุดรัฐสภา ศูนย์บริการวิชาการและกฎหมาย ศูนย์คอมพิวเตอร์ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอนพิเศษ 19 ง วันที่ 8 เมษายน 2537 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2537 ลงวันที่ 23 ธันวาคม 2537 ให้ยุบกองวิเทศสัมพันธ์ โดยกำหนดใหม่เป็น กององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ และกองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยุบกองกรรมาธิการ โดยกำหนดใหม่เป็น กองกรรมาธิการ 1 และ กองกรรมาธิการ 2 และเพิ่มสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 111 ตอนที่ 104 วันที่ 29 ธันวาคม 2537

ในปี พ.ศ.2538 ได้มีประกาศรัฐสภา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2538 ลงวันที่ 19 มกราคม 2537 เพิ่มหน่วยงานสถาบันพระปกเกล้าขึ้นอีก 1 หน่วยงาน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 24 มกราคม 2538 ต่อมาในปีเดียวกันได้มีประกาศรัฐสภา ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2538 ยกเลิกประกาศรัฐสภา เรื่อง แบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง 5 ฉบับข้างต้น โดยประกาศฉบับดังกล่าว ให้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ออกเป็น 18 หน่วยงาน คือ สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขานุการ ก.ร. กองกลาง กองคลังและพัสดุ กองสถานที่ กองการพิมพ์ กองการประชาสัมพันธ์ กององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ กองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กองการประชุม กองกรรมาธิการ 1 กองกรรมาธิการ 2 ศูนย์ขวเลขและพิมพ์ดีด ห้องสมุดรัฐสภา ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย ศูนย์คอมพิวเตอร์ สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสถาบันพระปกเกล้า โดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112 ตอนพิเศษ 19 ง วันที่ 7 มิถุนายน 2538

ในปี พ.ศ.2542 ได้มีประกาศรัฐสภา ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2542 ให้ยกเลิก ประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2538 และให้

แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ออกเป็น 17 หน่วยงาน คือ สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขานุการ ก.ร. กองกลาง กองคลังและพัสดุ กองสถานที่ กองการพิมพ์ กองการประชาสัมพันธ์ กององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ กองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กองการประชุม กองกรรมมาธิการ 1 กองกรรมมาธิการ 2 ศูนย์ชวเลข และพิมพ์ดีด ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย ศูนย์คอมพิวเตอร์ สถาบันวิทยุกระจายเสียง และหอสมุดรัฐสภา

ในปี พ.ศ.2545 ได้มีประกาศรัฐสภา ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2545 ให้แบ่ง ส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ออกเป็น 19 สำนัก โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 60 ง ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2545 ดังนี้

1. สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
2. สำนักงานเลขานุการ ก.ร.
3. สำนักงานบริหารงานกลาง
4. สำนักงานพัฒนาบุคลากร
5. สำนักการคลังและงบประมาณ
6. สำนักการพิมพ์
7. สำนักรักษาความปลอดภัย
8. สำนักงานประชาสัมพันธ์
9. สถาบันวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
10. สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
11. สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
12. สำนักวิชาการ
13. สำนักสารสนเทศ
14. สำนักการประชุม
15. สำนักกฎหมาย
16. สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
17. สำนักกรรมมาธิการ 1
18. สำนักกรรมมาธิการ 2
19. สำนักกรรมมาธิการ 3

ต่อมา ปี พ.ศ.2546 ได้มีประกาศรัฐสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2546 ให้เพิ่มสำนักภาษา ต่างประเทศ
 ขึ้นอีก 1 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานลำดับที่ 20 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนพิเศษ 68 ง
 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2546 ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงแบ่งส่วนราชการภายใน
 ออกเป็น 20 สำนัก 4 กลุ่มงาน ดังนี้

1. สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
2. สำนักงานเลขานุการ ก.ร.
3. สำนักบริหารงานกลาง
4. สำนักพัฒนาบุคลากร
5. สำนักการคลังและงบประมาณ
6. สำนักการพิมพ์
7. สำนักรักษาความปลอดภัย
8. สำนักประชาสัมพันธ์
9. สถานีวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
10. สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ
11. สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
12. สำนักวิชาการ
13. สำนักสารสนเทศ
14. สำนักการประชุม
15. สำนักกฎหมาย
16. สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
17. สำนักกรรมการ 1
18. สำนักกรรมการ 2
19. สำนักกรรมการ 3
20. สำนักภาษาต่างประเทศ
21. กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้าน
22. กลุ่มงานนโยบายและแผน
23. กลุ่มงานตรวจสอบภายใน
24. กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวกนักบริหาร

**ลำดับความเป็นมา
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**

13 พฤศจิกายน 2476	- กรมเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
9 ธันวาคม 2476	- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
2494	- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
2489	- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
2490	- สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
2495	- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
2511	- สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
2535 - ปัจจุบัน	- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

2.5.2 วิสัยทัศน์

"เป็นองค์กรที่เป็นเลิศในการส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจ ของสถาบันนิติบัญญัติให้ก้าวหน้า ทันสมัย โปร่งใส และเป็นธรรมเพื่อประโยชน์สูงสุดของปวงชน"

2.5.3 พันธกิจ

1. สนับสนุนการตรากฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา
2. สนับสนุนการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน
3. สนับสนุนงานรัฐสภาด้านต่างประเทศ
4. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
5. เสริมสร้างและพัฒนางานด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกฎหมาย ด้านบริการด้านอาคารสถานที่ และด้านรักษาความปลอดภัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

2.5.4 วัตถุประสงค์หลัก

1. มีระบบบริหารจัดการที่ดี ทันสมัย คล่องตัวในการสนับสนุนกระบวนการนิติบัญญัติ
2. เป็นศูนย์ข้อมูลด้านนิติบัญญัติที่ทันสมัย และมีเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้บริการ
3. มีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือ และผลักดันมาตรการแก้ไขปัญหาในเวทีรัฐสภาระหว่างประเทศ

4. พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลและเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรให้มีมาตรฐานงานระดับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

5. เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่และพัฒนาประชาธิปไตย

6. มีอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ที่เหมาะสม ทันสมัย มีเอกลักษณ์ความเป็นไทยเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีระบบรักษาความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล

2.5.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนกลยุทธ์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (พ.ศ.2550-2554)

1. ปฏิรูปองค์กรและกระบวนการนิติบัญญัติตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2. เสริมสร้างและพัฒนาระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็น "รัฐสภาอิเล็กทรอนิกส์" และ "ศูนย์ข้อมูลนิติบัญญัติ"

3. เพิ่มศักยภาพงานรัฐสภาต่างประเทศตามมาตรฐานสากล

4. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านควบคู่กับหลักคุณธรรม

5. เสริมสร้างองค์ความรู้ประชาธิปไตยและผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

6. เร่งจัดหาสถานที่ที่เหมาะสม และก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ให้ทันสมัย มีเอกลักษณ์ความเป็นไทย และเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล

2.5.6 มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการ สังกัดรัฐสภา

1. จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ โดยมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนองคุณของแผ่นดิน รักษาประโยชน์ของประเทศชาติ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ภักดีต่อองค์กร โดยเชิดชูองค์กร ปฏิบัติงานโดยยึดมั่นเป้าหมายขององค์กรเป็นหลัก รักษาความลับของทางราชการ อนุรักษ์วัฒนธรรมและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร รวมทั้งเคารพสถานที่และช่วยกันรักษาความสงบเรียบร้อยในองค์กร

3. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยมุ่งมั่นที่จะทำงานให้เกิดผลดีแก่องค์กรและประโยชน์ของส่วนรวม มีแบบแผน เป็นมืออาชีพ มีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นทีมโดยยึดผลลัพธ์ขององค์กรเป็น

หลัก และให้แล้วเสร็จตามกำหนดอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนมีการติดตาม ตรวจสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ และค่าใช้จ่ายอย่างเป็นรูปธรรม

4. โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยเน้นการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความ โปร่งใส มีกลไกให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้ และจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ภายใต้อาณัติของกฎหมาย

5. ซื่อสัตย์ สุจริต โดยยึดมั่นปฏิบัติตนให้อยู่ในหลักคุณธรรม มีความซื่อตรง ไม่คดโกง ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา กระทำแต่ความดี ละเว้นความชั่ว ไม่ประพฤติตนเป็นที่เสื่อมเสีย และไม่คิด ไม่พูด ไม่ทำในสิ่งที่ไม่ดี

6. กล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยยึดมั่นในหลักการและถือปฏิบัติตามกฎระเบียบ อย่างเคร่งครัด ยึดหลักวิชาการและจรรยาวิชาชีพในการปฏิบัติงาน กล้าคิด กล้าทำ และกล้า รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มุ่งที่จะกระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงามโดยปราศจากอคติ และไม่ยอมโอนอ่อนผ่อนตามอิทธิพลใด ๆ

7. มีจิตให้บริการ โดยมีใจรักที่จะให้บริการด้วยความจริงใจ สุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้ม แจ่มใสด้วยมิตรไมตรี มีความเอื้ออาทรต่อกัน ไม่นิ่งดูตาย และพร้อมให้บริการอยู่เสมอด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน โดยไม่หลบหลีกหรือเลี่ยงการให้บริการแก่ผู้มาติดต่อ

8. ไม่เลือกปฏิบัติ โดยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลางทางการเมือง มุ่งที่จะปฏิบัติ ต่อผู้มาขอรับบริการด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่ยึดระบบอุปถัมภ์และความใกล้ชิดส่วนตัวในการให้บริการ

9. เคารพซึ่งกันและกัน โดยการรู้จักสามัคคี ให้เกียรติกับสมาชิกรัฐสภา ประชาชน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานด้วยความจริงใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และไม่ก้าวก่ายสิทธิส่วนบุคคลหรือเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น

10. เสียสละ โดยการทุ่มเทกายใจและอุทิศเวลาให้งานอย่างเต็มที่ เห็นประโยชน์ส่วนรวม เป็นสำคัญ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและผู้อื่นด้วยใจบริสุทธิ์ และมุ่งที่จะทำงานโดยไม่หวังอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์ตอบแทนอื่นใด

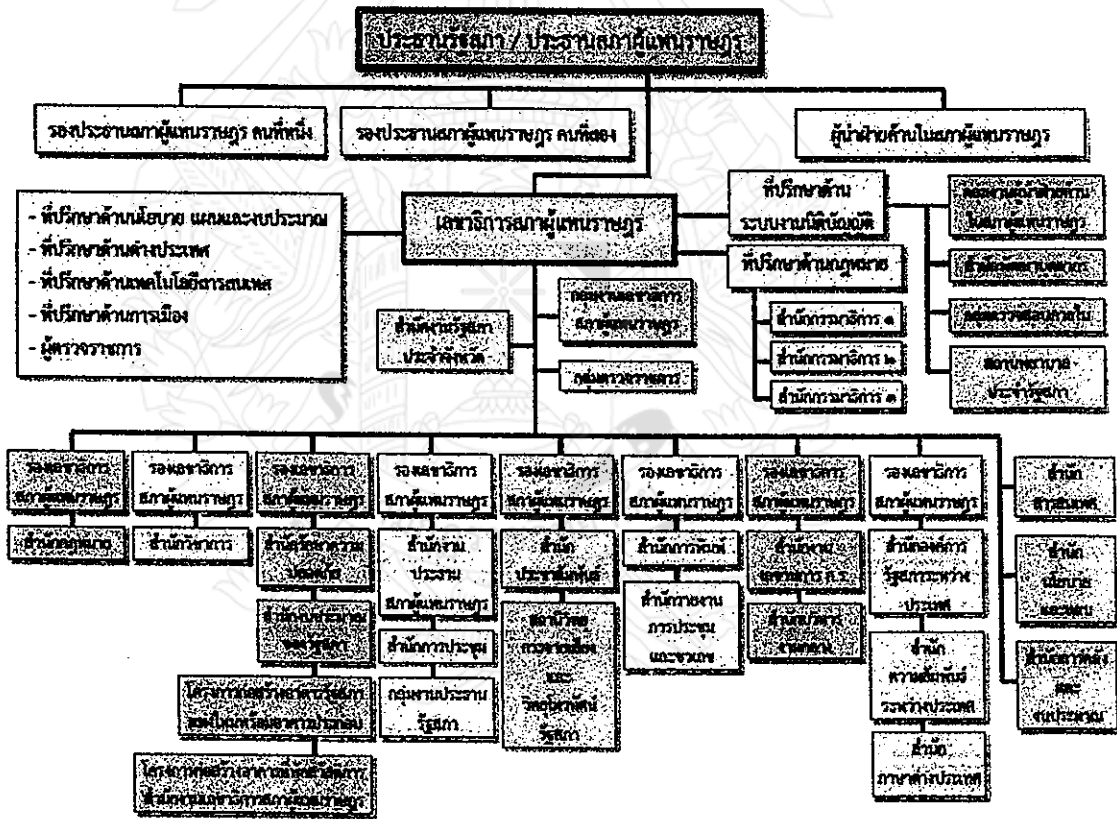
11. พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทั้งทางด้านวิชาการ ประสบการณ์และวิทยาการใหม่ ๆ ให้ทันโลก ทันการณ์อยู่เสมอ มุ่งที่จะพัฒนา ฝึกฝนตนให้เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีทักษะและเชี่ยวชาญในงาน สร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ ๆ

12. ประหยัด โดยการใช้ทรัพย์สินของทางราชการให้เหมาะสม ถูกวิธี คุ่มค่า ไม่สิ้นเปลือง
 สูญเปล่า รวมทั้งจัดการดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินทางราชการเสมือนเป็นของตน และดำรงชีวิตอยู่
 อย่างพอเพียง สมฐานะ รู้จักประมาณตน ไม่ฟุ้งเฟ้อ³²

สรุปได้ว่า ข้าราชการรัฐสภา มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการแสดงออกได้ตามที่
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 มาตรา 63 และปฏิบัติตามระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการ
 พลเรือน ฉบับลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2499 ซึ่งกำหนดไว้ในข้อ 2 ว่า ข้าราชการพลเรือนมีหน้าที่
 ต้องกระทำตนเป็นกลาง และปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของ
 ข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการ สังกัดรัฐสภา

2.5.7 โครงสร้างหน่วยงาน

แผนผังการแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แบ่งเป็น ๒๘ สำนัก ๕ กลุ่ม

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงแผนผังการแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

³² สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, "รัฐสภาไทย", สืบค้น (12 ธันวาคม 2552)

สรุปได้ว่า ข้าราชการสำนักเลขาธิการรัฐสภา เป็นข้าราชการที่ใกล้ชิด รู้เห็นพฤติกรรม นักการเมือง ต้องวางตนเป็นกลาง ห่มเทกายใจ และอุทิศเวลาให้งานอย่างเต็มที่ เห็นประโยชน์ ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมุ่งที่จะทำงานโดยไม่หวังอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์ตอบแทน ชื่อสัตย์ สุจริต โดยยึดมั่นปฏิบัติตนให้อยู่ในหลักคุณธรรม มีความซื่อตรง ไม่คดโกง ปฏิบัติหน้าที่อย่าง ตรงไปตรงมา

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญปี 2550” ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ดังนี้

ณัฐดา ศรีกันทา ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า พนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย ในแง่การมีส่วนร่วมทางการเมืองทั่วไป เช่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับสูง ในขณะที่พฤติกรรมที่แสดงถึงความสนใจทางการเมืองในระดับเข้มข้น เช่น การร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหรือการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ยังอยู่ในระดับต่ำ และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังพบว่าภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคาร และยังสามารถสรุปได้อีกว่าความแตกต่างกันทางด้านรายได้ อายุ และระดับการศึกษา ไม่ได้ส่งผลให้พนักงานธนาคารมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน³³

พัชรี พงษ์ศิริ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรมการจัดหางาน” ผลการศึกษา 1) ข้าราชการกรมการจัดหางานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.0 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และเป็นโสด ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน ระดับ 3-5 ซึ่งมีรายได้ระหว่าง 8,001-10,000 บาท และภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคกลาง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ รายการวิทยุที่ขอบฟังคือรายการเพลง / บันเทิง รายการโทรทัศน์ที่ขอบดูคือ รายการข่าวการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์คอลัมน์ สังคม / บันเทิง ด้านประเภทข่าวที่ให้ความสนใจและเรื่องที่ขอบสนทนากับ

³³ณัฐดา ศรีกันทา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2546, 136 หน้า.

เพื่อนฝูงคือ ชาวเศรษฐกิจ นอกจากนี้ส่วนใหญ่ให้ความสนใจข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ระดับ 50-60 % และเห็นว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีประโยชน์ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวทางการเมืองของรัฐบาล 2) ข้าราชการกรมการเจ้าหน้าที่หน่วยงานส่วนใหญ่ร้อยละ 69.5 มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง" 3) ข้าราชการกรมการเจ้าหน้าที่หน่วยงานส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับ "ปานกลาง" โดยมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากที่สุด ได้แก่ การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รองลงมา คือ ติดตามผลการดำเนินงานของรัฐบาล / นักการเมือง และติดตามการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล 4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการกรมการเจ้าหน้าที่หน่วยงาน คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ได้แก่ รายการวิทยุที่ขอบฟัง ระดับการให้ความสนใจข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และประโยชน์ที่ได้รับจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง สำหรับทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า มีข้อจำกัดบางประการของข้อมูล จึงทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ แต่มีข้อน่าสนใจคือ ข้าราชการกรมการเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่มีทัศนคติเห็นด้วยน้อย ปานกลาง และมาก ต่างก็มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง" มากที่สุด³⁴

วรารุณ เต็มแพทย์ชรากร ได้วิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง" ผลการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป นักศึกษาได้รับรู้ข่าวสารทั่วไป โดยแยกตามประเภทของสื่อ พบว่า 1) ส่วนใหญ่นักศึกษาได้รับรู้ข่าวสารทั่วไปจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด นักศึกษายังให้ความน่าเชื่อถือในสื่อโทรทัศน์ โดยมีเหตุผลว่าสื่อนี้มีทั้งภาพและเสียง 2) ผลการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมือง นักศึกษาเปิดรับข่าวสารการเมืองในระดับสูง จากสื่อโทรทัศน์ โดยการเปิดรับสื่อทุกวันมากที่สุด โดยให้ความน่าเชื่อถือและการแลกเปลี่ยนพูดคุยประเด็นทางการเมืองที่ได้จากสื่ออยู่ในระดับกลางทั้งหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ 3) ผลการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ภูมิหลังเกี่ยวกับ เพศ มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเฉพาะจากสื่อประเภท หนังสือพิมพ์ ส่วนภูมิหลังเกี่ยวกับ อายุ คณะที่ศึกษา ระดับชั้นปี ภูมิหลัง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ 4) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั่วไป ภูมิหลังเกี่ยวกับ คณะที่ศึกษาและภูมิฐานะ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไป ส่วนภูมิหลังเกี่ยวกับ เพศ อายุ

³⁴พัชร พงษ์ศิริ, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรมการเจ้าหน้าที่", ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2549, 132 หน้า.

และระดับชั้นปี ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไป 5) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสถาบันการศึกษา ภูมิหลังเกี่ยวกับอายุ และระดับชั้นปี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในสถาบันการศึกษา ส่วนภูมิหลังเกี่ยวกับเพศ คณะที่ศึกษา และภูมิลำเนา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในสถาบันการศึกษา³⁵

นิตยา สุเพียร ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร : กรณีศึกษา สถานศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร" ผลการศึกษาพบว่า เพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูประถมศึกษา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อายุ มีผลทำให้ครูมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน³⁶

บุญเยี่ยม อยู่คง ได้วิจัยเรื่อง "แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดนครสวรรค์" ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้ง³⁷

³⁵ วราวุธ เต๋นแพทย์ชรากร, "พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง", ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2549, 107 หน้า.

³⁶ นิตยา สุเพียร, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร : กรณีศึกษา สถานศึกษาระดับประถมศึกษาอำเภอบ้านแพ้วจังหวัดสมุทรสาคร", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม), 2547, หน้า.

³⁷ บุญเยี่ยม อยู่คง, "แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดนครสวรรค์", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์), 2550, 149 หน้า.

อุดม เกสโรทยาน ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน" พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน³⁸

ประสงค์ สาวเสม ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี" ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งระดับมากที่สุด ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมืองที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน จำแนกตามรายได้/เดือน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน³⁹

ดนุภรณ จินอนันต์ ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์" ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์ จำแนกตามเพศ รายได้/เดือน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน⁴⁰

นัฏฐิกาล ศรีจันทร์โท ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม" ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน⁴¹

³⁸อุดม เกสโรทยาน, "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน", ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์), 2550, 124 หน้า.

³⁹ประสงค์ สาวเสม, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมืองอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี", วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง), 2551, 156 หน้า.

⁴⁰ดนุภรณ จินอนันต์, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์", วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์), 2552, 122 หน้า.

⁴¹นัฏฐิกาล ศรีจันทร์โท, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม", วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2552, หน้า.

ว่าที่ร้อยตรีภณกร กุลสันต์ ได้วิจัยเรื่อง "อิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : กรณีศึกษา ศาลากลางจังหวัดพะเยา" ผลการศึกษาพบว่า 1) ในภาพรวมข้าราชการที่ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่าสื่ออินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารทางการเมือง โดยข้าราชการที่ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นว่าหากเกิดเหตุการณ์รุนแรงจากความเห็นต่าง ๆ ทางเจ้าของเว็บไซต์ ควรมีมาตรการหรือแสดงความรับผิดชอบ รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมากเช่นกันว่าอินเทอร์เน็ตช่วยให้การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว และเห็นว่าอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ทำให้ทราบข่าวสารทางการเมืองที่หลากหลาย และหากมีเว็บไซต์ที่ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคมไทย ควรมีการป้องกันไม่ให้ใช้งานได้ 2) ในภาพรวมข้าราชการที่ตอบแบบสอบถามเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยกิจกรรมทางการเมืองที่ข้าราชการที่ตอบแบบสอบถามได้เข้าไปมีส่วนร่วมทุกครั้ง คือ การออกไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับชาติมากที่สุด เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) รองลงมา เป็นการไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และชักชวนบุคคลในครอบครัวไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 3) การรับข่าวสารการเมืองทางสื่ออินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการในศาลากลางจังหวัดพะเยา เนื่องจากกฎระเบียบของข้าราชการที่ต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง แต่การแสดงออกทางการเมืองในสื่ออินเทอร์เน็ต ข้าราชการสามารถทำได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องแสดงตัวตนที่แท้จริง จึงเห็นได้ว่าในปัจจุบันข้าราชการจะเข้าไปใช้พื้นที่สาธารณะทางสื่ออินเทอร์เน็ต แสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้นและยังเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ข้าราชการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองช่องทางอื่นๆ ที่กฎระเบียบข้าราชการอนุญาตให้ทำได้มากขึ้นด้วย เช่น การพูดคุย วิพากษ์วิจารณ์ หรือ การสนทนาทางการเมืองในกลุ่มเพื่อนฝูง หรือครอบครัว เป็นต้น⁴²

ปัทมาภรณ์ จันทร์คณา ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขตอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย" พบว่า ปัจจัยด้านอาชีพมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงรายมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยการศึกษา ปัจจัยครอบครัว และปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสาร ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุที่ปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างในลำดับ รองลงมา เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับและเลือกที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ

⁴²ว่าที่ร้อยตรีภณกร กุลสันต์, "อิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ: กรณีศึกษา ศาลากลางจังหวัดพะเยา", วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2552, 56 หน้า.

ข้อมูลข่าวสารนั้น ๆ ตามแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร เพราะแต่ละแหล่งที่มาของข้อมูลจะมีทัศนคติ เอนเอียงสนับสนุน หรือโจมตีฝ่ายตรงข้าม ดังนั้น ในความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเป็นข้อมูลที่เชื่อถือยาก มิได้อยู่บนหลักข้อเท็จจริง อนึ่งเพื่อให้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดขึ้นในสังคมไทยมากขึ้น

จึงได้เสนอให้ชนชั้นกลางเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนในการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับสังคมไทย โดยให้รัฐบาลจัดอบรม และส่งเสริมด้านงบประมาณให้ชนชั้นกลาง โดยจัดเป็นที่ลงพื้นที่สู่ชุมชนรากหญ้าอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง ซึ่งรัฐจะต้องผลักดันให้มีการกำหนดการเรียน การสอน เรื่องประชาธิปไตยในทุกระดับ คู่ขนานไปกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยของชนชั้นกลางด้วย รวมไปถึงกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์แบบ เพื่อช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักในหลักการเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้เกิดขึ้นกับประชาชนจนนำไปสู่ความสนใจการเมืองมากขึ้นของประชาชน และปลูกฝังวัฒนธรรมส่งเสริมคนดี และคนเก่ง ให้เข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้แทนบริหารประเทศ ส่งผลต่อกระบวนการคิดและตัดสินใจเลือกผู้แทนของประชาชนที่มีคุณภาพมากขึ้น⁴³

ชัยยา ช่างสากล ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเขอำเภอบ้านแพ่ง จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 46-55 ปีจบการศึกษาระดับประถมศึกษาประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท 2) ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเข โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและอยู่ในระดับน้อย 2 ด้านคือด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งและติดตามผลและด้านการสมัครรับเลือกตั้ง 3) ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเข โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การ

⁴³ ปัทมาภรณ์ จันทร์คณา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขตอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2552, 142 หน้า.

บริหารส่วนตำบลรวม 144 รายคิดเป็นร้อยละ 45.0 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนข้อเสนอแนะที่ประชาชน เสนอแนะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมาคือด้านการสมัครรับเลือกตั้งและด้านที่ เสนอแนะลำดับสุดท้ายคือด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งและติดตามผล โดยสรุปประชาชนมีความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลางซึ่งข้อเสนอแนะจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น⁴⁴

บัณฑิต ตั้งจิตรวัฒนากุล ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร" ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร

1.1 ปัจจัยภายใน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 151 คน ร้อยละ 55.9 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 54.07 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 99.26 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 40

1.2 ปัจจัยภายนอก พบว่าใช้หลักเหตุผลประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้งจำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 98.52 หลักการปกครองเสียงข้างมากโดยไม่ละเมิดสิทธิเสียงข้างน้อย จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 78.89 ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่ออกโดยสภาท้องถิ่นจำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 94.07

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร ประชาชนไม่ใช้สิทธิ์ลงคะแนนเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2550 จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 95.93 ซึ่งประชาชนเคยหาประวัติข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 72.59 ส่วนใหญ่ประชาชนไม่เคยชักชวนผู้อื่นไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนหนึ่งคนใดในกลุ่มการเมืองท้องถิ่น จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 52.59 และประชาชนเคยชวนผู้อื่นไปเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ

⁴⁴ชัยยา ช่างสากุล, " การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเข อำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม", วารสารวิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ฉบับที่ 1, 2554 : 112.

ละ 47.41 และเหตุผลในการชักชวนผู้อื่นไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งมากที่สุด คือ นโยบายของผู้สมัคร จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 50.83 เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร พบว่า ก่อนการเลือกตั้งขึ้นอยู่กับ การเป็นสมาชิกของกลุ่มที่เทศบาลจัดตั้งขึ้นและการประกอบอาชีพ ระหว่างการเลือกตั้งขึ้นอยู่กับ การเป็นสมาชิกของกลุ่มที่เทศบาลจัดตั้งขึ้นกับรายได้ของครัวเรือนแต่ละเดือน หลังการเลือกตั้งขึ้นอยู่กับ การเป็นสมาชิกของกลุ่มที่เทศบาลจัดตั้งขึ้น และรายได้ของครอบครัวในแต่ละเดือน

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร พบว่า การมีส่วนร่วม ทางการเมืองขึ้นอยู่กับ การยึดหลักทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การให้หลักเหตุผลในการ พิจารณาเลือกตั้ง หลักการปกครองเสียงข้างมากโดยไม่ละเมิดสิทธิเสียงข้างน้อย หลักเสรีภาพทาง การเมือง หลักความชอบธรรม และหลักการประนีประนอม⁴⁵

รังสิวุฒิ ชำนาญงาม และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเมืองการ เลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น รองลงมา ควรเพิ่มงบประมาณพัฒนาชุมชนให้มาก และควรให้ เจ้าหน้าที่ออกไปรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและให้โอกาส

⁴⁵ บัณฑิต ตั้งจิตวัฒนากุล, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร”, บทความ การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 23, ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ระหว่างวันที่ 23-24 ธันวาคม 2554 http://www.social.nu.ac.th/th/paper/IS/2553/2553_36.pdf

แก่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้ 1) เทศบาลตำบลโนนเจริญ และผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น เชิญชวนให้ติดตามข่าวสารการเลือกตั้ง การสังเกตการเลือกตั้ง การรับและส่งหีบบัตรเลือกตั้ง ตลอดจนการนับคะแนน และประกาศผลการเลือกตั้ง เพื่อที่จะทำให้ประชาชนได้เข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง อีกทั้งยังได้ติดตาม ตรวจสอบพฤติกรรมของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ความสำคัญของตนเองในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบล อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น 2) เทศบาลตำบลโนนเจริญ และผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจง เชิญชวนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้งเกี่ยวกับตัวผู้สมัคร อีกทั้งยังเป็นการช่วยตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งอีกทางหนึ่ง⁴⁶

ภูสิทธิ์ ขันติกุล ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนะทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน 44 ชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” พบว่า ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง และด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง กับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่างๆ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม บทบาทหน้าที่ในครอบครัว บทบาทหน้าที่ในชุมชน การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การพัฒนาทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลางานทางการเมือง ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง มีลักษณะเป็นทางการ หรือถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนให้

⁴⁶รังสิวุฒิ ขำนาญงาม, ประชัน คະเนวัน, ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์”, บทความ, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 23, ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ระหว่างวันที่ 23-24 ธันวาคม 2554 หน้า 1011.

ความสำคัญมากที่สุด และเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกที่สุดนั้นจะเป็นฐานของการสร้างประชาธิปไตย ซึ่งก็คือการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยไปเลือก ตั้งผู้แทนท้องถิ่นหรือ ส.ส. หรือ ส.ว. นั้นเอง⁴⁷

พล.ท.เชาวฤทธิ์ ประภาจิตร ได้วิจัยเรื่อง "บทบาทของทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย : กรณีศึกษาการมีส่วนร่วม ในการเลือกตั้งของข้าราชการทหารสังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการกองทัพไทย" ผลการวิจัย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไปเลือกตั้งมากกว่า 5 ครั้ง เหตุที่ไปเลือกตั้งเพราะต้องการที่จะรักษาสิทธิของตนตามระบอบประชาธิปไตย และถือว่าเป็นหน้าที่ เหตุที่สนใจไปเลือกตั้งครั้งล่าสุดเพราะต้องการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีผู้แทนมาจากการเลือกตั้ง บทบาททหารในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งตามกฎหมายเท่านั้น การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกเพราะคุณสมบัติส่วนตัวของผู้รับสมัคร วิธีการหาเสียงที่เห็นว่าได้ผลหรือทำให้รู้จักหรือจดจำนักการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งได้มากที่สุด คือการเดินพบปะหรือหาเสียงแจกใบปลิวแนะนำตนเองกับประชาชนโดยตรง การเสนอให้เงินเพื่อลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและมีกฎหมายเลือกตั้งควรต่อต้าน เกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงินทุนในการจัดทำโพลล์เลือกตั้ง เห็นว่าได้มาจากการรับจ้างจัดทำโพลล์ ซึ่งผู้ว่าจ้างได้แก่ พรรคการเมือง หน่วยงานของรัฐ และธุรกิจเอกชนที่สนับสนุนพรรคการเมือง เกี่ยวกับผลกระทบของการจัดทำโพลล์เลือกตั้ง เห็นว่าอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการซื้อเสียง และยังขยายผลไปสู่วงการพนันโดยนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจกำหนดราคาต่อรอง สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเห็นว่าเป็นเกิดจากปัญหาการขาดจริยธรรมของนักการเมือง จึงไม่มีความละเอียดในการทุจริตต่างๆ รวมทั้งละเมิดกฎหมายเลือกตั้งโดยซื้อเสียงเพื่อให้ตนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ด้านการพัฒนาประชาธิปไตย เห็นว่าอุปสรรคสำคัญคือการขาดการพัฒนาการเมืองอย่างต่อเนื่อง หลักการสำคัญที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย เห็นว่าเป็นหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนเป็นผู้กำหนดผู้ปกครองโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง⁴⁸

⁴⁷ ภูสิทธิ์ ชันติกุล, "ทัศนะทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน 44 ชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร", คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, วารสารวิจัยและพัฒนา ปีที่ 3 2554 : หน้า 70-71.

⁴⁸ พล.ท.เชาวฤทธิ์ ประภาจิตร, "บทบาทของทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย : กรณีศึกษาการมีส่วนร่วม ในการเลือกตั้งของข้าราชการทหารสังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการกองทัพไทย", รายงานการวิจัย, หลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร), 2554, 91 หน้า.

อักษร ทองพลอย ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี กรณีเลือกตั้งซ่อม พ.ศ.2554" ผลการวิจัยพบว่า

1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-35 ปี สถานภาพโสด การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ประกอบอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท

2) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นว่า นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่น มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งมากกว่าไม่มีอิทธิพล ส่วนระบบราชการ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นว่า ไม่มีอิทธิพลมากกว่ามีอิทธิพล

3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีอยู่ในระดับมาก ศึกษาทางด้านพบว่า ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น มีส่วนร่วมมากที่สุด ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองเลือกตั้งท้องถิ่น มีส่วนร่วมมาก ด้านการ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น และด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนการเลือกตั้งท้องถิ่น มีส่วนร่วมน้อย

4) จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 4.1) เพศและรายได้ต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน 4.2) ระดับอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีแตกต่างกัน

5) อิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นและระบบราชการ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดปทุมธานี⁴⁹

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภานั้นอาจเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การช่วยพรรคการเมืองในการรณรงค์หาเสียง การเข้าร่วมประชุมทางการเมือง หรือแม้แต่การเดินขบวนประท้วง หรือสนับสนุนการดำเนินการของรัฐที่ยังผลให้

⁴⁹อักษร ทองพลอย, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี กรณีเลือกตั้งซ่อม พ.ศ.2554", วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี), 2554, 165 หน้า.

ตนเองได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยแบบตัวแทน เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง (Political Participation) ซึ่งเป็นหัวใจของการเมืองการปกครองในระบบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยแบบตะวันตก แต่มิได้หมายความว่า ชำระราชการจะต้องประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมือง และยังมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่พอใจเป็นผู้สังเกตการณ์ทางการเมืองมากกว่าจะเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง การมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้ดีมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับของพัฒนาการทางการเมือง ความตื่นตัวในทางการเมือง และวุฒิภาวะทางการเมืองหรือภูมิปัญญาทางการเมืองเป็นสำคัญด้วย

วิฑูร ภูนุช ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง" พบว่า ทักษะคติโดยรวมเห็นด้วย และระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง ตำแหน่งและทักษะคติ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนเพศ และอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง⁵⁰

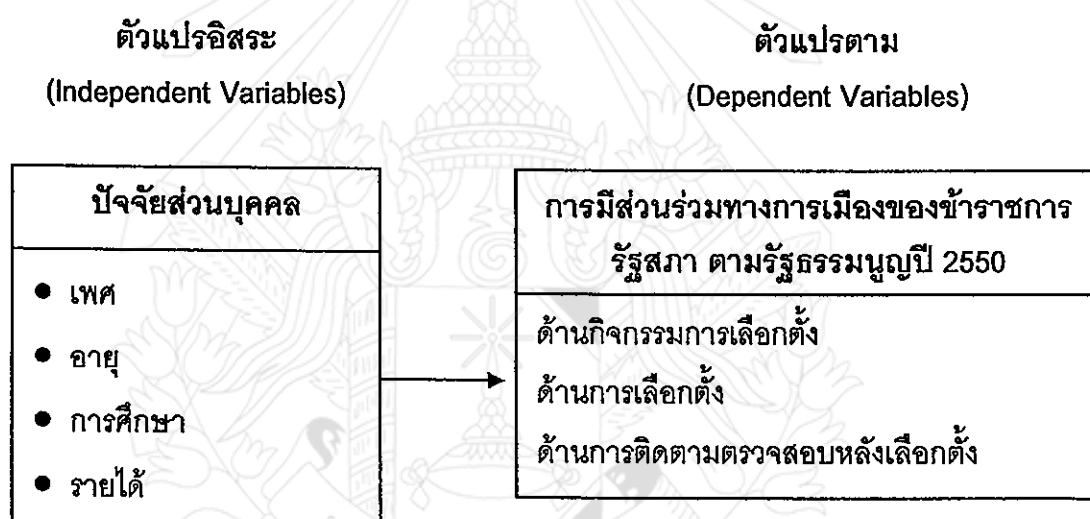
กานต์วี บุญญาบุชสิรินันท์ ได้วิจัยเรื่อง "ความเข้าใจของประชาชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่ พ.ศ.2550" ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและการเลือกตั้งแบบใหม่ในระดับสูง (8-10 คะแนน) คือ 182 คน จาก 450 คน คิดเป็น 40.44% ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง (4-7 คะแนน) มี 140 คน คิดเป็น 31.11% และผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ (0-3 คะแนน) มี 128 คน คิดเป็น 28.44% การทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) ความถี่ของการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐาน 2) ระยะเวลาของการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความระมัดระวังความรู้ความเข้าใจต่อการเมือง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐาน 3) ประเภทของสื่อไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่ จึงปฏิเสธสมมติฐาน และ 4) ช่วงเวลาในการรับข่าวสารไม่มี

⁵⁰วิฑูร ภูนุช, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง" รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2548, 124 หน้า.

ความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่จึงปฏิเสธสมมติฐาน⁵¹

2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อการศึกษา "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" ผู้วิจัยได้สรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 เป็น 3 ประเด็นดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง 2) ด้านการเลือกตั้ง⁵² และ 3) ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง⁵³ ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังรายละเอียดที่แสดงในแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ 2.3 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

⁵¹กานต์วี บุญญาบุชสิริพันธ์, "ความเข้าใจของประชาชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่ พ.ศ.2550", การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชาการเมืองการปกครอง), 2552, 190 หน้า.

⁵²Nieand and Verba. Political Paticipation. อ้างใน มยุรี ถนอมสุข "การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน", อ้างแล้ว, หน้า 21.

⁵³สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, อ้างแล้ว, หน้า 43.

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎีแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 1,930 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 331 คน โดยการใช้ของสูตร Taro Yamane¹

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.2.1 วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane

¹Taro Yamane, Statistics : An Introductory analysis 2nd, อ้างใน สุจินต์ ธรรมชาติ, การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2549), หน้า 48.

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างซึ่งในงานวิจัยที่กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n)} &= \frac{1,930}{1 + 1,930(0.05)^2} \\ &= 331 \end{aligned}$$

3.2.2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการเลือกข้าราชการตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 20 สำนักงาน และ 4 กลุ่มงาน จนครบตามจำนวนที่กำหนด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนววัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ด้าน 1) ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง 2) ด้านการเลือกตั้ง และ 3) ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด แบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในด้านต่าง ๆ จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง	จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านการเลือกตั้ง	จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง	จำนวน 6 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)² จำนวน 5 ระดับ ของการมีส่วนร่วม ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมาก
คะแนน 3	หมายถึง	การมีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

จากนั้น นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสังคมศาสตร์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย โดยการหาค่าอันตรภาคชั้น เพื่อจัดระดับช่วงของการหาค่าเฉลี่ย

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำที่สุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากนั้นสามารถจัดแบ่งเกณฑ์การแปลความการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ดังนี้

ระดับค่า	ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1	1.00 – 1.80	การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด
2	1.81 – 2.60	การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
3	2.61 – 3.40	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
4	3.41 – 4.20	การมีส่วนร่วมในระดับมาก
5	4.21 – 5.00	การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

²ธานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ 9, (กรุงเทพมหานคร : บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี, 2551), หน้า 456.

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด เอกสารต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามารวบรวม สรุป เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของคำถาม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อเรื่องที่จะทำการวิจัยและมีลักษณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบตามข้อเท็จจริงได้

3.4.3 นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และอาจารย์ปรึกษาร่วม และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้คำถามมีความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาชัดเจน สอดคล้องระหว่างข้อคำถามวิธีการวิเคราะห์ด้วยดัชนี IOC (Index of item Objective Congruence)

3.4.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังนี้

1) รศ.สงบ เชื้อทอง

วุฒิการศึกษา น.ธ.เอก, ป.ธ.4, M.A.(Political. Science)
ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2) ดร.สุเทพ สุวีรางกูร

วุฒิการศึกษา Ph.D.(Social Science)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3) ดร.ยุพธนา ปราณิต

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Political Science)
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาอีกครั้งเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถามจากนั้นนำร่างแบบสอบถาม

ที่ผ่านการตรวจแก้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีสูตรในการหาค่า ดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
 N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยที่

+1	แน่ใจว่าสอดคล้อง
0	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
-1	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมด ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง 1.00 ทุกข้อ

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try-Out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำผลมาวิเคราะห์ความถูกต้อง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ (Alpha coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ความเที่ยงตรงของโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พร้อมทั้งหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผลการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ พบค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นอยู่ในระดับ 0.927 ซึ่งเป็นค่าที่มีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แสดงถึงความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3.4.6 นำผลการทดสอบแบบสอบถามและการหาค่าความน่าเชื่อถือกลับไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 331 ราย

3.5.2 ดำเนินการลงพื้นที่แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และขอรับแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน จนกระทั่งครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.5.3 นำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง 2) ด้านการเลือกตั้ง และ 3) ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6.3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ แตกต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม และ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test or One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ในเรื่อง อายุ การศึกษา และรายได้ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe)

3.6.4 วิเคราะห์ข้อเสนอนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่เป็นคำถามปลายเปิดโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) และใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage)³

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean)⁴

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)⁵

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X_i = จำนวนคะแนน

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) มีสูตรดังนี้⁶

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

³ อานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, อ่างแก้ว, หน้า 148.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 148.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 148.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 180.

เมื่อ α	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
K	=	จำนวนข้อของมาตรวัด
S_i^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

5. หาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Index of Objective Congruence) โดยหาความสอดคล้องของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตร⁷

สูตร IOC	=	$\frac{\sum x}{N}$
เมื่อ IOC	=	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ
$\sum x$	=	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	=	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.7.2 สถิติเชิงอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

1. การทดสอบสมมติฐาน (t-test)⁸

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t	=	ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution
\bar{x}_1, \bar{x}_2	=	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
S_1^2, S_2^2	=	ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
n_1, n_2	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 180.

⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 180.

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)⁹

$$\text{สูตร } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F = ค่าการแจกแจงของ F

MS_b = ความแปรปรวน (Mean square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w = ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

⁹เรื่องเดียวกัน, หน้า 191.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่มี เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t -distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F -distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอการวิจัยในรูปแบบตาราง โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง 2) ด้านการเลือกตั้ง และ 3) ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	134	40.5
หญิง	197	59.5
รวม	331	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 59.6 และเพศชาย จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-28 ปี	41	12.4
29-39 ปี	117	35.3
40-50 ปี	138	41.7
51-60 ปี	35	10.6
รวม	331	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 40-50 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมา อายุ 29-39 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 และน้อยที่สุด อายุ 51-60 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	15.1
ปริญญาตรี	171	51.7
สูงกว่าปริญญาตรี	110	33.2
รวม	331	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 และน้อยที่สุดต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	9	2.7
15,001-20,000 บาท	40	12.1
20,001-25,000 บาท	56	16.9
25,001-30,000 บาท	126	38.1
30,001 บาท ขึ้นไป	100	30.2
รวม	331	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 25,001-30,000 บาท จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมารายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 และน้อยที่สุด รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง 2) ด้านการเลือกตั้ง และ 3) ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปากฎดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง	2.75	0.68	ปานกลาง
2. ด้านการเลือกตั้ง	2.85	0.71	ปานกลาง
3. ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง	2.54	0.74	น้อย
รวม	2.71	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง

ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การเข้าร่วมในการประชาสัมพันธ์ หรือรณรงค์การเลือกตั้ง	2.70	0.98	ปานกลาง
2. การร่วมอภิปราย สนทนา พูดคุย เสวนา เรื่องการเมือง	2.59	1.00	น้อย
3. การเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	2.58	1.03	น้อย
4. การให้ความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่าน ป้ายหาเสียง ใบปลิว	2.75	1.01	ปานกลาง
5. เชิญชวนให้เพื่อนร่วมงานไปลงคะแนนเลือกตั้ง	3.30	0.96	ปานกลาง
6. การติดตาม ข่าวสาร และค้นหาข้อมูล ทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ต	3.52	0.82	มาก
7. มีการแสดงสัญลักษณ์ ที่เป็นสติ๊กเกอร์ แผ่นป้ายโปสเตอร์ต่าง ๆ เพื่อแสดงการสนับสนุนกิจกรรมการเลือกตั้ง	2.46	0.88	น้อย
8. การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่าง การเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง	2.10	1.00	น้อย
รวม	2.75	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 6 การติดตาม ข่าวสาร และค้นหาข้อมูล ทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ต รองลงมาได้แก่ ข้อ 5 เชิญชวนให้เพื่อนร่วมงานไปลงคะแนนเลือกตั้ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 8 การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่าง การเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง

ด้านการเลือกตั้ง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การเข้าร่วมแก้ปัญหาทางการเมืองให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อน	2.64	1.00	ปานกลาง
2. การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง	4.12	0.86	มาก
3. การให้คำแนะนำ และให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการหย่อนบัตรเลือกตั้งแก่บุคคลอื่น	2.98	1.00	ปานกลาง
4. การแนะนำเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานการไปเลือกตั้งแก่เพื่อนหรือบุคคลอื่น	2.77	1.08	ปานกลาง
5. ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ไปเลือกตั้ง	2.53	1.07	น้อย
6. ท่านได้ช่วยเหลือ ตรวจสอบ และสอดส่องดูแลการกระทำผิดหน้าหน่วยเลือกตั้ง	2.18	1.06	น้อย
รวม	2.85	0.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 2 การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ข้อ 3 การให้คำแนะนำ และให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการหย่อนบัตรเลือกตั้งแก่บุคคลอื่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 6 ท่านได้ช่วยเหลือ ตรวจสอบ และสอดส่องดูแลการกระทำผิดหน้าหน่วยเลือกตั้ง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง

ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การติดตามการประกาศผลคะแนนหลังเลือกตั้ง	3.37	1.07	ปานกลาง
2. การตรวจสอบ ติดตามพฤติกรรมของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง	2.57	0.99	น้อย
3. การร้องเรียนตรวจสอบการเลือกตั้ง เมื่อเห็นว่าไม่ โปร่งใส	2.08	0.99	น้อย
4. ติดตามการทำงานของนักการเมืองปฏิบัติตาม นโยบายตอนหาเสียงหรือไม่	2.71	0.97	ปานกลาง
5. ตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตัวแทน ประชาชน	2.52	1.05	น้อย
6. ร่วมเดินขบวน เพื่อแก้ไขปัญหาล้างบางอย่าง เกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง	2.00	1.13	น้อย
รวม	2.54	0.74	น้อย

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดย เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 การติดตามการ ประกาศผลคะแนนหลังเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ข้อ 4 ติดตามการทำงานของนักการเมืองปฏิบัติ ตามนโยบายตอนหาเสียงหรือไม่ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 6 ร่วมเดินขบวน เพื่อแก้ไข ปัญหาบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ในเรื่อง เพศ และ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ในเรื่อง อายุ การศึกษา และรายได้ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะเปรียบเทียบโดยวิธีการของ เซฟเฟ้ (Scheffé)

สมมติฐานที่ 1 ข้าราชการรัฐสภาที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน การวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 ใช้สถิติ t-test คือ กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม มีความเป็นอิสระต่อกัน ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	134	2.87	0.59	ปานกลาง
หญิง	197	2.61	0.62	ปานกลาง
รวม	331	2.71	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	134	2.87	0.59	2.71	0.01*
หญิง	197	2.61	0.62		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	134	2.87	0.67	ปานกลาง
หญิง	197	2.66	0.68	ปานกลาง
รวม	331	2.75	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	91	2.87	0.67	2.69	0.01*
หญิง	134	2.66	0.68		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	134	3.05	0.64	ปานกลาง
หญิง	197	2.72	0.73	ปานกลาง
รวม	331	2.85	0.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	91	3.05	0.64	3.13	0.01*
หญิง	134	2.72	0.73		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	134	2.69	0.73	ปานกลาง
หญิง	197	2.43	0.73	น้อย
รวม	331	2.54	0.74	น้อย

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับน้อย โดยเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ชาย	134	2.69	0.73	3.21	0.01*
หญิง	197	2.43	0.73		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ข้าราชการรัฐสภาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน การวิเคราะห์สมมติฐานที่ 2 ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 ถ้าพบความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18-28 ปี	41	3.04	0.54	ปานกลาง
29-39 ปี	117	2.82	0.57	ปานกลาง
40-50 ปี	138	2.54	0.67	น้อย
51-60 ปี	35	2.68	0.44	ปานกลาง
รวม	331	2.71	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ที่มีอายุ 18-28 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการรัฐสภาที่มีอายุ 29-39 ปี และอายุ 40-50 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	9.93	3	3.31	7.18	0.01*
ภายในกลุ่ม	117.98	327	.36		
รวม	127.91	330			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงพิสูจน์รายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ Scheffé ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองตาม
รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ Scheffé

อายุ		18-28 ปี	29-39 ปี	40-50 ปี	51-60 ปี
	(\bar{X})	3.04	2.82	2.54	2.68
18-28 ปี	3.04	-	0.22	0.50 (0.01*)	0.26
29-39 ปี	2.82		-	0.28 (0.04*)	0.14
40-50 ปี	2.54			-	0.14
51-60 ปี	2.68				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ข้าราชการที่มีอายุ 40-50 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับข้าราชการที่มีอายุ 18-28 ปี และข้าราชการที่มีอายุ 29-39 ปี โดยข้าราชการที่มีอายุ 18-28 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการที่มีอายุ 40-50 ปี และข้าราชการที่มีอายุ 29-39 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการที่มีอายุ 40-50 ปี และนอกนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18-28 ปี	41	3.27	0.61	มาก
29-39 ปี	117	2.89	0.62	มาก
40-50 ปี	138	2.47	0.67	มาก
51-60 ปี	35	2.74	0.50	มาก
รวม	331	2.75	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ที่มีอายุ 18-28 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการที่มีอายุ 29-39 ปี และอายุ 40-50 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	24.17	3	6.056	7.13	0.01*
ภายในกลุ่ม	129.31	327	.395		
รวม	153.48	330			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงพิสูจน์รายชื่อด้วยวิธีการของเชฟเฟ Scheffé ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ Scheffé

อายุ		18-28 ปี	29-39 ปี	40-50 ปี	51-60 ปี
	(\bar{X})	3.27	2.89	2.47	2.74
18-28 ปี	3.27	-	0.38	0.80 (0.01*)	0.53 (0.01*)
29-39 ปี	2.89		-	0.42 (0.03*)	0.15
40-50 ปี	2.47			-	0.27
51-60 ปี	2.74				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ ข้าราชการที่มีอายุ 40-50 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับข้าราชการที่มีอายุ 18-28 ปี และข้าราชการที่มีอายุ 29-39 ปี, ข้าราชการที่มีอายุ 51-60 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับข้าราชการที่มีอายุ 18-28 ปี โดยข้าราชการที่มีอายุ 18-28 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการที่มีอายุ 40-50 ปี และข้าราชการที่มีอายุ 51-60 ปี, ข้าราชการที่มีอายุ 29-39 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการที่มีอายุ 40-50 ปี นอกนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18-28 ปี	41	2.87	0.66	ปานกลาง
29-39 ปี	117	2.95	0.70	ปานกลาง
40-50 ปี	138	2.76	0.79	ปานกลาง
51-60 ปี	35	2.94	0.48	ปานกลาง
รวม	331	2.85	0.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ที่มีอายุ 29-39 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการที่มีอายุ 51-60 ปี และอายุ 40-50 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.33	3	.775	1.53	0.21
ภายในกลุ่ม	165.95	327	.507		
รวม	168.28	330			

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามประเมินผลการเลือกตั้งจำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18-28 ปี	41	2.98	0.65	ปานกลาง
29-39 ปี	117	2.63	0.69	ปานกลาง
40-50 ปี	138	2.38	0.76	น้อย
51-60 ปี	35	2.35	0.72	น้อย
รวม	331	2.54	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับน้อย โดยผู้ที่มีอายุ 18-28 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการที่มีอายุ 29-39 ปี และอายุ 51-60 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	13.38	3	4.46	8.69	0.01*
ภายในกลุ่ม	167.90	327	.51		
รวม	181.28	330			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงพิสูจน์รายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ Scheffé ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงการทดสอบความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé

อายุ		18-28 ปี	29-39 ปี	40-50 ปี	51-60 ปี
	(\bar{X})	2.98	2.63	2.38	2.35
18-28 ปี	2.98	-	0.35	0.60 (0.01*)	0.63 (0.01*)
29-39 ปี	2.63		-	0.25 (0.04*)	0.28
40-50 ปี	2.38			-	0.03
51-60 ปี	2.35				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ ข้าราชการที่มีอายุ 40-50 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับข้าราชการที่มีอายุ 18-28 ปี และข้าราชการที่มีอายุ 29-39 ปี, ข้าราชการที่มีอายุ 51-60 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับข้าราชการที่มีอายุ 18-28 ปี โดยข้าราชการที่มีอายุ 18-28 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการที่มีอายุ 40-50 ปี และข้าราชการที่มีอายุ 51-60 ปี, ข้าราชการที่มีอายุ 29-39 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการที่มีอายุ 40-50 ปี นอกนั้นไม่พบความแตกต่างรายคู่

สมมติฐานที่ 3 ข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ 3 ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	2.68	0.69	ปานกลาง
ปริญญาตรี	171	2.73	0.62	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	110	2.71	0.60	ปานกลาง
รวม	331	2.71	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม จำแนกตามการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และการศึกษาระดับปริญญาตรีตามลำดับ

ตารางที่ 4.29 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามการศึกษา

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.09	0.19	0.91
ภายในกลุ่ม	127.83	328	0.39		
รวม	127.91	330			

จากตารางที่ 4.29 พบว่าข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	2.91	0.72	ปานกลาง
ปริญญาตรี	171	2.74	0.73	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	110	2.77	0.56	ปานกลาง
รวม	331	2.75	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และการศึกษาระดับปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.31 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษา

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.94	2	4.97	1.32	0.06
ภายในกลุ่ม	149.54	328	0.46		
รวม	153.48	330			

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	2.64	0.82	ปานกลาง
ปริญญาตรี	171	2.92	0.69	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	110	2.73	0.64	ปานกลาง
รวม	331	2.85	0.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษา

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.94	2	5.97	1.29	0.11
ภายในกลุ่ม	158.34	328	0.48		
รวม	160.28	330			

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	2.61	0.78	ปานกลาง
ปริญญาตรี	171	2.57	0.70	น้อย
สูงกว่าปริญญาตรี	110	2.46	0.79	น้อย
รวม	331	2.54	0.74	น้อย

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษา อยู่ในระดับน้อย โดยข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาระดับปริญญาตรี และการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.35 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามการศึกษา

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.04	2	0.52	0.95	0.39
ภายในกลุ่ม	180.23	328	0.55		
รวม	181.27	330			

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่การศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน การวิเคราะห์สมมติฐานที่ 4 ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามรายได้

รายได้	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 15,000 บาท	9	2.74	0.20	ปานกลาง
15,001-20,000 บาท	40	2.68	0.67	ปานกลาง
20,001-25,000 บาท	56	2.90	0.60	ปานกลาง
25,001-30,000 บาท	126	2.66	0.54	ปานกลาง
30,001 บาท ขึ้นไป	100	2.81	0.68	ปานกลาง
รวม	331	2.71	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม จำแนกตามรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ 20,001-25,000 บาท มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป, ต่ำกว่า 15,000 บาท, 15,001-20,000 บาท และรายได้ 25,001-30,000 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.37 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม จำแนกตามรายได้

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.44	4	5.12	1.76	0.07
ภายในกลุ่ม	119.47	326	0.37		
รวม	121.91	330			

จากตารางที่ 4.37 พบว่าข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้

รายได้	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 15,000 บาท	9	2.67	0.27	ปานกลาง
15,001-20,000 บาท	40	2.73	0.67	ปานกลาง
20,001-25,000 บาท	56	3.08	0.70	ปานกลาง
25,001-30,000 บาท	126	2.57	0.68	ปานกลาง
30,001 บาท ขึ้นไป	100	2.80	0.64	ปานกลาง
รวม	331	2.75	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ 20,001-25,000 บาท มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป, 15,001-20,000 บาท, ต่ำกว่า 15,000 บาท และรายได้ 25,001-30,000 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.39 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.76	4	0.69	1.16	0.21
ภายในกลุ่ม	142.72	326	0.44		
รวม	143.48	330			

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.40 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้

รายได้	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 15,000 บาท	9	2.94	0.36	ปานกลาง
15,001-20,000 บาท	40	2.73	0.77	ปานกลาง
20,001-25,000 บาท	56	2.96	0.74	ปานกลาง
25,001-30,000 บาท	126	2.77	0.62	ปานกลาง
30,001 บาท ขึ้นไป	100	2.95	0.80	ปานกลาง
รวม	331	2.85	0.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ 20,001-25,000 บาท มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป, 25,001-30,000 บาท, ต่ำกว่า 15,000 บาท และรายได้ 15,001-20,000 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.41 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.19	4	0.80	1.58	0.18
ภายในกลุ่ม	165.08	326	0.56		
รวม	168.27	330			

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.42 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้

รายได้	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 15,000 บาท	9	2.60	0.22	ปานกลาง
15,001-20,000 บาท	40	2.51	0.78	น้อย
20,001-25,000 บาท	56	2.68	0.69	ปานกลาง
25,001-30,000 บาท	126	2.50	0.63	น้อย
30,001 บาท ขึ้นไป	100	2.53	0.81	น้อย
รวม	331	2.54	0.74	น้อย

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้ อยู่ในระดับน้อย โดยข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ 20,001-25,000 บาท มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท, 30,001 บาท ขึ้นไป, 15,001-20,000 บาท และรายได้ 25,001-30,000 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.43 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้

ความแปรปรวน	SS.	df	MS.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.50	4	0.83	1.16	0.06
ภายในกลุ่ม	164.77	326	0.51		
รวม	165.27	330			

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.44 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมทางการเมือง ข้าราชการ
รัฐสภาที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้แตกต่างกัน แยกต่างหาก

สมมติฐาน	สถิติ ทดสอบ	โดยรวม	ด้านกิจกรรม เลือกตั้ง	ด้านการ เลือกตั้ง	ด้านการติดตาม ตรวจสอบ หลังเลือกตั้ง
1. เพศ	t-test	0.01*	0.01*	0.01*	0.01*
2. อายุ	F-test	0.01*	0.01*	0.21	0.01*
3. ระดับ การศึกษา	F-test	0.91	0.06	0.11	0.40
4. รายได้	F-test	0.07	0.21	0.18	0.06

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.44 สรุปได้ว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มี เพศ และอายุ แยกต่างหาก มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน ข้าราชการรัฐสภาที่มี การศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายเปิดสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง 2) ด้านการ
เลือกตั้ง และ 3) ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ให้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency)
และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยาย ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.45 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วม
ร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไข	ความถี่
1) เบื้องหน้าการรับรู้เกี่ยวกับ การเมือง	15	1) รัฐควรควบคุมระบบ การเมืองให้เป็นไปตาม ระบอบประชาธิปไตย อย่างแท้จริง เช่น การให้ ความรู้เกี่ยวกับการ เลือกตั้ง	12
2) ความสนใจในการร่วมรับฟังการ ปราศรัย และการร่วมอภิปราย การ หาเสียงยังมีน้อย	7	2) ควรอนุญาตให้มีเวที สำหรับการปราศรัยและ อภิปราย โดยเฉพาะ ทุก คนสามารถใช้เวทีได้ อย่างเท่าเทียมกัน	11
3) ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กิจกรรมการเลือกตั้ง ใน ประชาธิปไตย	3	3) รัฐต้องทำความเข้าใจ และให้ความรู้เกี่ยวกับ การปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตย อย่างแท้จริง	5

จากตารางที่ 4.45 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง คือ 1) เบื้องหน้าการรับรู้เกี่ยวกับการเมือง จำนวน 15 ราย 2) ความสนใจในการร่วมรับฟังการปราศรัย และการร่วมอภิปราย การหาเสียงยังมีน้อย จำนวน 7 ราย และ 3) ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการเลือกตั้งในประชาธิปไตย จำนวน 3 ราย โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้ง ดังนี้ 1) รัฐควรควบคุมระบบการเมืองให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง จำนวน 12 ราย 2) ควรอนุญาตให้มีเวทีสำหรับการปราศรัยและอภิปราย โดยเฉพาะทุกคนสามารถใช้เวทีได้อย่างเท่าเทียมกัน จำนวน 11 ราย และ 3) รัฐต้องทำความเข้าใจและให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อย่างแท้จริง จำนวน 5 ราย

ตารางที่ 4.46 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการเลือกตั้ง

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไข	ความถี่
1. ปัญหาการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง แลกกับเงิน มีมากขึ้น	24	1. รัฐต้องให้ความรู้แก่ประชาชน และกำหนดบทลงโทษทั้งคนให้และคนรับ ตั้งรางวัลคนจับ	15
2. มีความไม่โปร่งใสในการเลือกตั้ง	11	2. ข้าราชการทุกหน่วยงานควรเป็นแบบอย่าง	12

จากตารางที่ 4.46 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง ดังนี้ คือ 1) ปัญหาการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง แลกกับเงิน มีมากขึ้น จำนวน 24 ราย 2) มีความไม่โปร่งใสในการเลือกตั้ง จำนวน 11 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) รัฐต้องให้ความรู้แก่ประชาชน และกำหนดบทลงโทษทั้งคนให้และคนรับ ตั้งรางวัลคนจับ จำนวน 15 ราย และ 2) ข้าราชการทุกหน่วยงานควรเป็นแบบอย่าง จำนวน 11 ราย

ตารางที่ 4.47 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไข	ความถี่
1. ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ติดตามหลังเลือกตั้ง ว่าเป็นไปตามนโยบายหรือไม่	18	1. รัฐบาลจะต้องให้นโยบายแก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการติดตามผล	9
2. เมื่อฝ่ายที่เข้าไปเป็นรัฐบาล จะดำเนินงานผิดพลาดอย่างไร ประชาชนก็ไม่สนใจที่จะเรียกร้อง เช่น ในปัจจุบัน เป็นต้น	13		

จากตารางที่ 4.47 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ดังนี้ คือ 1) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ติดตามหลังเลือกตั้ง ว่าเป็นไปตามนโยบายหรือไม่ จำนวน 18 ราย 2) เมื่อฝ่ายที่เข้าไปเป็นรัฐบาล จะดำเนินงานผิดพลาดอย่างไร ประชาชนก็ไม่สนใจที่จะเรียกร้อง เช่น ในปัจจุบัน เป็นต้น จำนวน 13 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) รัฐบาลจะต้องให้นโยบายแก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการติดตามผล จำนวน 9 ราย

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังนี้

ข้อเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง คือ เบื้องหน้าการรับรู้เกี่ยวกับการเมือง 2) ความสนใจในการร่วมรับฟังการปราศรัย และการร่วมอภิปราย การหาเสียงยังมีน้อย โดยมีแนวทางแก้ไข คือ รัฐต้องให้ความรู้แก่ประชาชน และกำหนดบทลงโทษทั้งคนให้และคนรับ ตั้งรางวัลคนจับ และ ข้าราชการทุกหน่วยงานควรเป็นแบบอย่าง ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง คือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ติดตามหลังเลือกตั้ง ว่าเป็นไปตามนโยบายหรือไม่ เมื่อฝ่ายที่เข้าไปเป็นรัฐบาล จะดำเนินงานผิดพลาดอย่างไร ประชาชนก็ไม่สนใจที่จะเรียกร้อง เช่น ในปัจจุบัน เป็นต้น โดยมีแนวทางแก้ไข คือ รัฐบาลจะต้องให้นโยบายแก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการติดตามผล ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง คือ เบื้องหน้าการรับรู้เกี่ยวกับการเมือง ความสนใจในการร่วมรับฟัง

การปราศรัย และการร่วมอภิปราย การหาเสียงยังมี โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้ง ดังนี้คือ รัฐควรควบคุมระบบการเมืองให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และควรอนุญาตให้มีเวทีสำหรับการปราศรัยและอภิปราย โดยเฉพาะ ทุกคนสามารถใช้เวทีได้อย่างเท่าเทียมกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร" ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ในการกำหนดกรอบแนวคิด ในการศึกษาขอบเขตเนื้อหาในการวิจัย รวมถึงการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองข้าราชการรัฐสภา สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 331 คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง 2) ด้านการเลือกตั้ง และ 3) ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที และสถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว สรุปผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการรัฐสภาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 59.6 และเพศชาย จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 มีอายุ 40-50 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมา อายุ 29-39 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 และน้อยที่สุด อายุ 51-60 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 และน้อยที่สุดต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 มีรายได้ต่อเดือน 25,001-30,000 บาท จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมารายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 และน้อยที่สุด รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7ตามลำดับ

5.1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม และจำแนกในแต่ละด้าน

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

1) ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 6 การติดตาม ข่าวสาร และค้นหาข้อมูล ทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ต รองลงมาได้แก่ ข้อ 5 เชิญชวนให้เพื่อนร่วมงานไปลงคะแนนเลือกตั้ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 8 การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง ตามลำดับ

2) ด้านการเลือกตั้ง พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 2 การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ข้อ 3 การให้คำแนะนำ และให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการหย่อนบัตรเลือกตั้งแก่

บุคคลอื่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 6 ท่านได้ช่วยเหลือ ตรวจสอบ และสอดส่องดูแลการกระทำผิดหน้าหน่วยเลือกตั้ง ตามลำดับ

3) ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง พบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 การติดตามการประกาศผลคะแนนหลังเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ข้อ 4 ติดตามการทำงานของนักรการเมืองปฏิบัติตามนโยบายต่อนหาเสียงหรือไม่ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 6 ร่วมเดินขบวน เพื่อแก้ไขปัญหาบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง ตามลำดับ

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พบว่า ข้าราชการรัฐสภา ที่มีเพศ และอายุ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนข้าราชการรัฐสภาที่มีระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ข้าราชการที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง ด้านการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ข้าราชการที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ข้าราชการรัฐสภา ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ข้าราชการรัฐสภา ที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง ด้านการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง

สมมติฐานที่ 4 ข้าราชการที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง ด้านการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ คือ

1) ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ดังนี้คือ 1) เบื้องหน้าการรับรู้เกี่ยวกับการเมือง จำนวน 15 ราย 2) ความสนใจในการร่วมรับฟังการปราศรัย และการร่วมอภิปราย การหาเสียงยังมีน้อย จำนวน 7 ราย และ 3) ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการเลือกตั้งในประชาธิปไตย จำนวน 3 ราย โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้ง ดังนี้ 1) รัฐควรควบคุมระบบการเมืองให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง จำนวน 12 ราย 2) ควรอนุญาตให้มีเวทีสำหรับการปราศรัยและอภิปราย โดยเฉพาะ ทุกคนสามารถใช้เวทีได้อย่างเท่าเทียมกัน จำนวน 11 ราย และ 3) รัฐต้องทำความเข้าใจและให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อย่างแท้จริง จำนวน 5 ราย

2) ด้านการเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ดังนี้คือ 1) ปัญหาการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง แลกกับเงิน มีมากขึ้น จำนวน 24 ราย 2) มีความไม่โปร่งใสในการเลือกตั้ง จำนวน 11 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) รัฐต้องให้ความรู้แก่ประชาชน และกำหนดบทลงโทษทั้งคนให้และคนรับ ตั้งรางวัลคนจับ จำนวน 15 ราย และ 2) ข้าราชการทุกหน่วยงานควรเป็นแบบอย่าง จำนวน 11 ราย

3) ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ดังนี้ คือ 1) ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่ติดตามหลังเลือกตั้ง ว่าเป็นไปตามนโยบายหรือไม่ จำนวน 18 ราย 2) เมื่อฝ่ายที่เข้าไปเป็นรัฐบาล จะดำเนินงานผิดพลาดอย่างไร ประชาชนก็ไม่สนใจที่จะเรียกร้อง เช่น ในปัจจุบัน เป็นต้น จำนวน 13 ราย โดยมีแนว

ทางแก้ไข ดังนี้ 1) รัฐบาลจะต้องให้นโยบายแก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการติดตามผล จำนวน 9 ราย

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังนี้

ข้อเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง คือ เบื้องหน้าการรับรู้เกี่ยวกับการเมือง 2) ความสนใจในการร่วมรับฟังการปราศรัย และการร่วมอภิปราย การหาเสียงยังมีน้อย โดยมีแนวทางแก้ไข คือ รัฐต้องให้ความรู้แก่ประชาชน และกำหนดบทลงโทษทั้งคนให้และคนรับ ตั้งรางวัลคนจับ และ ข้าราชการทุกหน่วยงานควรเป็นแบบอย่าง ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง คือ ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่ติดตามหลังเลือกตั้ง ว่าเป็นไปตามนโยบายหรือไม่ เมื่อฝ่ายที่เข้าไปเป็นรัฐบาล จะดำเนินงานผิดพลาดอย่างไร ประชาชนก็ไม่สนใจที่จะเรียกร้อง เช่น ในปัจจุบัน เป็นต้น โดยมีแนวทางแก้ไข คือ รัฐบาลจะต้องให้นโยบายแก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการติดตามผล ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง คือ เบื้องหน้าการรับรู้เกี่ยวกับการเมือง ความสนใจในการร่วมรับฟังการปราศรัย และการร่วมอภิปราย การหาเสียงยังมี โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้ง ดังนี้คือ รัฐควรควบคุมระบบการเมืองให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และควรอนุญาตให้มีเวทีสำหรับการปราศรัยและอภิปราย โดยเฉพาะ ทุกคนสามารถใช้เวทีได้อย่างเท่าเทียมกัน

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปรายผลในครั้งนี้มีหลายประเด็นด้วยกัน ผู้วิจัยขอนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

5.2.1 การศึกษาวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ของข้าราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พบว่า ข้าราชการรัฐสภามีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา ซึ่งเป็นข้าราชการ ที่ต้องเป็นกลางทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 63 วรรคหนึ่ง ระบุว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดเรื่องการจัดรวมกลุ่มและแนวทางประพฤติปฏิบัติในการวางตน ทางการเมืองไว้ในมาตรา 43 ความว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญ มีเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน และความต่อเนื่อง ในการจัดทำบริการสาธารณะ และต้องไม่มี วัตถุประสงค์ทางการเมือง มาตรา 64 เรื่องการรวมกลุ่มของข้าราชการ

และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ มาตรา 82 (9) ยังได้กำหนดถึงบทบาทข้าราชการพลเรือนสามัญในการวางตน ทางการเมืองเอาไว้ด้วยว่า ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และในการปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนกับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาท ทางการเมืองของข้าราชการด้วยข้อกำหนดวินัยมาตราที่ 1) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามดังต่อไปนี้ คือ ไม่ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง 2) ไม่ใช้สถานที่ราชการในกิจการทางการเมือง 3) ไม่วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลให้ปรากฏแก่ประชาชน 4) ไม่แต่งเครื่องแบบราชการไปร่วมประชุมพรรคการเมืองหรือไปร่วมประชุมในที่สาธารณะสถานใดๆ อันเป็นการประชุมที่มีลักษณะทางการเมือง 5) ไม่ประดับเครื่องหมายพรรคการเมืองในเวลาสวมเครื่องแบบราชการในเวลาราชการ หรือในสถานที่ราชการ 6) ไม่แต่งเครื่องแบบของพรรคการเมืองเข้าไปในสถานที่ราชการ 7) ไม่บังคับให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใด และไม่กระทำการในทางให้คุณให้โทษเพราะเหตุที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใดที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย 8) ไม่ทำการขอร้องให้บุคคลใดอุทิศเงินหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง 9) ไม่โฆษณาหาเสียงเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง หรือแสดงการสนับสนุนพรรคการเมืองใด ๆ ให้เป็นการเปิดเผยในที่ประชุมพรรคการเมือง และในที่ที่ปรากฏแก่ประชาชน หรือเขียนจดหมาย หรือบทความไปลงหนังสือพิมพ์หรือพิมพ์หนังสือหรือใบปลิวซึ่งจะจำหน่ายแจกจ่ายไปยังประชาชน อันเป็นข้อความที่มีลักษณะของการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี พงษ์ศิริ ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรมการจัดหางาน" พบว่า ข้าราชการกรมการจัดหางานส่วนใหญ่ร้อยละ 69.5 มีทัศนคติเห็นว่าด้วยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ "ปานกลาง"

เมื่อพิจารณารายด้าน และรายข้อพบว่า

ด้านกิจกรรมการเลือกตั้งซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ข้าราชการจะทำหน้าที่เป็นกลางทางการเมือง แต่จะร่วมในการติดตาม ข่าวสาร และค้นหาข้อมูล ทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ต ตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐดา ศรีกันทา ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่" ผลการศึกษาพบว่า การร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหรือการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ยังอยู่ในระดับต่ำ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 6 การติดตาม ข่าวสาร และค้นหาข้อมูล ทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ข้าราชการรัฐสภาให้ความสำคัญกับ

กิจกรรมการสื่อข่าวหรือบ่งบอกเกี่ยวกับการเลือกตั้งทางอินเทอร์เน็ต เพื่อไปใช้สิทธิ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความตื่นตัวทางการเมือง และเป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถหาข้อมูลได้ง่าย สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราวุธ เด่นแพทย์ชรากร ได้วิจัยเรื่อง "พฤติกรรมกำเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง" ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาได้รับรู้ข่าวสารทั่วไปจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด นักศึกษายังให้ความน่าเชื่อถือในสื่อโทรทัศน์ โดยมีเหตุผลว่าสื่อนั้นมีทั้งภาพและเสียง และยังสอดคล้องกับ รังสิวุฒิ ชำนาญงาม และคณะ ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์" ผลการวิจัยพบว่า การรณรงค์และการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ข้อ 8 การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่าง การเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า เนื่องจากกฎระเบียบของข้าราชการที่ต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่เข้าร่วมในส่วนนี้ ผู้ที่เข้าร่วมจะเป็นผู้ที่มีผลประโยชน์ร่วมกับพรรคการเมือง เช่น การเป็นแกนนำหรือหัวคะแนนให้กับพรรคการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูสิทธิ์ ชันติกุล ได้วิจัยเรื่อง "ทัศนะทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน 44 ชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร" พบว่า ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง ฌริฐิตา ศรีกันทา ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่" พบว่า พนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ มีพฤติกรรมร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งหรือการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ยังอยู่ในระดับต่ำ

ด้านการเลือกตั้ง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ข้าราชการรัฐสภาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่ทุกที่ทุกคนต้องเข้าร่วม เนื่องจากเป็นหน้าที่และข้าราชการก็ต้องเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนทั่วไป ขณะเดียวกันหน่วยงานก็อำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น การลงคะแนนล่วงหน้า เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยา ช่างสากล ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเขาอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดนครพนม" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง พัชรี พงษ์ศิริ ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรมการจัดหางาน"มีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากที่สุด ได้แก่

การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประสงค์ สาวเสม ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี" ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านการเลือกตั้ง พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 2 การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง เมื่อมีการเลือกตั้ง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ทุกคนต้องไปใช้สิทธิ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ได้กำหนด สิทธิ หน้าที่ ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ หมวดที่ 7 ที่ให้อำนาจแก่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ซึ่งข้าราชการรัฐสภาทำหน้าที่ประชาชนคนหนึ่ง ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกติกาประชาธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิ จะเห็นว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาทุกคนพยายามไปใช้สิทธิเพิ่มมากขึ้นจากครั้งที่ผ่านมา เช่น การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พล.ท.เชาวฤทธิ์ ประภาจิตร ได้วิจัยเรื่อง "บทบาทของทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตย ของไทย : กรณีศึกษาการมีส่วนร่วม ในการเลือกตั้งของข้าราชการทหารสังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย" ผลการวิจัย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไปเลือกตั้งมากกว่า 5 ครั้ง เหตุที่ไปเลือกตั้งเพราะต้องการที่จะรักษาสิทธิของตนตามระบอบประชาธิปไตย และถือว่าเป็นหน้าที่ เหตุที่สนใจไปเลือกตั้งครั้งล่าสุดเพราะต้องการมีส่วนร่วม ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตย และยังสอดคล้องกับ บุญเยี่ยม อยู่คง ได้วิจัยเรื่อง "แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์" ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้ง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ข้อ 6 ท่านได้ช่วยเหลือ ตรวจสอบ และสอดส่องดูแลการกระทำผิดหน้าหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ทุกคนเมื่อเลือกตั้งทำหน้าที่ของตนเองเสร็จก็จะไม่สนใจเท่าที่ควร ส่วนใหญ่ผู้ที่สังเกตการณ์หน้าหน่วยเลือกตั้งจะเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้งมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิวุฒิ ขำนาญงาม และคณะ ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบ การเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า จะเป็นข้าราชการหรือประชาชน ก็จะไม่สนใจแต่ผลว่าพรรคใดมีเสียงส่วนมากเป็นไปตามที่ตนเองคาดการณ์ไว้หรือไม่หรือพรรคใดจะได้เข้ามาเป็นรัฐบาล การติดตามและตรวจสอบเป็นหน้าที่ของสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิวุฒิ ชานาญงาม และคณะ ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ชัยยา ช่างสากล ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเขอำเภอบ้านแพ่ง จังหวัดนครพนม" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งและติดตามผล อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 การติดตามการประกาศผลคะแนนหลังเลือกตั้ง ซึ่งมีค่าแปลผล อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ข้าราชการรัฐสภาก็เหมือนกับทุกคนที่ติดตามผลประกาศการเลือกตั้ง เพราะนักการเมืองก็เป็นอาชีพหนึ่ง และสามารถติดตามได้จากสื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิพร ทองพลอย ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี กรณีเลือกตั้งซ่อม พ.ศ.2554" ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นมีส่วนร่วมมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ข้อ 6 ร่วมเดินขบวน เพื่อแก้ไขปัญหาบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า ข้าราชการรัฐสภาหรือจะเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ก็จะละเลยหน้าที่ในการร่วมเดินขบวนเพื่อการเรียกร้องเรื่องใดเรื่องหนึ่งของนักการเมือง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ที่ได้กำหนด สิทธิ หน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ ในมาตราที่ 5 ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูสิทธิ์ ชันติกุล ได้วิจัยเรื่อง "ทัศนคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน 44 ชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร" พบว่า ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง

5.2.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน

พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มี เพศ และอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนข้าราชการรัฐสภาที่ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ดังนี้

1) จากสมมติฐานที่ 1 ข้าราชการรัฐสภาที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่เพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมแตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่อยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ภาวะความรับผิดชอบ ความสนใจในเหตุการณ์บ้านเมือง การติดตามข่าวสาร ทำให้โอกาสระหว่างผู้หญิงและผู้ชายต่างกัน และเพศชายจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้ง ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง และด้านการติดตามประเมินผลการเลือกตั้ง ดังนั้นเพศชายและเพศหญิง จึงมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภูสิทธิ์ ชันติกุล ได้วิจัยเรื่อง "ทัศนคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน 44 ชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร" พบว่า ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง และด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง กับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่างๆ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และยังสอดคล้องกับ Milbrath ที่พบว่าบุคคลที่มีระดับของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง มักได้แก่พวกที่มีการศึกษาสูง เป็นคนชั้นกลาง และเป็นเพศชาย

2) จากสมมติฐานที่ 2 ข้าราชการรัฐสภาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เมืองเป็นการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน และข้าราชการ เป็นกิจกรรมตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมการเมืองที่จะเลือกกระทำ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการดำเนินการ

ของรัฐบาล เพื่อผลักดันให้นโยบายที่ตนเห็นด้วยได้ปฏิบัติจริง คนที่มีอายุน้อยจะมีความกระตือรือร้น ในการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้สูงอายุ เพราะความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมืองได้รับปัจจัยกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมมากพอสมควร จนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง มีความพยายามเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมือง กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นรากฐานเบื้องต้นที่จำเป็นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ซึ่งปัจจัยกระตุ้นจะถูกส่งผ่านสื่อต่าง ๆ มากมาย ช่วงที่อายุอยู่กับโลกแห่งข่าวสารและเทคโนโลยี ซึ่งต่างกับกับผู้ที่อายุมากกว่าจะไม่สนใจเทคโนโลยีเหมือนคนอายุน้อย และเห็นการเมืองจากประสบการณ์ว่าเป็นเรื่องของการแย่งชิงอำนาจกัน เป็นการเปลี่ยนถ่ายอำนาจกัน เพราะนักการเมืองก็เป็นคนกลุ่มเดิม ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา สุเพียร ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร : กรณีศึกษา สถานศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร" ผลการศึกษาพบว่า อายุ ของครูประถมศึกษา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีผลทำให้ครูมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ นัญญฎิภาล ศรีจันทร์โท ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฎ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม" ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

3) จากสมมติฐานที่ 3 ข้าราชการรัฐสภาที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า การศึกษาทำให้บทบาท หน้าที่ และสถานะทางสังคมแตกต่างกัน แต่ตามรัฐธรรมนูญ 2550 ได้มีการกำหนดบทบาท สิทธิ หน้าที่ เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของทุกคน และจากการประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมืองต่าง ๆ และข้าราชการเลขาธิการรัฐสภา อยู่ใกล้กับนักการเมืองมากกว่าอาชีพอื่นจึงไม่เห็นความแตกต่างของนักการเมือง เนื่องจากกฎระเบียบของข้าราชการที่ต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง แต่การแสดงออกทางการเมืองในสื่ออินเทอร์เน็ต ข้าราชการสามารถทำได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องแสดงตัวตนที่แท้จริงจึงเห็นได้ว่าในปัจจุบันข้าราชการจะเข้าไปใช้พื้นที่สาธารณะทางสื่ออินเทอร์เน็ตแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้นและยังเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ข้าราชการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองช่องทางอื่นๆ ที่กฎระเบียบข้าราชการอนุญาตให้ทำได้มากขึ้นด้วย เช่น การพูดคุย วิพากษ์วิจารณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐิดา ศรีกันทา ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัด

เชียงใหม่" พบว่า ความแตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา ไม่ได้ส่งผลให้พนักงานธนาคารมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

4) สมมติฐานที่ 4 ข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการรัฐสภาที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ได้กำหนด สิทธิ หน้าที่ ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ ทุกคนต้องมีหน้าที่ทางการเมือง ข้าราชการรัฐสภาที่มีความรู้ทางการเมือง มีการรับข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ และสำนึกในหน้าที่ความเป็นพลเมือง ทำให้ทุกรายได้ที่แตกต่างกันก็มีสิทธิและต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ณัฐิตา ศรีกันทา ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่" พบว่า ความแตกต่างกันทางด้านรายได้ ไม่ได้ส่งผลให้พนักงานธนาคารมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ อุดม เกสโรทยาน ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน" พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และ ประสงค์ สาวเสมอ ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี" ผลการศึกษาพบว่า จำแนกตามรายได้/เดือน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผล ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการรัฐสภามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ข้าราชการขาดความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะคุ้นเคยและใกล้ชิดกับนักการเมือง รู้จักนักการเมืองเมืองดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 1 คือ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักเลขาธิการรัฐสภา ควรพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ โดยกระตุ้นและให้ความรู้ ทำความเข้าใจ ในสิทธิ หน้าที่ และคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและสร้างความโปร่งใส ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญการปกครองประเทศ

ข้อที่มีค่าสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 6 การติดตาม ข่าวสาร และค้นหาข้อมูล ทางการเมืองทาง อินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สำนักเลขาธิการรัฐสภา ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ โดยการให้โอกาสในการตั้งกระทู้แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ได้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 8 การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่าง การเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น สำนักเลขาธิการรัฐสภา ควรรักษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ โดยการนำจริยธรรมของข้าราชการเพื่อความ เป็นกลางทางการเมือง และสร้างความโปร่งใสให้กับสังคมได้เป็นแบบอย่าง

2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 2 คือ ด้านการเลือกตั้ง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ใน ระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักเลขาธิการรัฐสภา จึงควรพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการ ให้ความสำคัญกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 2 การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง เมื่อมีการ เลือกตั้ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สำนักเลขาธิการรัฐสภา ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของข้าราชการ โดยการอำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 6 ท่านได้ช่วยเหลือ ตรวจสอบ และสอดส่องดูแลการ กระทำผิดหน้าหน่วยเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักเลขาธิการรัฐสภา ควรพัฒนา โดยการให้ข้าราชการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ โดยการอยู่ในถิ่นทุรกันดาร

3) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 3 คือ ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น สำนักเลขาธิการรัฐสภา ควรพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ โดยการสอบถามรู้ความเข้าใจในรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 เพื่อกระตุ้นและ สร้างจิตสำนึกในหน้าที่ ควรรู้ในบทบาทหน้าที่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 การติดตามการประกาศผลคะแนนหลังเลือกตั้ง ซึ่งมี ค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักเลขาธิการรัฐสภา ควรพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ โดยการส่งเสริมให้ข้าราชการสามารถเปิดห้อง จักรกลุ่ม ถกเถียง หรือเสวนา การเมืองได้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 6 ร่วมเดินขบวน เพื่อแก้ไขปัญหาบางสิ่งบางอย่าง เกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น สำนักเลขาธิการรัฐสภา ควร พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ โดยการให้ข้าราชการร่วมประท้วงและเดินขบวน ได้ โดยไม่ผิด แต่ต้องมีขอบเขต

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการการวิจัยพบว่า ข้าราชการรัฐสภา มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ทำการศึกษวิจัย ดังนี้

1. ควรศึกษาเรื่อง "การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550"
2. ควรศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ"
3. ควรศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งเสริมการวางจิตสำนึกทางการเมืองของข้าราชการ"

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- จันทนา สุทธิจารี. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการเมืองการปกครองไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : วี.เจ. ปรินต์ติ้ง, 2544.
- จันทนา สุทธิจารี. การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สมาคมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน, 2524.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์, 2527.
- ฐิติ วิทยาสรณะ. การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิษระพานิช, 2538.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : บิสนิเนสฮาร์แอนด์ดี, 2551.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากการพิมพ์, 2527.
- ประทาน คงฤทธิศึกษา. การปกครองเมืองพัทยา. กรุงเทพมหานคร : สหายบลิ๊อคและการพิมพ์, 2524.
- สมบัติ อัมรธัญวงศ์. การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมารธรรม, 2548.
- สิทธิพันธ์ พุทธหุน. ทางเลือกที่ไม่ง่ายนัก : การมีส่วนร่วมในการเมืองในประเทศกำลังพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529.
- สุจินต์ ธรรมชาติ. การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2549.
- อคิน รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากการพิมพ์, 2527.
- อัศรมศวรรย์ ทองนวล. แนวทางการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2541.

2) บทความในวารสาร

ชัยยา ช่างสากล, " การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเข อำเภอบ้านแพ่ง จังหวัดนครพนม", วารสารวิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ฉบับที่ 1, 2554 : 112.

ประธาน วัฒนวงษ์ชัย. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม". วารสารสังคม. ฉบับพิเศษ 2536 : 2.

หลักข้าราชการวางตนเป็นกลางทางการเมือง, "บทความ", วารสารยุติธรรม, 2550 : 112.

3) บทความจากเว็บไซต์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, "บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมือง", บทความ, (23 ธันวาคม 2555)

<http://www2.ect.go.th/about.php?Province=chachoengsao&SiteMenuID=5530>

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, "รัฐสภาไทย", สืบค้น (12 ธันวาคม 2552)

http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_news.

4) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/งานวิจัย

กานต์วี บุญญาบุชสิรินันท์. "ความเข้าใจของประชาชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบใหม่ พ.ศ.2550". การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, 2552.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร". ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ณัฐิดา ศรีกันทา. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่". การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

ดนุภารถ จี้นอนันต์. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์". วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2552.

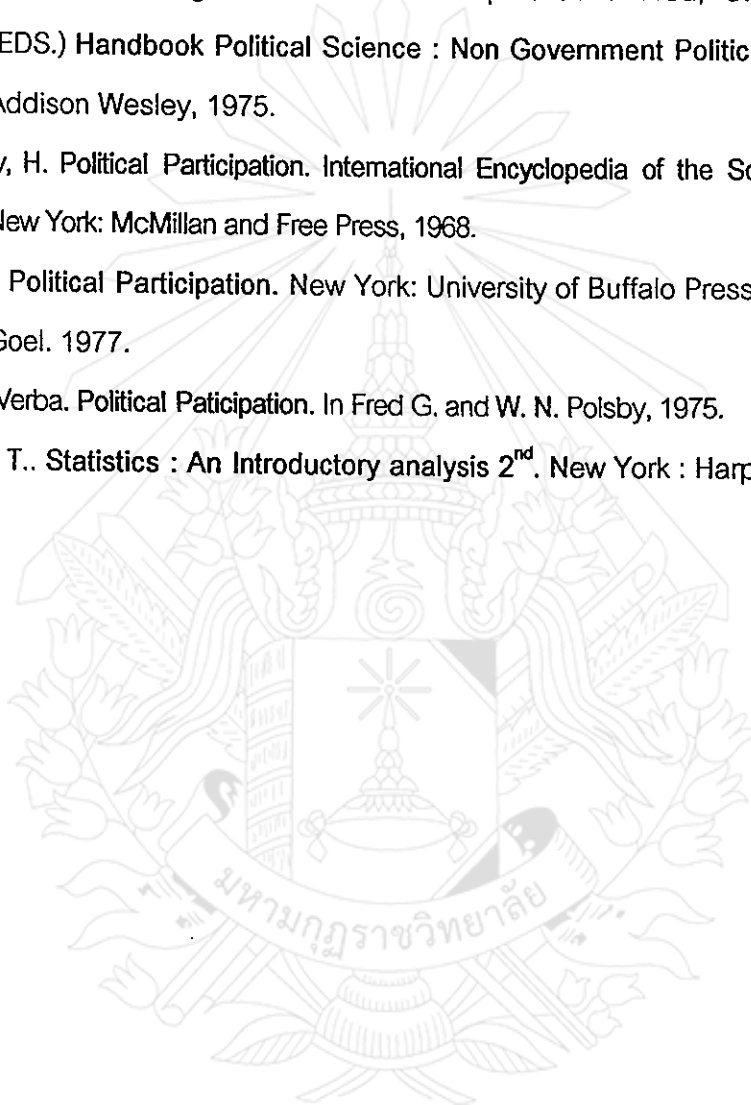
- นัฐริกาล ศรีจันทร์โท. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม". วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552.
- นิตยา สุเพียร. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรสาคร : กรณีศึกษา สถานศึกษาระดับประถมศึกษาอำเภอบ้านแพ้วจังหวัด สมุทรสาคร". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม, 2547.
- บัณฑิต ตั้งจิตวัฒนากุล. " การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสำนัก ชุนณรงค์ อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร". บทความ การประชุมวิชาการเสนอมผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 23. ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ระหว่าง วันที่ 23-24 ธันวาคม 2554.
- บุญเยี่ยม อยู่คง. "แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2550.
- ประสงศ์ สาวเสม. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี". วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2551.
- ภัทมาภรณ์ จันทร์คณา. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขตอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย". การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- พล.ท.เชาวฤทธิ์ ประภาจิตร. "บทบาทของทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตย ของไทย : กรณีศึกษาการมี ส่วนร่วม ในการเลือกตั้งของข้าราชการทหารสังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการ กองทัพอากาศ". รายงานการวิจัย, หลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2554.
- พัชรี พงษ์ศิริ. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรมการ จัดหางาน". ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย รามคำแหง, 2549.

- ภณกร กุลสันต์. ว่าที่ร้อยตรี. "อิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : กรณีศึกษา ศาลากลางจังหวัดพะเยา". วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. "ทัศนะทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน 44 ชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร". คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วารสารวิจัยและพัฒนา ปีที่ 3, 2554.
- รังสิวุฒิ ชำนาญงาม. ประชัน คะเนวัน, ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์". บทความ. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 23. ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ระหว่างวันที่ 23-24 ธันวาคม 2554.
- จราวุธ เด่นแพทย์ชรากร. "พฤติกรรมกาารเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง". ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.
- วิฑูร ภูษ. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง". รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2551.
- สุเมธ ทรายแก้ว. "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดอุดรธานี". วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.
- อักษร ทองพลอย. "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี กรณีเลือกตั้งซ่อม พ.ศ. 2554". วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี, 2554.
- อุดม เกสรโรทยาน. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน". ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2550.

2. ภาษาอังกฤษ

1) Books

- Cohen. J. M. and Uphoff, N. T.. Participation : Concept and Measures for Project Design, Implementation, in Rural Development, Monograph # 2, January 1997.
- Huntington and Dominguez. "Political Development". In Fred, G. and W. N. Polsby (EDS.) Handbook Political Science : Non Government Politic. R. Massachusetta: Addison Wesley, 1975.
- McClosky, H. Political Participation. International Encyclopedia of the Social Science. Vol 12. New York: McMillan and Free Press, 1968.
- Milbrath, Political Participation. New York: University of Buffalo Press. Milbrath, L. W. and Goel. 1977.
- Nie and Verba. Political Participation. In Fred G. and W. N. Polsby, 1975.
- Yamane' T.. Statistics : An Introductory analysis 2nd. New York : Harper, 1970.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1) รศ.สงบ เชื้อทอง

วุฒิการศึกษา น.ธ.เอก, ป.ธ.4, M.A.(Political. Science)
 ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์
 คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2) ดร.สุเทพ สุวีรางกูร

วุฒิการศึกษา Ph.D.(Social Science)
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร
 คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3) ดร.ยุพธนา ปราณิต

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Political Science)
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
 คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย ของนักศึกษา
ระดับมหาบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย โดย แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผลการศึกษานี้ไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด จึงใคร่ขอความร่วมมือจาก
ทุกท่านกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและทำให้ครบทุกข้อ จักขอบพระคุณยิ่ง

ผู้วิจัยหวังว่าคงจะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถาม และ
ขอขอบพระคุณในความร่วมมืออันดีในครั้งนี้และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(น.ส.อารีรัตน์ พัฒนโคภณพงศ์)

นักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ

1) 18 - 28 ปี 2) 29 - 39 ปี
 3) 40 - 50 ปี 4) 51-60 ปี

3. การศึกษา

1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี
 3) สูงกว่าปริญญาตรี

4. รายได้

1) ต่ำกว่า 15,000 บาท 2) 15,001-20,000 บาท
 3) 20,001-25,000 บาท 4) 25,001-30,000 บาท
 5) 30,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี รัฐธรรมนูญปี 2550

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้ออย่างละเอียดและพิจารณาตัดสินใจทำเครื่องหมาย ✓
ในช่องว่างทางขวามือเพียงช่องเดียว

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับการเข้าร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง					
1.	การเข้าร่วมในการประชาสัมพันธ์ หรือ รณรงค์การเลือกตั้ง					
2.	การร่วมอภิปราย สนทนา พูดคุย เสวนา เรื่องการเมือง					
3.	การเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้และ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง					
4.	การให้ความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และความ เข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่าน บัญหา เสียง ใบปลิว					
5.	เชิญชวนให้เพื่อนร่วมงานไปลงคะแนน เลือกตั้ง					
6.	การติดตาม ข่าวสาร และค้นหาข้อมูล ทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ต					
7.	มีการแสดงสัญลักษณ์ ที่เป็นสติกเกอร์ แผ่น ป้ายโปสเตอร์ต่าง ๆ เพื่อแสดงการสนับสนุน กิจกรรมการเลือกตั้ง					
8.	การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วง ระหว่าง การเลือกตั้งและในการรณรงค์หา เสียง					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับการเข้าร่วม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านการเลือกตั้ง					
1	การเข้าร่วมแก้ปัญหาทางการเมืองให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อน					
2	การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง เมื่อมีการ เลือกตั้ง					
3	การให้คำแนะนำ และให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ หย่อนบัตรเลือกตั้งแก่บุคคลอื่น					
4	การแนะนำเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานการไป เลือกตั้งแก่เพื่อนหรือบุคคลอื่น					
5	ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ ไปเลือกตั้ง					
6	ท่านได้ช่วยเหลือ ตรวจสอบ และสอดส่องดูแล การกระทำผิดหน้าหน่วยเลือกตั้ง					
	ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง					
1	การติดตามการประกาศผลคะแนนหลังเลือกตั้ง					
2	การตรวจสอบ ติดตามพฤติกรรมของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง					
3	การร้องเรียนตรวจสอบการเลือกตั้ง เมื่อเห็นว่า ไม่โปร่งใส					
4	ติดตามการทำงานของนักรการเมืองปฏิบัติตาม นโยบายต่อนหาเสียงหรือไม่					
5	ตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตัวแทน ประชาชน					
6	ร่วมเดินขบวน เพื่อแก้ไขปัญหาบางสิ่ง บางอย่างเกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสำนักงาน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามความเห็นของท่าน

1. ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง
 ปัญหา

แนวทางแก้ไข

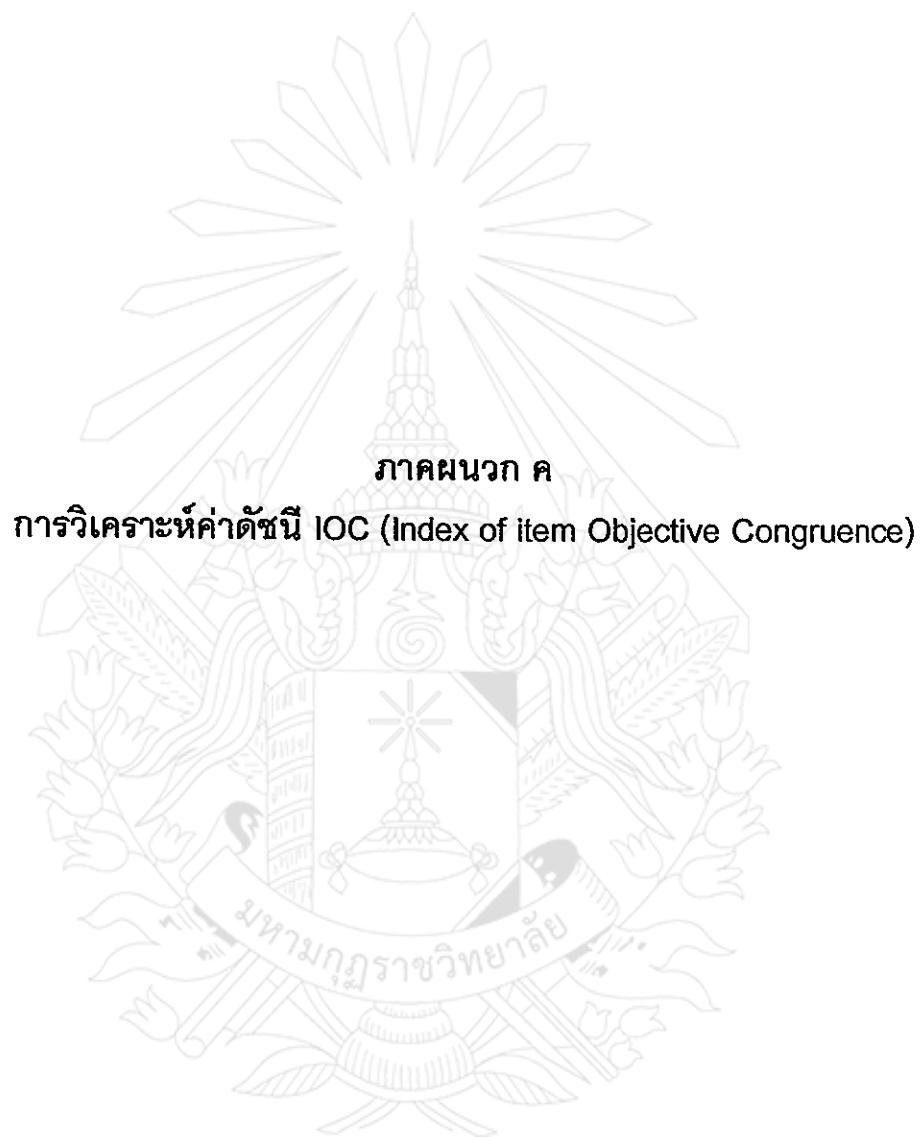
2. ด้านการเลือกตั้ง

แนวทางแก้ไข

3. ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง
 ปัญหา

แนวทางแก้ไข

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ภาคผนวก ค

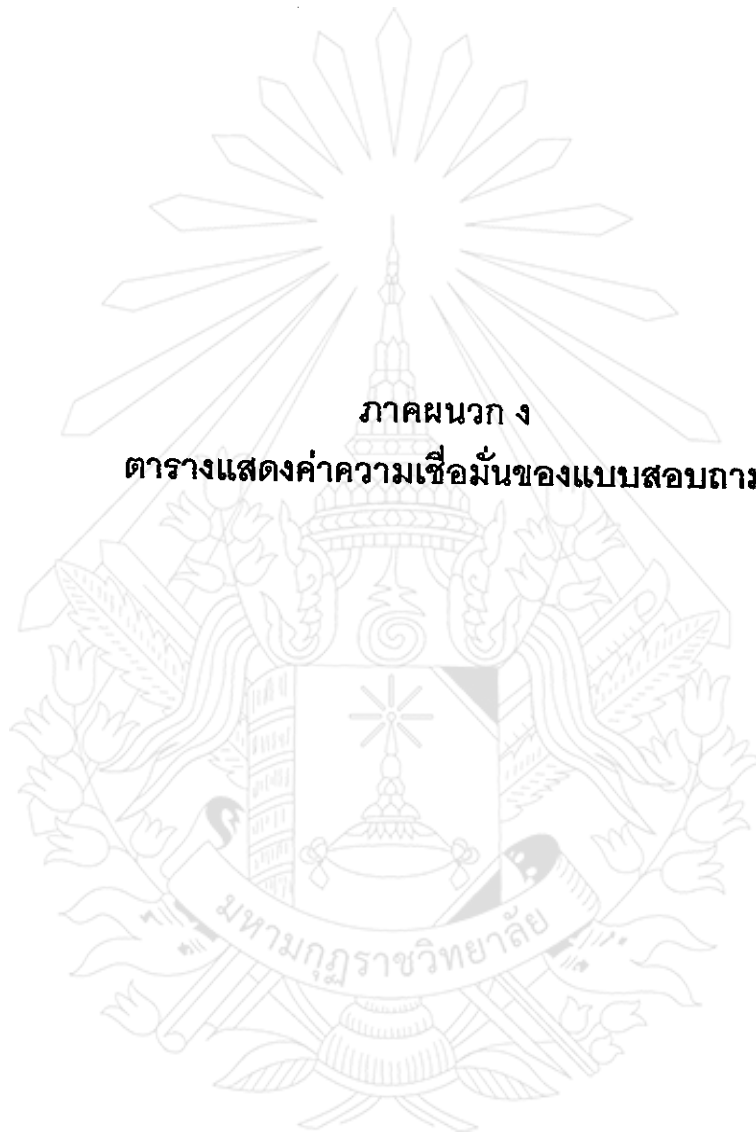
การวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC (Index of item Objective Congruence)

การวิเคราะห์ด้วยดัชนี IOC (Index of Item Objective Congruence)
 "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการ สำนักงาน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร"

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 1=เห็นด้วย 0=ไม่แน่ใจ -1=ไม่เห็นด้วย

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	สรุป
	1	2	3			
A1	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
A2	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
A3	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
A4	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
A5	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
A6	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
A7	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
A8	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
B1	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
B2	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
B3	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
B4	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
B5	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
B6	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
C1	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
C2	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
C3	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
C4	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
C5	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
C6	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ค่า IOC ที่ใกล้ 1 ถือว่า ดี ถ้าต่ำกว่า 0.67 ต้องปรับปรุงแก้ไข					1.0	ใช้ได้

ภาคผนวก ง
ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

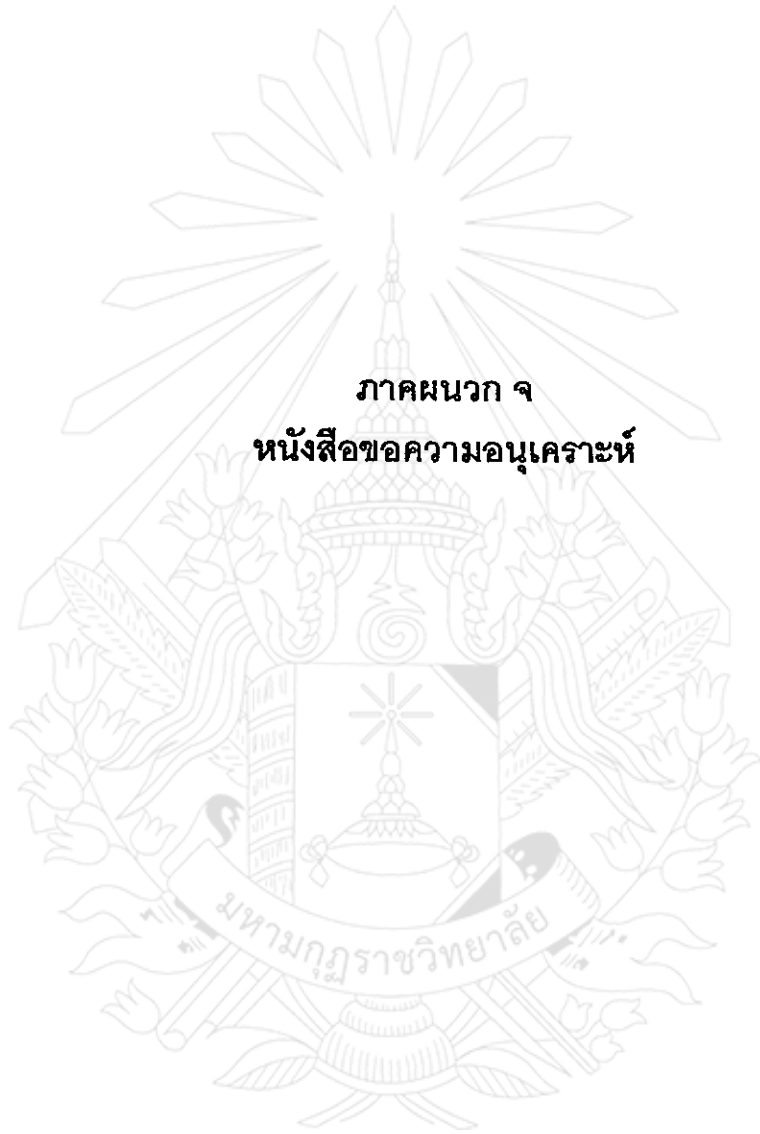
Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total	Alpha if Item Deleted	n
A1	50.77	141.978	.688	.921	30
A2	50.90	142.300	.642	.922	30
A3	50.87	147.568	.523	.927	30
A4	50.83	148.695	.529	.927	30
A5	50.27	148.616	.553	.926	30
A6	53.87	147.706	.521	.925	30
A7	51.03	149.275	.577	.925	30
A8	51.57	147.495	.623	.923	30
B1	50.70	140.355	.741	.920	30
B2	59.20	158.234	.619	.933	30
B3	50.53	137.223	.782	.919	30
B4	50.57	136.806	.791	.919	30
B5	50.90	137.886	.833	.918	30
B6	51.17	140.626	.691	.921	30
C1	59.93	147.444	.512	.927	30
C2	50.80	143.200	.717	.921	30
C3	51.43	143.771	.693	.922	30
C4	50.67	143.885	.643	.922	30
C5	51.00	140.138	.766	.920	30
C6	51.60	144.179	.592	.923	30

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
53.400	159.352	12.623	20

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Case
.927	30

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

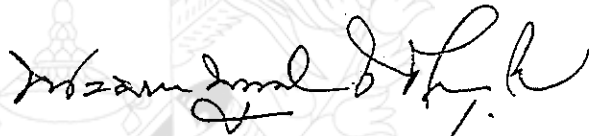
หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒๕๕๕-๖๐๐๐ ถึง ๑๐๕๖
 ที่ ศธ ๖๐๐๒/ว ๓๘๘๓ วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รศ.สงบ เชื้อทอง

ด้วย น.ส.อารีรัตน์ พัฒนโสภณพงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร (POLITICAL PARTICIPATION ACCORDING TO CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND, B.E 2550 OF THE OFFICIALS IN SECRETARIAT OFFICE HOUSE OF REPRESENTATIVES)" ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำสารนิพนธ์ เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยหรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัยดังกล่าวได้ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง ตามสำเนาเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด ที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระมหาบุญศรี ภาณุวุฒิโต, ผศ.ดร.)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑๖๖๖/๑๖๖

๑๓๓ ๑๓๓

๑๓-๑-๕๖

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๙
ที่ ศธ ๖๐๐๒ / ว ๑๕๐ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.สุเทพ สุวีรางกูร

ด้วย น.ส.อารีรัตน์ พัฒนโสภณพงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์
เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร (POLITICAL PARTICIPATION ACCORDING TO CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF
THAILAND, B.E 2550 OF THE OFFICIALS IN SECRETARIAT OFFICE HOUSE OF REPRESENTATIVES)” ซึ่งอยู่
ในขั้นตอนการจัดทำสารนิพนธ์ เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
มีประสบการณ์เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยหรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัยดังกล่าวได้
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง ตามสำเนาเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด
ที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและหวังว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโฒ, ผศ.ดร.)

รักษารแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รับทราบ 11/22/11/43/กษ
10 ก-ค-56

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ บ้านวัดสุวรรณ อ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๐๔๕

๔ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการ Try Out

เจริญพร น.ส.ยุพา ศิริประภาพร

ผู้อำนวยการสำนักกรายนงานการประชุมและชาวเลข สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด้วย น.ส.อารีรัตน์ พัฒนโสภณพงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (POLITICAL PARTICIPATION ACCORDING TO CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND, B.E 2550 OF THE OFFICIALS IN SECRETARIAT OFFICE HOUSE OF REPRESENTATIVES)” ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำสารนิพนธ์ เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาท่านนี้ดำเนินการเก็บข้อมูล Tryout จำนวน ๓๐ ชุด ในการทำสารนิพนธ์ตามความประสงค์

จึงเจริญพรมาทเพื่อทราบและหวังว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโธ, ผศ.ดร.)
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ อ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๕-๑๐๖๒ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๔๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ บ้านวัดสุวรรณ ถนนศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๓๑

๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด้วย น.ส.อารีรัตน์ พัฒนโสภณพงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร (POLITICAL PARTICIPATION ACCORDING TO CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND, B.E 2550 OF THE OFFICIALS IN SECRETARIAT OFFICE HOUSE OF REPRESENTATIVES)” มีความประสงค์ ขอแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเสนอบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาผู้นี้ได้เข้าแจกแบบสอบถาม ดังกล่าว ตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ภาณุวุฒิโธม, ผศ.ดร.)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๕-๑๐๖๒ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๕๑

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล : น.ส.อารีรัตน์ พัฒนโคภนพงศ์
 วัน เดือน ปีเกิด : 16 กุมภาพันธ์ 2510
 สถานที่เกิด : อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
 ที่อยู่ปัจจุบัน : 71 ถนนประดิพัทธ์ ซอย 9 แขวง/เขต สามเสนใน พญาไท กทม. 10400

การศึกษา

พ. ศ. 2551 : ปริญญาตรี ศาสตรบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ. 2556 : เจ้าหน้าที่งานขอเลขอาวุโส
 สำนักrayงานการประชุมและขอเลข
 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

